

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน
เรื่อง ฟอมนโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

นายนิธิพล ธิมะสาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2564

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายนิธิพล ธิมะสาร แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทจริตร)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน เอกพิมพ์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทยวัฒน์ พันธะศรี)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สุภัควรงกุล)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....ปี.....

- ชื่อเรื่อง : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- ผู้วิจัย : นายนิธิพล ธิมะสาร
- ปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการเรียนการสอน)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทยวัฒน์ พันธะศรี
ดร.ชัยวัฒน์ สุภัทรวงศ์
- ปีการศึกษา : 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กับเกณฑ์ร้อยละ 80 3) เพื่อศึกษา ทักษะปฏิบัติของนักเรียน ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีนักเรียนจำนวน 33 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ แบบประเมินทักษะปฏิบัติ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที่ t-test one sample

ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 87.15/84.39 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (80/80) 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ 80) ซึ่งเป็นตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข

3) ทักษะปฏิบัติของนักเรียนมีคะแนนทักษะปฏิบัติคิดเป็นร้อยละ 85.00 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.22)

คำสำคัญ: ฟอรัมโน้ตราเส้นย้าย; ทักษะปฏิบัติ; แนวคิดของซิมพ์สัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Title : The Development of Learning Activities of Performance Skills By Based-on Simpson's Instructional Model in "Forn Manora Sern Yai" for Matthayomsuksa 3

Author : Mr. Nithipon Thimasan

Degree : Master of Education (Curriculum and Instruction)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisor : Assistant Professor Dr.Pittayawat Pantasri
Dr.Chaiwat Supucworakul

Year : 2021

ABSTRACT

The purpose of this research has 1) to develop the learning activities on performance skills in Forn Manora Sern Yai for the third secondary school based on Simpson's instruction model that effective according to the criteria 80/80. 2) to compare the students achievement with the criteria of 80% 3) to study the activities skills after study by learning activity with the criteria of 80%. 4) to study the satisfaction of students after doing learning activity. The sample group of this research is the students from 3/1 secondary school in Nongpork Wittayalai School Amphoe Nongpork, Roi-Et province. Office of the secondary educational service area 27 and it has 33 students by random group of students in the second semester of 2020. The research instruments are Management planning to learn activity skills of Forn Manora Sern Yai based on Simpson instruction, The learning achievement test, the practice skill evaluation questionnaire, and the satisfaction questionnaire, the statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and t-test one sample The result of this research found that 1) The learning activities of "Forn Manora Sern Yai" for the students from the third secondary school based on Simpson instruction the efficiency is 87.15 / 84.39, which higher than the specified criteria (80/80). 2) The learning achievement of the students after studying was higher than the specified criteria (80%), which was according to the assumptions set out to be statistically significant at the .05 level. 3) The practical skills

of the students had a practical skill score of 85.00%. 4) The students' satisfaction with the learning activities was the highest. ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.22)

Keywords: Forn Manora Sern Yai, Performance Skills, Simpson's Instructional Model

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and curves, positioned above a horizontal line.

Major Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดีเนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือในการชี้แนะอย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทยวัฒน์ พันธะศรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สุภักควรรกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทระจิตร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน เอกพิมพ์ ผู้ทรงคุณวุฒิกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องตั้งแต่เริ่มต้นจนงานวิจัยสำเร็จเรียบร้อยด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูง

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ปัทมาวดี ชาญสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตติยา โกมินทรชาติ อาจารย์วันที บุญพรม อาจารย์นริศรา ไชยกัญญา และอาจารย์วีระวรรณ แก้วสุวรรณ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ความสอดคล้องและความเที่ยงตรงของเครื่องมือให้แก่ผู้วิจัยจนสามารถนำไปใช้และทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร และคณะครู โรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ที่กรุณาเอื้อเฟื้อสถานที่และให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ทั้งยังให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมาและขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัย และเป็นกลุ่มตัวอย่างในการใช้เครื่องมือจนทำให้วิทยานิพนธ์ครั้งนี้สมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณบิดามารดา ญาติและเพื่อน ที่สนับสนุนและให้กำลังใจจนงานวิจัยสำเร็จด้วยดี คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาพระคุณบิดามารดาและบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ และให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอดและเป็นกำลังใจสำคัญที่ทำให้การศึกษาวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นายนิธิพล ชิมะสาร

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	8
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	9
2.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ..	9
2.2 ฟอรัมโน้ตราเส้นย้าย	15
2.3 ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์	26
2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของซิมป์สัน	32
2.5 แผนการจัดการเรียนรู้	34
2.6 ประสิทธิภาพของการเรียนรู้.....	41
2.7 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	45
2.8 ความพึงพอใจของการเรียนรู้.....	48
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
2.10กรอบแนวคิดการวิจัย	58
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	59
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	59
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59

หัวเรื่อง	หน้า
3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย	60
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	73
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	74
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	74
บทที่ 4 ผลการวิจัย	78
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	78
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	84
5.1 สรุป	84
5.2 อภิปรายผล	85
5.3 ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	90
ภาคผนวก	95
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	96
ภาคผนวก ข คุณภาพเครื่องมือวิจัย	130
ภาคผนวก ค ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้	141
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	152
การเผยแพร่งานวิจัย	160
ประวัติผู้วิจัย	161

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	15
3.1	การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย	60
3.2	จำนวนข้อสอบที่ออก และข้อสอบที่ต้องการใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ ตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 .	66
3.3	รายการเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติทักษะปฏิบัติ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะปฏิบัติ ตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	60
3.4	รายการแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ ตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ..	71
3.5	แบบแผนการวิจัย One Group Posttest Design	73
4.1	ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80	79
4.2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบและระดับนัยสำคัญทางสถิติของการ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80	80
4.3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินทักษะปฏิบัติฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 33 คน (จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน)	80
4.4	ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สันเรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	82
ข.1	สรุปคะแนนความคิดเห็นโดยผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	131

ตารางที่	หน้า
ข.2 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ	134
ข.3 แสดงค่าความยากง่าย (p) อำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์	135
ข.4 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบประเมินทักษะปฏิบัติ เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ	137
ข.5 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรม การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ.....	138
ค.1 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	142
ค.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สันเรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 80.....	144
ค.3 คะแนนการทดสอบปฏิบัติทักษะปฏิบัติฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (จากครูผู้ประเมินคนที่ 1)	145
ค.4 คะแนนการทดสอบปฏิบัติทักษะปฏิบัติฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (จากครูผู้ประเมินคนที่ 2)	147
ค.5 คะแนนความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของ ซิมพ์สัน เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	150

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	เครื่องดนตรีประกอบฟ็อนมโนห์ราเสี้ยนย้าย	23
2.1	ลักษณะการแต่งกายของฟ็อนมโนห์ราเสี้ยนย้าย.....	25
2.3	ลักษณะท่าร่าของฟ็อนมโนห์ราเสี้ยนย้าย	25
2.3	กรอบแนวคิดการวิจัย	58

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความเป็นเอกราชมาช้านาน มีศิลปวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ จนเป็นที่ชื่นชมของนานาประเทศที่ได้พบเห็น โดยเฉพาะศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ เป็นสิ่งที่บรรพบุรุษไทยได้รักษาสืบทอดกันมาแต่โบราณกาล ความงดงามในศิลปวัฒนธรรมไทยจะต้องมีการอนุรักษ์พัฒนา บำรุงรักษาและส่งเสริมเพื่อสืบทอดสู่อนุชนรุ่นหลังอย่างเป็นระบบระเบียบ และสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง คือกระบวนการทางการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีระบบต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้การ ทำนุบำรุง ส่งเสริมและสืบทอดศิลปวัฒนธรรมให้สมบูรณ์ในการให้การการศึกษา บทบาทของโรงเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่กับชาติ โดยการสร้างความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการให้การศึกษากับคุณค่าของวัฒนธรรมและถ่ายทอดค่านิยมที่ดีต่อเยาวชน (สุมิตร เทพวงษ์, 2541, น.1) ดังนั้น นาฏศิลป์ไทย จึงเป็นส่วนหนึ่งของกระแสแห่งการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่สำคัญและเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากต่อวิถีชีวิตของชาวไทย ไม่ใช่เป็นเพียงแค่ความบันเทิงอย่างเดียว แต่ยังเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมที่สำคัญเกี่ยวข้องกับศาสนา และกลุ่มสังคมหลายกลุ่ม โดยแท้จริงแล้วนาฏศิลป์ของไทยนั้น จะสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะที่จะบ่งบอกให้เห็นถึงความเป็นไทย (ราณี ชัยสงคราม, 2544, น.2) เนื่องจากมีลักษณะเฉพาะตัว และมีความเป็นไทยในตัวเองเป็นอย่างยิ่ง แม้ว่าจะได้แบบอย่างจากนาฏศิลป์อินเดีย แต่ถูกดัดแปลงให้เข้ากับบรรณนิยมของคนไทย จึงกลายเป็นศิลปะประจำชาติ ไม่ซ้ำ หรือเหมือนของชาติอื่น นับได้ว่าเป็นสมบัติอันเป็นวัฒนธรรมของชาติที่น่าภูมิใจยิ่ง (เรณู โกศินานนท์, 2527, น.8)

นาฏศิลป์ นับว่าเป็นศิลปะที่โดดเด่นที่สุดสามารถแสดงออกได้โดยตัวเอง ทั้งในลักษณะที่เข้มแข็งและอ่อนโยน นาฏศิลป์ถือว่าเป็นศาสตร์ทางศิลปะที่สำคัญยิ่ง เป็นที่รู้จักกันดีในรูปแบบของการแสดงที่มีลีลาอ่อนช้อยงดงาม บ่งบอกถึงความประณีตรักสวยรักงามแฝงด้วยจิตนาการและศิลปะอันละเอียดอ่อนของคนไทย แสดงถึงความเป็นอารยธรรมอันรุ่งเรืองและความมั่นคงของชาติที่ได้สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่โบราณกาล ซึ่งความสำคัญของนาฏศิลป์ นอกจากจะมีคุณค่าในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและแสดงถึงอารยธรรมที่รุ่งเรืองแล้ว นาฏศิลป์ยังมีประโยชน์สำหรับผู้ที่ได้เรียนรู้นั้นเป็นเพราะว่าการเรียนนาฏศิลป์ เป็นการใช้อวัยวะทุกส่วนของร่างกายในการเคลื่อนไหวและ

ท่าทางต่าง ๆ จึงส่งผลให้ผู้ที่ได้ฝึกหัดเป็นผู้มีสุขภาพสมบูรณ์ มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส และมีบุคลิกภาพที่ดี (กาญจนา อินทรสุนานนท์ และรุจี ศรีสมบัติ, 2552, น. 3) ดังนั้น หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงได้กำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจน การนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.2) โดยสาระที่ 3 นาฏศิลป์ ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนจะต้องมีทักษะในการแสดงหลากหลายรูปแบบ มีความคิดริเริ่มในการแสดง และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.3)

จากการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชานาฏศิลป์ในโรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่านักเรียนยังขาดทักษะในการปฏิบัตินาฏศิลป์ที่ถูกต้องในเรื่องของการใช้ร่างกาย ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชานาฏศิลป์ ปีการศึกษา 2562 ซึ่งคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เฉลี่ย 61.64 ต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนตั้งไว้ (โรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย, 2562, น. 35) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนต้องเน้นด้านทักษะการปฏิบัติจริงให้มากที่สุดเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะความชำนาญในทักษะที่เรียนรู้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ หรือนำไปแสดงออกในทางที่ถูกต้อง เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนปกติยังคงเน้นการสอนโดยการที่ครูบอกกฎเกณฑ์หรือให้นักเรียนลอกเลียนแบบท่าทางของครูที่ทำการสาธิต ทำให้นักเรียนไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความรู้ความเข้าใจรวมถึงทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ จนเกิดความไม่กล้าที่จะปฏิบัติ อาจก่อให้เกิดปัญหาในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นไปได้ ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนการสอนจึงต้องใช้กิจกรรมที่เหมาะสมในการฝึกทักษะปฏิบัติ คือต้องใช้ทุกสัดส่วนของร่างกาย เนื่องจากทักษะเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวกับพัฒนาการทางกายของผู้เรียน เป็นความสามารถในการประสานการทำงานของกล้ามเนื้อหรือร่างกาย ในการทำงานที่มีความซับซ้อนและต้องอาศัยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อหลาย ๆ ส่วน การทำงานดังกล่าวเกิดขึ้นได้จากการสั่งงานของสมองซึ่งต้องมีปฏิสัมพันธ์กับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน ซึ่งหากได้รับการฝึกที่ดีแล้วจะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญชำนาญการ และความคงทน ผลของพฤติกรรมหรือการกระทำสามารถสังเกตได้จากความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความแรงหรือความราบรื่นในการจัดการ (ทิศนา แคมมณี, 2561, น. 244-245)

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นทักษะปฏิบัติในรายวิชานาฏศิลป์นั้น การนำนาฏศิลป์พื้นเมืองมาใช้ในการจัดกิจกรรมจึงถือได้ว่าเป็นเหมาะสมอย่างยิ่ง เนื่องจากให้คุณค่าทางด้านร่างกาย (Physical Values) เป็นการออกกำลังกายอย่างหนึ่ง เพราะการฟ้อนรำเป็นกิจกรรมของการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น ลำตัว แขน ขาและมือ ให้ประสานเข้ากับจังหวะดนตรี การฝึกหัดการฟ้อนรำจึงช่วยปรับปรุงทักษะของการเคลื่อนไหว การทรงตัวทำให้ได้ออก แสงกล้ามเนื้อ และถ้าฝึกหัดจนเกิดความชำนาญแล้วก็สามารถควบคุมอวัยวะทุกส่วนให้ประสานงานกันอย่างกลมกลืน ซึ่งหมายถึงการการฟ้อนได้อย่างสวยงาม (ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ, 2532, น. 12-13) นาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน ชุดฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย เป็นนาฏศิลป์พื้นเมืองสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น จากการศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่น เรื่องสีทน มะโนรา ที่ปรากฏพบในหนังสือผูกใบลานจารอักษรไทยน้อย และฉบับปริวรรต โดยพระอริยานุวัตร เขมจารีเถระ เมื่อปีพุทธศักราช 2514 สีทน มะโนรา หรือพระสุธน มโนห์รา เป็นวรรณกรรมลุ่มน้ำโขงที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก นาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน ชุดฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย มุ่งศึกษาวรรณกรรมในตอนที่น่ามโนห์ราพร้อมด้วยพี่สาวทั้งหกพากันบินไปยังสระอโนดาตด้วยความสนุกสนานร่าเริง โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์ ตีความเนื้อหาในด้านความงามของ นางมโนห์รา ที่แฝงไว้ด้วยนัยคติชนและให้คุณค่าทางวรรณกรรม สู่การประกอบสร้างนาฏยประดิษฐ์พื้นเมืองอีสานที่ต้องใช้ทักษะในการแสดงที่หลากหลาย ซึ่งรวมกระบวนการทำที่ผสมผสานระหว่างนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นเมืองโดยมีกระบวนการทำสำคัญอยู่ 35 กระบวนการทำร่วมกัน ประกอบจังหวะบทเพลงที่สนุกสนานและบทร้องที่ไพเราะตามแบบฟ้อนอีสาน

เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนรายวิชานาฏศิลป์เป็นอีกหนึ่งรายวิชาที่ต้องอาศัยการฝึกฝนทักษะปฏิบัติโดยใช้ร่างกายเป็นสำคัญ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน (Instructional Model Based On Simson's Processes For Psycho Motor Skill Development) ทิศนา แคมมณี (2561, pp. 244-245 อ้างถึงใน Simpson, 1972) กล่าวว่า ทักษะเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวกับพัฒนาการทางกายของผู้เรียน เป็นความสามารถในการประสานการทำงานของกล้ามเนื้อหรือร่างกาย ในการทำงานที่มีความซับซ้อนและต้องอาศัยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อหลาย ๆ ส่วน การทำงานดังกล่าวเกิดขึ้นได้จากการสั่งงานของสมอง ซึ่งต้องมีปฏิสัมพันธ์กับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน ซึ่งหากได้รับการฝึกที่ดีแล้วจะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญชำนาญการ และความคงทนผลของพฤติกรรมหรือการกระทำสามารถสังเกตได้จากความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความแรงหรือความราบรื่นในการจัดการ ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สันมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือทำงานที่ต้องอาศัยการเคลื่อนไหว หรือการประสานงานของกล้ามเนื้อทั้งหลายได้อย่างดี มีความถูกต้อง

และมีความชำนาญ โดยกระบวนการเรียนการสอนแบ่งได้เป็น 7 ชั้น ดังนี้ ชั้นที่ 1) ชั้นการรับรู้ (perception) เป็นชั้นการให้ผู้เรียนรับรู้ในสิ่งที่ จะทำโดยการให้ผู้เรียนสังเกตการทำงานนั้นอย่างตั้งใจ ชั้นที่ 2) ชั้นการเตรียมความพร้อม (set) เป็นชั้นการปรับตัวให้พร้อม เพื่อการทำงานหรือแสดงพฤติกรรมนั้น ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยการปรับตัวให้พร้อมที่จะทำการเคลื่อนไหว หรือแสดงทักษะนั้น ๆ และมีจิตใจและสภาวะอารมณ์ที่ดีต่อการที่จะทำหรือแสดงทักษะนั้น ๆ ชั้นที่ 3) ชั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม (guided response) เป็นชั้นที่ให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ ซึ่งอาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนเลียนแบบการกระทำ หรือการแสดงทักษะนั้น หรืออาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนลองผิดลองถูก (trial and error) จนกระทั่งสามารถตอบสนองได้อย่างถูกต้อง ชั้นที่ 4) ชั้นการให้ลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำตัวเอง (mechanism) เป็นชั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติ และเกิดความเชื่อมั่น ในการทำสิ่งนั้น ๆ ชั้นที่ 5) ชั้นการกระทำอย่างสมบูรณ์แบบ (complex over response) เป็นชั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการกระทำนั้น ๆ จนผู้เรียนสามารถกระทำทุกขั้นตอนของทักษะนั้นอย่างถูกต้องสมบูรณ์แบบ และด้วยความมั่นใจ ชั้นที่ 6) ชั้นการปรับปรุง/ประยุกต์ (adaptation เป็นชั้นที่ช่วยให้ ผู้เรียนปรับปรุงทักษะหรือการปฏิบัติของตนให้ดียิ่งขึ้น และประยุกต์ทักษะที่ตนได้รับการ พัฒนาในสถานการณ์ต่าง ๆ ชั้นที่ 7) ชั้นการคิดริเริ่ม (origination) เป็นชั้นที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างชำนาญและสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลายจนเริ่มเกิดความคิดใหม่ ๆ ในการกระทำหรือปรับการกระทำนั้นให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ จึงนับว่าเหมาะสมอย่างยิ่งกับการเรียนการสอนนาฏศิลป์

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟ็อนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะปฏิบัติของนักเรียนให้มีความกล้าแสดงออก ปฏิบัติท่ารำตามขั้นตอนได้อย่างสวยงามและรำได้อย่างถูกต้องมีความคล่องแคล่ว อีกทั้งมีความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรม ในท้องถิ่นด้านนาฏศิลป์พื้นเมือง สามารถนำความรู้ทางด้านนาฏศิลป์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย มีดังนี้

1.2.1 เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟ็อนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วย กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 80

1.2.3 เพื่อศึกษาทักษะปฏิบัติของนักเรียน ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ ดังนี้

นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำนวน 6 ห้อง มีนักเรียนจำนวน 211 คน

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีนักเรียนจำนวน 33 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

1.4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

1.4.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.4.2.2 ตัวแปรตาม

- 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
- 2) ทักษะปฏิบัติทำรำฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย
- 3) ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.4.3 เนื้อหาสาระ

สาระที่ 3 นาฏศิลป์ มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย โดยมีทั้งหมด 8 แผนการเรียนรู้ แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 16 ชั่วโมง ดังนี้ 1) ความเป็นมาของการแสดงชุด ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย 2) องค์ประกอบของการแสดงชุด ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย 3) ทักษะพื้นฐานในการฝึกปฏิบัติการแสดงชุด ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย 4) การปฏิบัติกระบวนการทำรำในการแสดงชุด ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย ท่าที่ 1-15 5) การปฏิบัติกระบวนการทำรำในการแสดงชุด ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย ท่าที่ 16-25 6) การปฏิบัติกระบวนการทำรำในการแสดงชุด ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย ท่าที่ 26-35 7) ความงามและคุณค่าของการแสดงชุด ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย 8) การจัดการแสดงชุดฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย

1.4.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

1.4.5 สถานที่ที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมป์สัน หมายถึง ขั้นตอนในการเรียนรู้ ทักษะปฏิบัติเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือทำงานที่ต้องอาศัยการเคลื่อนไหวหรือการประสานงานของกล้ามเนื้อทั้งหลายได้อย่างดี มีความถูกต้อง และมีความชำนาญ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ มีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ ครูอธิบายและสนทนากับนักเรียนเพื่อเป็นการแนะนำกิจกรรมเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจถึงรูปแบบของการแสดงนาฏศิลป์ที่จะปฏิบัติในบทเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นการเตรียมความพร้อม ครูพานักเรียนเตรียมความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยการปรับตัวให้พร้อมที่จะทำการเคลื่อนไหวหรือแสดงทักษะนั้น ๆ ก่อนการปฏิบัติ โดยครูให้นักเรียนเริ่มทำสมาธิ การฝึกปฏิบัตินาฏศิลป์เบื้องต้น ดัดมือและดัดตัว เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมและผ่อนคลาย

ขั้นที่ 3 ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม เป็นขั้นที่ครูเปิดโอกาสแก่นักเรียนในการตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ โดยการฝึกทักษะต่าง ๆ ที่ครูเป็นผู้สาธิต โดยครูเป็นผู้ออกคำสั่งทำให้นักเรียนปฏิบัติ โดยเลียนแบบท่ารำจากครูทีละขั้นตอน พร้อมทั้งครูคอยสังเกตนักเรียนว่าปฏิบัติงานอย่างไร พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะตอบข้อซักถามของนักเรียนแต่ละคนที่มีปัญหา

ขั้นที่ 4 ขั้นการลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำตัวเอง ครูให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทักษะให้สามารถปฏิบัติเองได้อย่างคล่องแคล่ว เป็นไปด้วยความมั่นใจในตนเอง

ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะปฏิบัตินั้น ๆ จนสามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว ชำนาญ เป็นไปโดยอัตโนมัติ และมีความมั่นใจในตนเองจนสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ด้วยตนเองใส่อารมณ์และความรู้สึกให้ทำรำอ่อนช้อยงดงาม

ขั้นที่ 6 ขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ ครูให้คำแนะนำแต่ละกลุ่มหลังจากนั้นให้นักเรียนกลุ่มอื่น ๆ วิพากษ์การนำเสนอของเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ เพื่อนำข้อแนะนำที่ได้รับจากครูและเพื่อนไปปรับปรุงท่ารำในกลุ่มของตนเองว่ามีข้อบกพร่องเรื่องอะไรบ้าง

ขั้นที่ 7 ขั้นการคิดริเริ่ม เป็นขั้นที่นักเรียนเกิดความคิดริเริ่ม เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน เช่นผู้เรียนเสนอแนวคิดการประดิษฐ์ท่ารำหรือเพิ่มเติมปรุงแต่งท่ารำให้มีความแปลกใหม่จากท่าเดิม

แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติในสาระนาฏศิลป์ เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเสี้ยนย้าย สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามแนวคิดของซิมพ์สัน ซึ่งมีจำนวน 8 แผน ใช้ระยะเวลาทั้งหมด 16 ชั่วโมง

ประสิทธิภาพ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเสี้ยนย้าย สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามแนวคิดของซิมพ์สัน ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 80/80

80 (E₁) หมายถึง ค่าเฉลี่ยคะแนนทั้งหมดของนักเรียนที่ได้จากการประเมินทักษะย่อยท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ ที่มีค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ซึ่งได้จากการทดสอบย่อยและการประเมินทักษะปฏิบัติหลังแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

80 (E₂) หมายถึง ค่าเฉลี่ยคะแนนทั้งหมดของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน ที่มีค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ฟ้อนเส้นย้ายฟายฟ้อน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามแนวคิดของ ชิมพ์ซัน ซึ่งประเมินได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน

ทักษะปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติท่ารำฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย มีลักษณะต่าง ๆ คือ 1) การย่อเท้า คือ ย่อเท้าได้ตรงจังหวะเพลง 2) ลักษณะท่ารำ คือ การปฏิบัติท่ารำ ถูกต้องและสวยงาม 3) ท่ารำสัมพันธ์กับจังหวะดนตรีและบทร้อง คือ ปฏิบัติท่ารำในแต่ละท่า ให้สอดคล้องตรงกับจังหวะดนตรีและบทร้อง 4) ลีลาท่ารำและการสื่ออารมณ์ คือ ปฏิบัติท่ารำ ด้วยความกล้าแสดงออกอย่างมั่นใจใบหน้ายิ้มแย้ม

ความพึงพอใจ หมายถึง ความชอบ ความสนใจต่อการเรียนการสอนที่แสดงออกของนักเรียน หลังการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ เรื่อง ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามแนวคิดของชิมพ์ซัน ซึ่งได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับคือ 5, 4, 3, 2 และ 1 เป็นมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดตามลำดับ มีจำนวน 17 ข้อ

ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย หมายถึง การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสานที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้น เพื่อฝึกทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน ให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีกระบวนการท่ารำทั้งหมด 35 ท่า

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 เป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของครูในรายวิชานาฏศิลป์ ในระดับชั้นอื่น ๆ ของโรงเรียน

1.6.2 ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะปฏิบัติ ตามแนวคิดของชิมพ์ซัน

1.6.3 นักเรียนสามารถปฏิบัติทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน ได้อย่างถูกต้องสวยงาม สามารถนำทักษะปฏิบัติที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมป์สัน เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
2. ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย
3. ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของซิมป์สัน
5. แผนการจัดการเรียนรู้
6. ประสิทธิภาพของการเรียนรู้
7. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
8. ความพึงพอใจของการเรียนรู้
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
10. กรอบแนวคิดการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ในการวางแผนดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อ พัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

2.1.1 วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษา

ตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง ได้เต็มตามศักยภาพ

2.1.2 หลักการ

2.1.2.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2.1.2.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

2.1.2.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

2.1.2.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้

2.1.2.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.2.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

2.1.3 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

2.1.3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.3.2 มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

2.1.3.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์และรักการออกกำลังกาย

2.1.3.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.1.3.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2.1.4 สมรรถนะของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุ มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

2.1.4.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถใน การรับและส่งสาร มีวัฒนธรรม ในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ตนเองและสังคม รวมทั้ง การเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหา ความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพโดยคำนึงถึง ผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2.1.4.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถใน การคิดวิเคราะห์ การคิด สังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่ การสร้าง องค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.1.4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรค ต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึง ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

2.1.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นใน สังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

2.1.5.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

2.1.5.2 ซื่อสัตย์สุจริต

2.1.5.3 มีวินัย

2.1.5.4 ใฝ่เรียนรู้

2.1.5.5 อยู่อย่างพอเพียง

2.1.5.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

2.1.5.7 รักความเป็นไทย

2.1.5.8 มีจิตสาธารณะ

2.1.6 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่จะสามารถช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิต มนุษย์กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ

2.1.6.1 เรียนรู้อะไรในศิลปะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทักษะธาตุ สร้างและนำเสนอผลงานทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิค วิธีการของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชม ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

สาระที่ 2 ดนตรี

มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรีแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรี ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล ร้องเพลง และเล่นดนตรี ในรูปแบบต่างๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรี ในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

สาระที่ 3 นาฏศิลป์

มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์ อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์วิพากษ์ วิจัยคุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

2.1.6.2 คุณภาพผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รู้และเข้าใจการใช้นาฏยศัพท์หรือศัพท์ทางการละครในการแปลความและสื่อสารผ่านการแสดง รวมทั้งพัฒนารูปแบบการแสดง สามารถใช้เกณฑ์ต่างๆ ในการพิจารณาคุณภาพ การแสดง วิจารณ์เปรียบเทียบงานนาฏศิลป์ โดยใช้ความรู้เรื่ององค์ประกอบทางนาฏศิลป์ร่วมจัดการแสดง นำแนวคิดของการแสดงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

รู้และเข้าใจประเภทละครไทยในแต่ละยุคสมัย ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของนาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์พื้นบ้าน ละครไทย และละครพื้นบ้าน เปรียบเทียบลักษณะเฉพาะของการแสดงนาฏศิลป์จากวัฒนธรรมต่าง ๆ รวมทั้งสามารถออกแบบและสร้างสรรค์อุปกรณ์เครื่องแต่งกายในการแสดงนาฏศิลป์และละคร มีความเข้าใจ ความสำคัญ บทบาทของนาฏศิลป์ และละครในชีวิตประจำวัน

2.1.6.3 สารและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 3 นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตารางที่ 2.1 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.3	1. ระบุโครงสร้างของบทละครโดยใช้ศัพท์ทางการละคร	องค์ประกอบของบทละคร - โครงเรื่อง - ตัวละครและการวางลักษณะนิสัยของตัวละคร - ความคิดหรือแก่นของ - เรื่องบทสนทนา
	2. ใช้นาฏยศัพท์หรือศัพท์ทางการละครที่เหมาะสม บรรยายเปรียบเทียบการแสดงอากัปกิริยาของผู้คนในชีวิตประจำวันและในการแสดง	ภาษาท่าหรือภาษาทางนาฏศิลป์ - ภาษาท่าที่มาจากธรรมชาติ

(ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.3		<ul style="list-style-type: none"> - ภาษาท่าที่มาจาก การประดิษฐ์ - ร่างมาตรฐาน
	3. มีทักษะในการใช้ความคิดในการพัฒนารูปแบบการแสดง	รูปแบบการแสดง <ul style="list-style-type: none"> - การแสดงเป็นหมู่ - การแสดงเดี่ยว - การแสดงละคร - การแสดงเป็นชุดเป็นตอน
	4. มีทักษะในการแปลความและการสื่อสารผ่านการแสดง	การประดิษฐ์ท่ารำและท่าทางประกอบการแสดง <ul style="list-style-type: none"> - ความหมาย - ความเป็นมา - ท่าทางที่ใช้ในการประดิษฐ์ท่ารำ
	5. วิจัยเปรียบเทียบงานนาฏศิลป์ที่มีความแตกต่างกันโดยใช้ความรู้เรื่ององค์ประกอบนาฏศิลป์	องค์ประกอบนาฏศิลป์ <ul style="list-style-type: none"> - จังหวะทำนอง - การเคลื่อนไหว - อารมณ์และความรู้สึก - ภาษาท่า นาฏยศัพท์ - รูปแบบของการแสดง - การแต่งกาย
	6. ร่วมจัดงานการแสดงในบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ	วิธีการเลือกการแสดง <ul style="list-style-type: none"> - ประเภทของงาน - ขั้นตอน - ประโยชน์และคุณค่าของการแสดง

(ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.3	7. นำเสนอแนวคิดจากเนื้อเรื่องของการแสดงที่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน	ละครกับชีวิต

หมายเหตุ. ปรับปรุงจาก *กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* (น.43), โดย กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

2.2 ฟอรัมโน้ตราเลินย้าย

2.2.1 ความหมายของนาฏศิลป์

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของนาฏศิลป์ ดังนี้

สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2543, น. 12) ได้กล่าวถึงความหมายของนาฏศิลป์ เป็นศิลปะการฟ้อนรำ ทั้งที่เป็นระบำรำเต้น รวมทั้งละครรำโขนหนังใหญ่ และอื่น ๆ ปัจจุบันมักมีคนคิดชื่อใหม่ให้ดูทันสมัย คือ นาฏกรรม สังคีตศิลป์ วิพิธทัศนา และศิลปะการแสดง ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกัน เพราะเป็นคำที่ครอบคลุมศิลปะแห่งการร้องการรำ และการบรรเลงดนตรี

เรณู โกศินานนท์ (2544, น. 51) ได้กล่าวถึง นาฏศิลป์ หมายถึง ศิลปะแห่งการฟ้อนรำ อันเป็นพื้นฐานที่แสดงถึงอารยธรรมความรุ่งเรืองของชาติที่รุ่งเรือง หรืออารยธรรมที่เก่าแก่ย่อมมีวัฒนธรรมทางด้านดนตรีนาฏศิลป์ของตนเอง

ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ (2552, น. 34) ได้กล่าวถึง นาฏศิลป์ หมายถึง ศิลปะในการฟ้อนรำ เป็นสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นด้วยความงามมีแบบแผน ให้ความบันเทิงอันโน้มน้าวอารมณ์ และความรู้สึกของผู้ชมให้คล้อยตาม ศิลปะประเภทนี้ต้องอาศัยการบรรเลงดนตรี และการขับร้องเข้าร่วมด้วย เพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณค่ายิ่งขึ้น แต่ความหมายที่เข้าใจทั่วไป คือ ศิลปะของการร้องรำทำเพลง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2551 (2552, น. 879) ได้กล่าวถึง ความหมายของนาฏศิลป์ คือ ศิลปะแห่งการละครหรือการฟ้อนรำ

อมรา กล้าเจริญ (2552, น. 3) ได้กล่าวถึงความหมายของนาฏศิลป์ คือ เป็นการร้องรำทำเพลงให้เกิดความบันเทิงใจ อันประกอบด้วยความโน้มเอียง และความรู้สึกส่วนสำคัญส่วนใหญ่ของนาฏศิลป์อยู่ที่การละครเป็นเอกหากแต่ศิลปะประเภทนี้จำต้องอาศัยดนตรี และการขับร้องเข้าร่วมด้วย เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดคุณค่าในศิลปะยิ่งขึ้นตามสภาพหรืออารมณ์ต่างกัน

จึงสรุปได้ว่า นาฏศิลป์ หมายถึง ศิลปะการฟ้อนรำ เป็นสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมา จากธรรมชาติให้มีความงดงามและมีแบบแผน โดยอาศัยการบรรเลงดนตรีและการขับร้อง เป็นองค์ประกอบของการฟ้อนรำ

2.2.2 ความหมายของนาฏยประดิษฐ์

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของนาฏยประดิษฐ์ ดังนี้

สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2543, น. 3) ได้กล่าวถึงความหมายของนาฏยประดิษฐ์ เป็นการคิด การออกแบบ และการสร้างสรรค์ แนวคิด รูปแบบ กลวิธีของนาฏศิลป์ชุดหนึ่ง ที่แสดงโดยผู้แสดง คนเดียวหรือหลายคน ทั้งนี้รวมถึงการปรับปรุงผลงานในอดีต นาฏยประดิษฐ์จึงเป็นการทำงาน ที่ครอบคลุม ปรึกษา เนื้อหา ความหมาย ท่ารำ ท่าเต้น การแปรแถว การตั้งซุ้ม การแสดงเดี่ยว การแสดงหมู่ การกำหนด ดนตรี เพลง เครื่องแต่งกาย ฉาก และส่วนประกอบอื่น ๆ ที่สำคัญในการแสดง ทำให้นาฏศิลป์ชุดหนึ่ง ๆ สมบูรณ์ตามที่ตั้งใจไว้

พิรพงษ์ เสนโสภา (2546, น. 3) ได้กล่าวถึงความหมายของนาฏยประดิษฐ์เป็นกระบวนการคิด และการกระทำ โดยการกำหนดขั้นตอนการประดิษฐ์สร้างสรรค์งานให้เป็นไปตามความต้องการของ ตนเองในรูปแบบต่าง ๆ กัน

ธีรวัฒน์ ช่างสาน (2551) ได้กล่าวถึงความหมายของนาฏยประดิษฐ์ เป็นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ที่สร้างสรรค์ขึ้นทางการแสดงการฟ้อนรำ ที่จะสร้างสรรค์ความพึงพอใจความเพลิดเพลินอารมณ์ ทั้งนี้อาจเป็นสิ่งประดิษฐ์ที่สร้างสรรค์ขึ้นตามอย่างธรรมชาติที่มีอยู่ เช่น ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีหรือ สิ่งรอบข้างอื่น ๆ และอาจเป็นชุดการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นให้อยู่นอกเหนือกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ แต่ต้องไม่ขัดกับความเป็นจริงที่ปรากฏอยู่ในโลกมนุษย์

จึงสรุปความหมายของนาฏยประดิษฐ์ได้ว่า นาฏยประดิษฐ์เป็นการสร้างสรรค์งานทาง นาฏศิลป์โดยถูกประดิษฐ์หรือออกแบบขึ้นอาศัยแนวคิดจากธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี หรือสิ่งอื่น ทั้งนี้อาจถูกสร้างขึ้นใหม่หรือปรับปรุงของเดิมที่มีอยู่ ให้เป็นไปตามความต้องการของผู้คิด หรือผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์

2.2.3 ความสำคัญของนาฏศิลป์

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของนาฏศิลป์ ดังนี้

สมิทร เทพวงษ์ (2541, น. 2-3) กล่าวถึงความสำคัญของนาฏศิลป์ว่า เป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญไม่น้อยกว่าศิลปะแขนงอื่น ๆ ความสำคัญของนาฏศิลป์ มีดังนี้

1. นาฏศิลป์แสดงความเป็นอารยประเทศ บ้านเมืองจะเจริญรุ่งเรืองด้วยดีก็ด้วย ประชาชนมีความเข้าใจศิลปะ เพราะศิลปะเป็นสิ่งที่มีความเป็นเครื่องโน้มน้าวอารมณ์โดยเฉพาะ ศิลปะการละครเป็นสิ่งสำคัญมากสามารถล่อมเกลารจิตใจโน้มน้าวไปในทางที่ดีข้อมารมณ์ให้เข้มข้น ผ่องใสเป็นทางนำไปคิดและให้กำลังใจในทางที่จะนำความเจริญรุ่งเรืองให้แก่บ้านเมืองสืบไป

2. นาฏศิลป์เป็นแหล่งรวมศิลปะคือเอาศิลปะประเภทอื่น ๆ มาเกี่ยวเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกันเช่นศิลปะการเขียนการก่อสร้างการออกแบบเครื่องแต่งกายและวรรณคดีศิลปะแต่ละประเภทได้จัดทำด้วยความประณีตสุขุมทั้งนี้ก็เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของชาติมนุษยทุกชาติทุกภาษาต้องมีศิลปะเป็นของตนไว้ประจำชาตินับแต่โบราณจนถึงทุกวันนี้รวมความว่านาฏศิลป์มีความสำคัญเกี่ยวเนื่องกันทั้งสิ้นสร้างความเป็นแก่นสารให้แก่บ้านเมืองด้วยกันทั้งนั้น

กรมวิชาการ (2545, น. 19) กล่าวไว้ว่า การสอนดนตรีและนาฏศิลป์ในโรงเรียนเพื่อต้องการส่งเสริมให้เด็กแสดงออกด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลินและเป็นการส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก ดัง เห็นได้ว่า ดนตรีและนาฏศิลป์ช่วยในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. พัฒนาศักยภาพ การได้มีโอกาสแสดงออกด้านความสนุกสนานอย่างร่าเริงแจ่มใส ดนตรีและนาฏศิลป์ช่วยให้นักเรียนได้แสดงออกทางด้านการแสดง การทำจังหวะและร้องเพลงอย่างเสรี แม้ว่าบางครั้งจะมีแบบแผน แต่ถ้าได้ปฏิบัติจนถูกต้องก็สามารถเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและแสดงออกต่อหน้าสาธารณชนได้อย่างไม่เคอะเขิน จะพบว่าเด็กบางคนเมื่อมีกิริยาเคอะเขินจะมีอาการห่อตัว ก้มหน้า และเดินไม่ตรงทาง ซึ่งถ้าปล่อยจนเป็นนิสัยจะทำให้บุคลิกภาพเสียได้

2. พัฒนาการอารมณ์ การแสดงออกด้วยการร้องรำทำเพลงที่ทำจังหวะอย่างมีขอบเขตที่เหมาะสมและทำโดยสม่ำเสมอ จะช่วยให้เด็กเป็นคนร่าเริงและเปิดเผย บางครั้งจะสามารถควบคุมอารมณ์ความรู้สึกได้ดี ถ้าได้ฝึกการควบคุมจังหวะและลีลาการเดิน กระโดด การใช้เสียงในการร้องเพลงตลอดจน สามารถควบคุมอารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ ได้ในที่สุด

3. พัฒนาสังคม เมื่อได้โอกาสแสดงออกร่วมกันกับผู้อื่นในทางดนตรีและนาฏศิลป์ย่อมจะฝึกให้เด็กรู้ว่าเมื่อใดตนจะเป็นผู้นำกลุ่มและเมื่อใดตนจะเป็นผู้ตาม และควรจะทำตนอย่างไร จึงจะสามารถเข้าร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี นอกจากนี้ยังช่วยให้เด็กรู้จักการยอมรับความสามารถของผู้อื่น และพร้อมที่จะยอมรับผิด

4. พัฒนาเจตคติ ถ้าการเรียนการสอนดนตรีและนาฏศิลป์เป็นไปอย่างถูกต้องจะสามารถพัฒนาเจตคติความคิดเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของเด็กได้มาก ในสมัยก่อนเคยมีคำกล่าวว่าร้องเพลงนั้นเป็นเรื่องของการเต้นกินรำกินเท่านั้น แต่ปัจจุบันดนตรี และนาฏศิลป์ช่วยให้รู้จักศิลปวัฒนธรรม ของชาติดียิ่งขึ้น

บังอร อนุเมธากร (2542, น. 81-82) ได้กล่าวถึงความสำคัญของนาฏศิลป์ไว้หลายประการ คือ

1. เป็นส่วนหนึ่งของมนุษย์ที่นำประโยชน์ในชีวิตประจำวัน คือ ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด บำบัดโรคร้ายไข้เจ็บ

2. เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ที่แสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะของชาติแต่ละชาติโดยใช้เวลาทาง ทำรำ ร้อง จังหวะ ให้เห็นนิสัยและความเป็นอยู่ของมนุษย์

3. เป็นการถ่ายทอดความรู้สึก นึกคิด ซึ่งแสดงให้เห็นอารมณ์โกรธ รัก ยินดี ยกย่อง เกลียด ฯลฯ

จึงสรุปความสำคัญของนาฏศิลป์ได้ว่า นาฏศิลป์นับว่าเป็นศิลปะประจำชาติ และเป็นวัฒนธรรมของชาติที่น่าภูมิใจยิ่งสร้างความเป็นแก่นสารให้แก่บ้านเมือง อีกทั้งนาฏศิลป์ยังให้คุณค่าและความสำคัญต่อมนุษยด้านการพัฒนาบุคลิกภาพและอารมณ์ ถูกนำมาเป็นสิ่งที่ใช้น้อมนำอารมณ์ สามารถกล่อมเกลาคจิตใจของมนุษย์

2.2.4 นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์

2.2.4.1 นาฏยศัพท์

นาฏยศัพท์ หมายถึง ศัพท์ที่ใช้ในการแสดงท่าทางทางนาฏศิลป์ไทย เป็นชื่อลักษณะท่ารำของไทย ซึ่งศัพท์เหล่านี้เป็นศัพท์เฉพาะทางนาฏศิลป์ไทยเท่านั้นนาฏยศัพท์ที่ใช้เกี่ยวกับท่ารำไทยนั้นมีมากมาย ถ้าแยกตามลักษณะของการใช้จะแบ่งออกเป็น 3 หมวด คือ

1. หมวดนามศัพท์ หมายถึง ศัพท์ที่เรียกชื่อท่ารำหรือชื่อท่าที่บอกอาการการกระทำของผู้นั้น เช่น วง จีบ สลัดมือ ม้วนมือ คลายมือ กรายมือ ฉายมือ ปาดมือ กระทบ กระทบ ยกเท้า ก้าวเท้า ประเท้า ตบเท้า กระทุ้ง กะเทาะ จรดเท้า ตะเท้า ซอยเท้า ขยันท้า ฉายเท้า สะดุดเท้า รวมเท้า โยกตัว ยกตัว ตี ไหล่ และกล่อมไหล่ เป็นต้น

2. หมวดกิริยาศัพท์ หมายถึง ศัพท์ที่ใช้เรียกในการปฏิบัติบอกอาการกิริยา เป็นการเรียกท่ารำ ที่จะทำให้รำได้งดงาม เช่น ทรงตัว ลดวง สองมือ ดึงมือ ดึงเอว ดึงไหล่ กดไหล่ กดคาง ชักสัน หลบเข้า เปิดคาง เปิดสัน หักข้อ หลบศอก ถีบเข้า และแข็งเข้า เป็นต้น

3. หมวดนาฏยศัพท์เบ็ดเตล็ด หมายถึง ศัพท์ต่าง ๆ ที่ใช้เรียกในภาษานาฏศิลป์ นอกเหนือไปจาก นามศัพท์และกิริยาศัพท์ เช่น จีบยาว จีบสั้น ลักคอ เดินมือ เอียงทางวงคืนตัว อ่อนเหลี่ยม เหลี่ยมล่าง แม่ท่า ขึ้นท่า ยืนเข้า ทลายท่า นายโรง นายโรง พระใหญ่ พระน้อย นางกษัตริย์ นางตลาด ผู้เมีย ยืนเครื่อง และศัพท์แทน เป็นต้น

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของนาฏยศัพท์ ไว้ดังนี้

อรุวรรณ ชมวัฒนา (2530) ได้ให้ความหมายของนาฏยศัพท์ว่า หมายถึง ศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะท่ารำที่ใช้ในการฝึกหัดเพื่อใช้ในการแสดงโขนและละคร

อมรา กล้าเจริญ (2535) ได้ให้ความหมายของนาฏยศัพท์ว่า หมายถึง ศัพท์เฉพาะในทางนาฏศิลป์ เป็นลักษณะของท่ารำไทย นาฏยศัพท์ที่ใช้กันเกี่ยวกับท่ารำไทยนั้นมีมาก แยกตามลักษณะการใช้

จึงสรุปได้ว่านาฏยศัพท์คือคำที่ใช้เรียกชื่อเกี่ยวกับลักษณะท่ารำที่ใช้ในการฝึกหัดนาฏศิลป์ โดยแยกตามลักษณะการใช้

2.2.4.2 ลักษณะของนาฏยศัพท์

โมฬี ศรีแสนยงค์ (2544, น. 48) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้นาฏยศัพท์ต้องอาศัย การเรียนโดยการปฏิบัติประกอบด้วยจึงจะได้ผลดีที่สุด ในที่นี้จะกล่าวถึงนาฏยศัพท์ที่ใช้ในลักษณะ การรำเบื้องต้นพอสังเขป โดยแบ่งตามอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่ใช้ในการรำ ดังนี้

1. ส่วนศีรษะ

1.1 เอียง คือ การเอียงศีรษะ ซึ่งจะต้องกลมกลืนกับไหล่และลำตัว ให้เป็นเส้นโค้งมีไข่เส้นหัก ถ้าเอียงซ้ายหน้าควรเบือนไปทางขวาเล็กน้อย ถ้าเอียงขวาหน้าก็เบือนไปทางซ้าย เล็กน้อยแต่ไม่ถึงกับบิดคางจนเส้นเอ็นที่ลำคอขึ้น

1.2 ลักคอก คือ เอียงคนละข้างกับไหล่ที่กตกลง

2. ส่วนแขน

2.1 วง คือ ส่วนโค้งของลำแขนงอศอกเล็กน้อย ไม่ทำให้ศอกแหลม โดยทั่วไป แล้ว เมื่อพุดถึงวงก็หมายถึง มือแบ แต่อาจทำมือในลักษณะอื่นก็ได้วงแบ่งเป็น

2.1.1 วงบน ยกแขนไปข้างลำตัวทอดศอกโค้งมือแบตั้งปลายนิ้วขึ้น

2.1.2 วงกลาง ลดระดับความสูงของวงลง ปลายนิ้วสูงระดับไหล่

2.1.3 วงล่าง ลดมือลงมาอยู่ตรงหน้าท้อง วงพระต้องกันศอก ให้ห่างตัวมากกว่าวงนาง ตั้งปลายนิ้วขึ้น หรือจับหงายก็ได้

2.1.4 วงหน้า ยกแขนมาข้างหน้า วงพระผายกว้างกว่าวงนาง ปลายนิ้วอยู่ระดับแก้ม วงนางแคบกว่าและปลายนิ้วอยู่ระดับปาก

2.1.5 วงบัวบาน คือ ยกแขนขึ้นข้าง ๆ ตัว ให้ศอกสูงกว่าระดับไหล่ หักศอกให้แขนท่อนล่างพับเข้าหาตัว ตั้งฉากกับแขนท่อนบน มือแบหงาย ปลายนิ้วชี้ไปข้าง ๆ ตัว วงนางแคบเข้าเล็กน้อย เช่น ท่าพรหมสี่หน้า สอดสูง

3. ส่วนมือ

3.1 มือแบ นิ้วชี้กลาง นาง ก้อย ติดกัน ตั้งนิ้ว หักหัวแม่มือ กางหลบไปทางฝ่าย มือ หักข้อมือไปทางหลังมือเสมอ แต่อาจมีบางท่าที่หักข้อมือไปทางฝ่ามือ เช่น ท่าป้องกัน

3.2 มือจับ จับ คือ การกรีดนิ้ว โดยเอานิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือจรดกัน ให้ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดกับข้อแรกของนิ้วชี้ ตั้งนิ้ว นิ้วกลาง นาง ก้อย กรีดห่างกัน ตั้งนิ้ว หักข้อมือไปทางฝ่า มือ จับมี 5 ลักษณะ เรียกชื่อตามลักษณะและตำแหน่ง ดังนี้

3.2.1 จับหงาย หงายข้อมือให้ปลายนิ้วชี้ขึ้น

3.2.2 จับคว่ำ คว่ำข้อมือให้ปลายนิ้วชี้ลง

3.2.3 จับหลังหรือจับส่งหลัง ส่งแขนไปข้างหลัง ตั้งแขน พลิกข้อมือให้ปลายนิ้วชี้ขึ้น ส่งแขนให้สูงห่างตัว

3.2.4 จีบปรกหน้า คือ วงหน้า แต่มือจีบ

3.2.5 จีบปรกข้าง คือ วงบน แต่มือจีบ

3.3 ซี่นิ้ว คือ ใช้นิ้วหัวแม่มือแตะปลายนิ้วก้อย นาง กลาง นิ้วชี้ ตั้ง แยกห่างจากนิ้วอื่น ๆ ระดับมืออยู่ในตำแหน่งต่าง ๆ กัน แล้วแต่ความหมาย

3.4 ม้วนมือ คือ จีบหงายแล้วม้วนข้อมือ คลายจีบเป็นแบ คว่าข้อมือ ตั้งปลายนิ้วขึ้น

4. ส่วนลำตัว

4.1 กตโหล่ คือ ทาพร้อมกับการเอียงศีรษะ จะเอียงศีรษะโดยไม่กตโหล่ไม่ได้ การกตโหล่ต้องลงเฉพาะโหล่อย่าให้สะโพกเอียงไปด้วย

4.2 ตีโหล่ คือ การกตโหล่แล้วบิดโหล่ข้างที่กตไปข้างหลัง

4.3 กล่อมโหล่ คือ กตโหล่แล้วบิดโหล่ข้างที่กตมาข้างหน้า

5. ส่วนขาและเท้า

5.1 จรด คือ อาการของเท้าข้างใดข้างหนึ่งที่วางอยู่ข้างหน้า การจรดเท้าน้ำหนักตัวจะอยู่ที่เท้าหลัง เท้าหน้าจะใช้เพียงปลายจมูกเท้าแตะเบา ๆ ไว้กับพื้น

5.2 ประ คือ อาการสืบเนื่องมาจากการจรดเท้า โดยยกจมูกเท้าขึ้น ใช้สันเท้าวางกับพื้น ย่อเข่าลงพร้อมทั้งแตะจมูกเท้าลงกับพื้น แล้วยกเท้าขึ้น

5.3 การยกเท้า คือ การยกเท้าขึ้นไว้ข้างหน้า สืบเนื่องมาจากการประเท้า การยกเท้าทางนาฏศิลป์จะต้องเข็ดปลายเท้าขึ้น สำหรับตัวพระจะต้องกันเข่าออกไปข้าง ๆ ส่วนสูง อยู่ระดับเข่าข้างที่ยืน ตัวนางไม่ต้องกันเข่า ส่วนสูงอยู่ต่ำกว่าเข่าข้างที่ยืนเล็กน้อย ซักสันเท้าและเข็ดปลายนิ้วทั้งตัวพระและตัวนาง

5.4 กระทุ้ง คือ อาการของเท้าที่วางอยู่ข้างหลังด้วยจมูกเท้า แต่เป็นการยกข้างหลัง โดยใช้ส่วนของจมูกเท้าที่วางอยู่กับพื้น กระแทกลงบนพื้นเบา ๆ แล้วยกขึ้นกระดก เป็นอาการ ของการยกเท้าที่อยู่ข้างหลัง สืบเนื่องจากการกระทุ้งเท้า วิธีกระดกต้องย่อเข่าข้างหนึ่งแล้วส่งเข่าที่ยก ไปข้างหลังมาก ๆ หักข้อเท้าลง ให้ปลายนิ้วเท้าชี้ลงล่าง ตัวพระต้องกันเข่าออกข้าง ๆ ส่วนตัวนาง เพียงแต่ดันเข่าไปข้างหลัง วิธีนี้เรียกว่า กระดกหลัง ถ้าย้ายส่วนขาที่กระดกมาไว้ด้านข้าง เรียกว่า กระดกเสี้ยวและสอดคล้องกับ (Dante, 2015, p. 18) ได้กล่าวถึง นาฏยศัพท์ หมายถึง ศัพท์ที่ใช้เกี่ยวกับลักษณะท่ารำ ที่ใช้ในการฝึกหัดเพื่อแสดงโฉน ละคร เป็นคำที่ใช้ในวงการนาฏศิลป์ไทย สามารถสื่อความหมายกันได้ทุกฝ่ายในการแสดงต่าง ๆ “นาฏย” หมายถึง งานเกี่ยวกับการฟ้อนรำ เกี่ยวกับการแสดงละคร “ศัพท์” หมายถึง เสียง คำ คำยากที่ต้องแปล เรื่อง เมื่อนำคำสองคำมารวมกันทำให้ได้ความหมายขึ้นมา

จากที่นักวิชาการได้กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของนาฏยศัพท์จะแบ่งออกตามอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เป็นลักษณะท่าทางที่ใช้ในการฝึกหัดเพื่อแสดงโขน ละคร เป็นคำที่ใช้ในวงการนาฏศิลป์ไทยสามารถสื่อความหมายเข้าใจกันได้ทุกฝ่ายในการแสดงต่าง ๆ

2.2.4.3 ภาษาท่าทางนาฏศิลป์

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของภาษาท่าทางนาฏศิลป์ ดังนี้

อมรา กล้าเจริญ (2535) ได้ให้ความหมายของภาษาท่าทางนาฏศิลป์ไว้ว่า ภาษาท่าทางนาฏศิลป์เสมือนเป็นภาษาพูดโดยไม่ต้องเปล่งเสียงออกมาแต่อาศัยส่วนประกอบอวัยวะของร่างกายแสดงออกมาเป็นท่าทางเป็นสื่อให้ผู้ชมสามารถเข้าใจได้และถ้าได้มีการแนะนำในการใช้ท่าทางต่าง ๆ ก่อนบ้างพอสมควรแล้วยิ่งจะทำให้รู้เรื่องราวความเข้าใจเพิ่มความสุขสนานมากขึ้น พื้นฐานของการใช้ภาษาท่าทางนาฏศิลป์นี้ ส่วนมากจะนำมาจากท่าธรรมชาติแต่นำมาประดิษฐ์ดัดแปลงให้มีความอ่อนช้อย และความสวยงามกิริยาท่าทางที่แสดงออกมาเป็นภาษาท่าทางนาฏศิลป์

รุจี ศรีสมบัติ (2547, น. 39) ได้ให้ความหมายของภาษาท่าทางไว้ว่า ภาษาท่า หมายถึง กิริยาอาการที่ผู้กระทำใช้เป็นสื่อให้ผู้ดูทราบว่าตนกำลังทำอะไร มีความหมายว่าอย่างไร โดยไม่ต้องเปล่งเสียงออกมา แต่อาศัยอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย เพื่อแสดงออกมาเป็นท่าทาง ซึ่งผู้ดูควรจะมีความรู้ความเข้าใจในภาษานาฏศิลป์ จึงจะสนุกสนาน เพลิดเพลิน และชื่นชมในศิลปะแขนงนี้ได้ดี ภาษาท่านี้จำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. กิริยาที่ใช้แทนคำพูด เช่น การรับ ปฏิเสธ สั่ง เรียกเข้า ฯลฯ
2. เป็นกิริยาอาการหรือ อิริยาบถ เช่น ยืน เดิน นั่ง นอน เคารพ ฯลฯ
3. กิริยาที่แสดงถึงอารมณ์ภายใน เช่น เสียใจ ตีใจ โศกเศร้า รัก ฯลฯ

จึงสรุปความหมายของภาษาท่าได้ว่าภาษาท่าทางนาฏศิลป์เสมือนเป็นภาษาพูดโดยไม่ต้องเปล่งเสียงออกมาใช้บอกกิริยา หรืออาการที่ผู้กระทำใช้เป็นสื่อให้ผู้ชมได้ทราบว่าตนกำลังทำอะไรและมีความรู้สึกอย่างไรขณะทำการแสดงทางนาฏศิลป์

2.2.5 นาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน ฟ้อนมโนห์ราเล่นย้าย

2.2.5.1 นาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน

มีนักวิชาการได้อธิบายถึงนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน ดังนี้

อร่ามจิต ชิมช่าง (2531, น. 65) ได้กล่าวถึงการฟ้อนของนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคอีสานไว้ว่า การฟ้อนของภาคอีสานนั้น คนส่วนใหญ่ที่รู้จักกันนั้นไม่ใช่ชุดฟ้อนดั้งเดิม แต่เป็นการราเช็งชนิดต่าง ๆ ในอันที่จริงแล้วความหมายของคำว่า “เช็ง” นั้นนิยมใช้ในงานบุญบั้งไฟ การเช็งบั้งไฟเป็นการฟ้อนประกอบการขับกาศย์เช็ง การฟ้อนแต่เดิมจึงเป็นเพียงการฟ้อนขึ้นลงตามจังหวะช้า ๆ ของกลุ่มต๋ม ฟังฮาด หรือในบางครั้งก็มีโทนประกอบ นิยมเช็งกันเป็นกลุ่ม ๆ ตั้งแต่ 3-4 คน ขึ้นไป จะมีหัวหน้าเป็นคนขับกาศย์เช็งนำแล้วคนอื่น ๆ ที่จะร้องรับไปเรื่อย ๆ

พจนมัลย์ สมรรถบุตร (2538, น. 41) ได้อธิบายถึงนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสานว่ามีลักษณะลีลาและท่ารำมีความเป็นอิสระสูงมาก คือ ไม่มีข้อกำหนดกฎเกณฑ์อย่างชัดเจน เหมือนการรำรำของภาคกลาง ซึ่งยึดถือกลอนตำรารำเป็นหลัก แต่มาในปัจจุบันนี้ ฉวีวรรณ ดำเนิน ได้หยิบยกกลอนแม่บทอีสาน 32 ท่า (ปัจจุบันนี้มีเพิ่มถึง 48 ท่า) มาเป็นพื้นฐาน ในการพ้อนรำ เพื่อเป็นแนวในการคิดประดิษฐ์ท่ารำ ซึ่งอันที่จริงแล้วการออก ท่ารำรำดั้งเดิมของชาวอีสานนั้นไม่มีข้อกำหนดท่าแน่นอนตายตัวส่วนใหญ่จะเลียนแบบท่าธรรมชาติของท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น ท่าพ้อนของชาวภูไท ท่ามวยโบราณของชาวอีสาน และการเต้นเซิ้งของชาวอีสาน เป็นต้น แต่ถึงอย่างไรก็ตามการรำรำของชาวอีสาน ก็ต้องใช้มือและเท้าเป็นสำคัญ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. การจับมือ ของชาวอีสานดั้งเดิม การใช้นิ้วหัวแม่มือจะอยู่ห่างจากนิ้วชี้พอประมาณ แต่มาในปัจจุบันนี้นิยมการจับมือเหมือนภาคกลาง คือ จะใช้นิ้วหัวแม่มือมาจดที่ข้อสุดท้ายปลายนิ้วชี้ ส่วนนิ้วที่เหลืออีกสามนิ้วกรีดเหยียดตั้ง

2. การตั้งวง จะใช้มือแบ 4 นิ้วติดกันซึ่งนิ้ว หัวแม่มือแยกห่างไปทางฝ่ามือ ในขณะที่ออก ท่าทางรำรำ จะขยับนิ้วมือ สลับกันไป-มาด้วย ซึ่งได้หลักฐานมาจากการแสดงหมอลำ มักจะออกท่าทางประกอบคำร้องเสมอ ๆ

3. การย่ำเท้า มักจะย่ำเท้าสลับกันตามจังหวะที่ 1 จังหวะที่ 2 จังหวะ 3 ส่วนจังหวะที่ 4 จะใช้ปลายนิ้วเท้าแตะพื้น แล้วจึงกลับมาเริ่มต้นเท้าตามจังหวะต่อไป วิธีย่ำเท้าจะยืนเขย่งปลายนิ้วเท้าแล้วเปิดส้นเท้าเล็กน้อย ย่อเข่ายกส้นเท้าให้สูงไปข้างหลังให้มาก ๆ แล้วจึงเท้าสลับกันตามจังหวะ

จึงสรุปได้ว่านาฏศิลป์พื้นเมืองอีสานเป็นนาฏศิลป์แขนงหนึ่งที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในพื้นที่ทางภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ไม่มีข้อกำหนดกฎเกณฑ์สามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างอิสระเลียนแบบมาจากธรรมชาติและอาศัยกิจกรรมที่มีอยู่ในการดำรงชีวิตประจำวัน

2.2.5.2 พ้อนมโนห์ราเสี้ยนย้าย

พ้อนมโนห์ราเสี้ยนย้าย เป็นนาฏศิลป์พื้นเมืองสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาและประดิษฐ์ขึ้นจากการศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นของภาคอีสาน เรื่องสีทน มะโนรา ที่ปรากฏพบในหนังสือผูกไบลานจาร อักษรไทน้อย และฉบับปริวรรต โดยพระอริยานุวัตร เขมจารีเถระ เมื่อปีพุทธศักราช 2514 สีทน มะโนรา หรือพระสุคน มโนห์รา เป็นวรรณกรรมลุ่มน้ำโขงที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ยังมีปรากฏหลักฐานการแพร่กระจายสู่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาจากภาคกลางไปยังภาคใต้

นาฏศิลป์พื้นเมืองอีสานชุด พ้อนมโนห์ราเสี้ยนย้าย มุ่งศึกษาวรรณกรรมในตอนนี้นางมโนห์ราพร้อมด้วยพี่สาวทั้งหก ผลัดเปลี่ยนเครื่องทรงพร้อมทั้งสวมปีกและหางอย่างวิจิตรงดงาม ก่อนที่จะพากันบินเหาะเหินบนอากาศด้วยความสนุกสนานรำเริง เพื่อไปยังสระอนินดาต โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์ ตีความเนื้อหา ในด้านความงามของนางมโนห์ราที่แฝงไว้ด้วยนัยคติชนและ

ให้คุณค่าทางวรรณกรรม สู่การประกอบสร้างนาฏยประดิษฐ์พื้นเมืองอีสานที่ต้องใช้ทักษะในการแสดงที่หลากหลาย ซึ่งรวมกระบวนการทำที่ผสมผสานระหว่างนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นเมือง ลักษณะของการแสดงเป็นการฟ้อนรำตามจังหวะดนตรี มีการฟ้อนรำตีบทตามบทร้อง ใช้ทำนองลำพื้นเป็นทำนองหลักในบทเพลง

2.2.5.3 องค์ประกอบของฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย

องค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย มีดังนี้

1) เครื่องดนตรี

ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย ใช้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน ประกอบด้วย เครื่องตีต สี่ ตี เป่า ซึ่งสามารถจำแนกได้ ดังนี้

- 1.1) เครื่องตีต ได้แก่ พิณ ไท
- 1.2) เครื่องสี่ ได้แก่ ซออีสาน ซอบัง
- 1.3) เครื่องตี ได้แก่ กลองหาง กลองโทน ฉิ่ง ฉาบ
- 1.4) เครื่องเป่า ได้แก่ แคน ปี่ภูไท

ภาพที่ 2.1 เครื่องดนตรีประกอบฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย

2) บทร้องและทำนองเพลง

ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย ประพันธ์บทร้องขึ้นใหม่โดย นายอัครวิทย์ ทองใบ เรียบเรียงดนตรีโดย นายภูมิศักดิ์เสรี สาสีดา ใช้ทำนองลำเดินดงของลำพื้น

-ทำนองลำเดินดง-

กะจั่งว่าแพงศรีสร้อย	แพงศรีสร้อยมโนห์ราน้อยอ่อน
สุบใส่ปีกแล้วพอนดีแล้วสิเล่าไป	ฝูงสาวใช้ สาวใช้เข้าไต่บินแฝง
แนบน่านาถนางแพง	ระวังเงงขวาซ้าย
ทืดทืดย้าย เลี่ยนย้าย เจิดเวินเวหา	สิไปหลีนอโนมาแมนที่หนองกว้าง
ภูหลวงชั้น เป็นชั้น ป่าเลาเป็นเหล่า	ท้าวป่าเยาป่าเป่าเป็นชั้นถักถัก
ออกจกนั้น จากนั้น เป็นไม้ใหญ่เลี่ยนหนา	เกิดอยู่น่าหลีบผาก่ายลำเลี่ยนตัน
บินบนเข้า วนเข้า พนาวันต้นดวน ต้นดวน	บินนำกันล้วนควนกายเข้าหว่างดง
ขงเขตนี้ แนมเห็นไม้ใหญ่หนา	ดอกมันปลาสดสีจุมจีเลี่ยนล่าย
แนมหว่างไต้ ดูทางไต้กะเต็มไปด้วยป่า	เห็นศิลาเถื่อนถ้ำเป็นก้อนใหญ่สูง

-ร้อง-

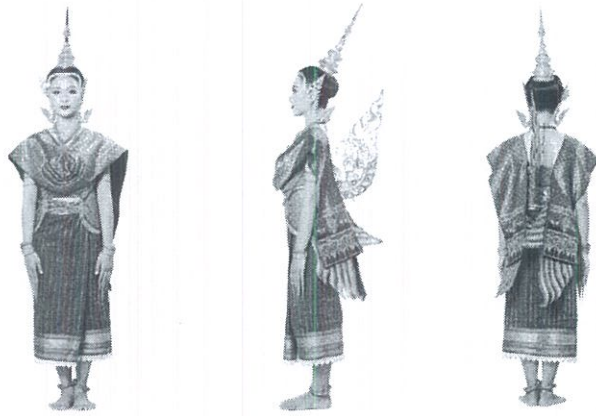
เห็นนกยูงบินผ่านลำธาร	เห็นนกยูงบินผ่านลำธาร
สุขแสนสำราญ	มันขึ้นบานหัวใจ

-ทำนองลำเดินดง-

ในไพรกว้างมีดวงดอกหมี	ดอกจำปีดอกซ้อน บานบ้างแบ่งสี
ออกจกนี้ ออกจกนี้ดอกหมีกะมีหลาย	มีทั้งยายเป็นถัน ต่อกันเป็นชั้น
เถาว์วัลย์เกี่ยวเป็นเกลียวตามง่า	เบ็งสาขาง่าไม้ ใบซ้อนป่งซอน
ส่องชอกซ้อน ชอกซ้อนกะดอนใหญ่ไพรหนา	สกุณามันบินส่วนสนในด้าว
ดาวเตยต้นเสาวคนจิ้งง่า จิ้งง่า	กระทาขันทาดถ่า กะเดินหน้าต่อไป
ไปฮอดไกล่ ฮอดไกล่หละเหวฮ่อมหอมโดน	สกุณากินผลกะเชินบนในด้าว

3) การแต่งกาย

การแต่งกายของฟ่อนมโนห์ราเลี่ยนย้ายจะเลียนแบบตามจิตรกรรมฝาผนังรูปกนิรี แต่มีการใช้ผ้าพื้นเมืองอีสานร่วมอยู่ด้วย เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ มีดังนี้ 1) ดอกไม้ทัด 2) กระบังหน้า 3) จอนหู 4) เกี้ยว 5) สังวาล 6) กำไลข้อมือ 7) กำไลข้อเท้า 8) เข็มขัด 9) จี๋นาง 10) แหวน 11) ตุ่มหู 12) เล็บ 13) ผ้าคาดอก 14) สไบสี 15) ผ้าถุง 16) ปีกและหาง

ภาพที่ 2.2 ลักษณะการแต่งกายของฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย

4) กระทบท่ารำ

ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้ายผู้วิจัยได้มีการประดิษฐ์และสร้างสรรค์กระทบท่ารำทั้งหมด 35 ท่า ซึ่งมีลักษณะท่ารำที่สื่อให้เห็นถึงเหตุการณ์เรื่องราวในตอนนางมโนห์รา และพี่สาว ทั้งหกบินเหาะเหิน บนอากาศด้วยความสนุกสนาน โดยกระทบท่ารำจะรำตีบทตามบทร้องของเพลง มีกระทบท่ารำทั้งหมด 35 ท่า โดยท่ารำส่วนใหญ่เลียนแบบกิริยาการบินของนก ผสมผสานกับท่าฟ้อนทางนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสานและท่ารำทางนาฏศิลป์ไทย เช่น

ท่ายุงฟ้อนหาง

ท่ากินรีร่อนลง

ท่านกบิน

ภาพที่ 2.3 ลักษณะท่ารำของฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย

2.3 ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์

2.3.1 ความหมายของทักษะปฏิบัติ

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของทักษะปฏิบัติไว้ ดังนี้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540, น. 55) ได้กล่าวถึง ทักษะ หมายถึง การปฏิบัติที่เกิดจากการเรียนรู้สามารถทำได้โดยแทบจะไม่ต้องใช้ความคิด แล้วพัฒนามาเป็นความสามารถเฉพาะตัว

เรณู โกสินานนท์ (2544, น. 71-82) ได้กล่าวถึง ทักษะเป็นแบบของพฤติกรรมที่กระทำไปด้วยความราบเรียบ (Smoothly) ถูกต้องรวดเร็วและแม่นยำ ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาตนเอง

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น. 91) ได้กล่าวถึง ทักษะ หมายถึง การเรียนรู้ที่แสดงออกในด้านการบังคับกลไกของร่างกายให้ปฏิบัติงานต่าง ๆ มี 7 ระดับ ได้แก่ รับรู้การกระทำเตรียมความพร้อม การตอบสนองภาพปรับกลไกการตอบสนองตอบสนองโดยอัตโนมัติ ดัดแปลงกระบวนการตอบสนองและประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ขั้นตอนการสอนทักษะ 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นรู้ชัดเห็นจริงประกอบด้วย

1.1 การบรรยายนำเพื่อให้ข้อมูล โดยตั้งคำถามหรือยกตัวอย่างที่ใกล้ตัว

1.2 ให้ประสบการณ์การใช้ทักษะได้แก่การให้ผู้เรียนฝึกหรือแสดงตามครู

1.3 การสาธิตโดยแสดงบทบาทสมมติ

1.4 การวิเคราะห์จากสถานการณ์จำลองหรือจากการสาธิต เพื่อให้เข้าใจชัดเจน

ถึงขั้นตอนและวิธีการในแต่ละขั้นตอน

2. ขั้นลงมือกระทำ

2.1 ฝึกปฏิบัติตามบทบาทสมมติ โดยให้ผู้เรียนฝึกและเพื่อน ๆ ช่วยกันดูว่ามีการใช้ทักษะอย่างไร

2.2 ผู้เรียนประเมินกันเองหรือผู้สอนกับผู้เรียนช่วยกันประเมินกันเอง

อภิชาติ อนุกุลเวช (2551, น. 64) ได้กล่าวถึง ทักษะปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญของกล้ามเนื้อที่กระทำออกมาอย่างถูกต้อง คล่องแคล่วและรวดเร็วที่ต้องอาศัยการฝึกหัดอย่างเหมาะสมจึงจะทำให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติงาน

ทิตนา แคมมณี (2561, น. 386) ให้ความหมายว่า ทักษะ (skill) โดยความหมายของคำศัพท์หมายถึง ความสามารถในการกระทำอย่างชำนาญ ดังนั้นหากเรากระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างชำนาญ ก็เรียกได้ว่า เรามีทักษะในการกระทำนั้น ตัวอย่างเช่น ถ้าเราสามารถขับรถได้อย่างคล่องแคล่ว ก็เรียกว่า เรามีทักษะการขับรถ ถ้าเราเขียนหนังสือได้เร็วโดยที่ใส่ใจความดี ข้อความสละสลวย ก็เรียกได้ว่าเรามีทักษะการเขียน ถ้าผู้สอนถามคำถามได้ดี คือถามแล้วทำให้ผู้เรียนคิดหา

คำตอบที่ดีได้ ผู้สอนคนนั้นก็มิทักษะการถามคำถาม ดังนั้น การที่เราจะมีทักษะในเรื่องใด เราจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ในเรื่องที่จะทำและวิธีที่จะทำให้ได้ดีมีคุณภาพ และประสิทธิภาพนั้นก็ คือ เราจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ในเรื่องนั้น แต่การมีความรู้เท่านั้น คงไม่สามารถช่วยให้เกิดทักษะได้ หากไม่ได้มีการลงมือปฏิบัติและฝึกฝนทำบ่อย ๆ จนสามารถปฏิบัติได้อย่างชำนาญ

จึงสรุปความหมายของทักษะปฏิบัติได้ว่า ทักษะปฏิบัติ คือ ความสามารถในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพมีการลงมือปฏิบัติ อาศัยการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อของการทำงานจากระบบประสาทต่าง ๆ ซึ่งเป็นหน่วยสั่งการ เช่น การเคลื่อนไหวของอวัยวะต่าง ๆ ในการทำกิจวัตรประจำวัน เล่นกีฬา เล่นดนตรี หรือกิจกรรมอื่น ๆ

2.3.2 รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติ

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงรูปแบบและขั้นตอนการใช้ทักษะปฏิบัติ ดังนี้

สุชาติ ศิริสุขไพบุลย์ (2526, น. 39-40) ได้กล่าวว่า การสอนทักษะปฏิบัติก็ย่อมต้องมีขั้นตอนตามขั้นตอนการเรียนรู้เช่นกัน ขั้นตอนในการสอนทักษะปฏิบัติควรปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการกล่าวนำ (Introduction) ในขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนเริ่มต้นของ ขบวนการเรียนรู้ กระทำเพื่อ

- 1.1 ให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน
- 1.2 ทดสอบพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน
- 1.3 สร้างความสนใจ สร้างปัญหา สร้างแรงจูงใจ
- 1.4 จัดตำแหน่งของผู้เรียนให้เหมาะสม ก่อนการเริ่มต้นให้เนื้อหาวิชา

2. ขั้นการสาธิตจากครู (Demonstration From The Teacher) หลังจากนำเข้าสู่บทเรียนแล้ว ซึ่งหมายถึงว่าได้ข้อมูลจากผู้เรียนแล้ว ได้ชี้แจงให้ผู้เรียนได้ทราบเป้าหมายที่จะเรียนจะฝึกกันแล้วผู้เรียนได้มีปัญหามีความพร้อม มีความสนใจที่จะแก้ปัญหานั้นกันแล้ว ผู้สอนก็ควรจะเริ่มให้เนื้อหาด้วยการกล่าวถึงหลักทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง อธิบายลักษณะงานวิธีการทำงานนั้น โดยมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 แสดงให้ผู้เรียนดูว่าทักษะที่จะเรียนกันนั้นปฏิบัติได้จริง
- 2.2 สาธิตพร้อมๆ กับอธิบายงานว่า จะทำอะไร (What) ทำอย่างไร (How) และทำไมจึงต้องทำเช่นนั้น (Why) อาจจะทำการอธิบายประกอบคำถามก็ได้
- 2.3 สาธิตซ้ำอีกครั้ง แต่สรุปเท่าที่จำเป็นที่สำคัญจริง ๆ
- 2.4 ทวนซ้ำอีกครั้ง (ถ้าจำเป็น)

3. ขั้นการสาธิตจากผู้เรียน (Demonstration From The Learner) ควรจะให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้สาธิตด้วย ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ

- 3.1 ให้ผู้เรียนลองปฏิบัติให้ดูว่าทำได้หรือไม่พร้อมกับให้การตรวจ-ปรับ
- 3.2 อาจให้ผู้เรียนปฏิบัติพร้อมกับการอธิบาย โดยผู้สอนต้องคอยถามจุดสำคัญของเนื้อหาในแต่ละช่วงด้วยคำถาม “ทำอะไร” “ทำอย่างไร” “ทำไมต้องทำอย่างนั้น”
- 3.3 ให้ผู้เรียนหมุนเวียนกันสาธิต พร้อมอธิบายสรุปเฉพาะจุดสำคัญ
- 3.4 ผู้สอนต้องมั่นใจว่าผู้เรียนทำได้โดยไม่ผิดพลาด หากไม่แน่ใจให้ผู้เรียนทำให้อีกใหม่จนแน่ใจ

4. ขั้นให้แบบฝึกหัดและตรวจผลสำเร็จ (Exercise and Progress) เมื่อแน่ใจว่าผู้เรียนทำได้แล้วโดยไม่ผิดพลาด จึงจะมอบหมายให้ทำงานได้เพราะการฝึกทักษะปฏิบัติโดยการใช้เครื่องจักรมีอันตรายมาก และอีกประการหนึ่งคือ ทักษะที่ฝึกจะลืมได้ยากดังนั้นหากฝึกในทางที่ผิดย่อมแก้ไขให้ได้ดีได้ยาก ในขั้นนี้ผู้สอนอาจทำตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 มอบงานฝึกให้ผู้เรียนไปปฏิบัติ
- 4.2 คอยตรวจสอบขณะปฏิบัติอยู่เสมอด้วยการถาม สังเกตพฤติกรรมและตรวจดูชิ้นงานที่ฝึก
- 4.3 ชมเชย เสริมกำลังใจ เมื่อผู้เรียนทำได้สำเร็จ และให้การตรวจ-ปรับ แก้ไขเมื่อผลงานไม่สำเร็จผล

ไพโรจน์ ตรีธรรนากุล (2542, น. 134-135) ได้กล่าวว่า การสอนทักษะปฏิบัติต้องดำเนินด้วยวิธีการที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนที่เหมาะสม ในการสอนทักษะปฏิบัติมีลำดับขั้น 4 ขั้น ดังนี้คือ

1. ขั้นกล่าวนำ (Introduction) เพื่อสร้างความสนใจ ชี้แจงให้ผู้เรียนทราบ เป้าหมายที่จะฝึกกัน ตลอดจนจัดตำแหน่งผู้เรียนให้เหมาะสมก่อนเริ่มต้นให้เนื้อหาวิชา
2. ขั้นการสาธิตจากครู (Demonstration From The Teach) อธิบายลักษณะงานวิธีการทำงาน แล้วสาธิตพร้อม ๆ กับอธิบายด้วย
3. ขั้นการสาธิตจากผู้เรียน (Demonstration From The Learner) ให้ผู้เรียนลองปฏิบัติได้เพียงใด ซึ่งจะเป็น Feed Back ให้ครูผู้สอนปรับปรุงในการสอน
4. ขั้นให้การฝึกหัดและตรวจผลสำเร็จ (Exercise and Progress) ต้องแน่ใจว่าผู้เรียนทำได้แล้วโดยไม่ผิดพลาด จึงจะมอบหมายให้ทำงานได้

Fitts (1964, pp. 34-39) ได้ให้ข้อเสนอแนะการพัฒนาทักษะการกระทำที่ชำนาญ จะเกิดขึ้นภายใต้ขั้นตอนการพัฒนาทักษะไว้ 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นความรู้ความเข้าใจ (The Cognitive Phase) เป็นขั้นตอนที่จะบอกถึงทักษะ และความรู้ทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้สอนควรให้ข้อมูลแก่ผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ต้องทำอะไรบ้าง ต้องดูและหลีกเลี่ยงในเรื่องอะไรบ้าง กระบวนการที่ต้องทำงาน อะไรที่จำเป็นที่ต้องรู้ ต้อง ระมัดระวัง อะไรบ้าง และระดับมาตรฐานที่ต้องการ ผู้เรียนควรจะให้ความสนใจเป็นพิเศษ ในด้านการ วิเคราะห์ ข้อผิดพลาดต่าง ๆ ขั้นความรู้ความเข้าใจนี้ควรจะทำในช่วงเวลาสั้น ๆ

2. ขั้นปฏิบัติ (The Associative Phase) เป็นการกระทำเพื่อให้ได้พฤติกรรม ในรูปแบบที่ถูกต้อง ทักษะจะเกิดขึ้นได้เมื่อได้ลงมือปฏิบัติการ ข้อผิดพลาดหรือพฤติกรรมที่ไม่ ถูกต้อง ควรได้รับการจำกัด ขั้นปฏิบัติการนี้ผู้สอนควรจัดให้ผู้เรียนในด้านต่างๆ ได้แก่ การสาธิต ทักษะที่จะฝึก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลียนแบบทักษะ ฝึกหัดทักษะนั้นด้วยสถานการณ์จริงและ สถานการณ์จำลอง ให้ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับผลของทักษะ และให้คำแนะนำและช่วยเหลือ ตามความจำเป็น ขั้นตอน นี้ควรจะเริ่มต้นต่อจากขั้นความรู้ความเข้าใจ และควรกระทำติดต่อไป เป็นระยะ

3. ขั้นชำนาญ (The Autonomous Phase) เป็นขั้นที่ปฏิบัติทักษะนั้นรวดเร็วและ ถูกต้อง ตลอดจนโอกาสจะกระทำผิดก็จะไม่เกิดขึ้น ทักษะที่เกิดขึ้นเป็นการเพิ่มพูนความชำนาญ เป็นอัตโนมัติมากขึ้น ในขั้นนี้เราเรียกว่าขั้นผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งต้องใช้การปฏิบัติมาก ๆ การฝึกทักษะ ในขั้นนี้ถือว่าได้บรรลุถึงขั้นสุดท้ายของระดับ Taxonomy ในทักษะพิสัย ซึ่งในขั้นนี้ผู้สอนควรจัด ให้ผู้เรียนได้กระทำในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การฝึกทักษะจนถึงระดับเกินพอ เรียนรู้วิธีการเอาชนะ ความเครียด และการสอดแทรกต่างๆ เพิ่มพูนความเร็วและความถูกต้อง และบรรลุถึงประสบการณ์ ในระดับมาตรฐานที่ต้องการ ในขั้นนี้ผู้เรียนแต่ละคนอาจจะแสดงผลสำเร็จที่แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างกันนี้ มักจะขึ้นอยู่กับ ความสามารถ ความสนใจ นิสัย อารมณ์ และความขยันหมั่นเพียรของผู้เรียน

Davies (1971, pp. 50-56) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จ ได้ดีและ รวดเร็วขึ้น ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบมีทั้งหมด 5 ขั้นคือ

1. ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้เห็นทักษะหรือ การกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ในภาพรวม โดยการสาธิตให้ผู้เรียนดูทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบ ทักษะ หรือการกระทำที่สาธิตให้ผู้เรียนดูนั้น จะต้องเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ไม่ซ้ำ หรือเร็วเกินปกติ ก่อนการสาธิต ครูควรให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการสังเกต ควรชี้แนะ จุดสำคัญที่ ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในการสังเกต

2. ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย เมื่อผู้เรียนได้เห็นภาพรวมของการกระทำหรือทักษะทั้งหมดแล้ว ผู้สอนควรจะแตกทักษะทั้งหมดให้เป็นทักษะย่อย ๆ หรือแบ่งสิ่งที่กระทำออกเป็นส่วนย่อย ๆ และสาธิตส่วนย่อยแต่ละส่วนให้ผู้เรียนสังเกตและทำตามไปทีละส่วนอย่างช้า

3. ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อยโดยไม่มีการสาธิตหรือมีแบบอย่างให้ดู หากติดขัดจุดใด ผู้สอนควรให้คำชี้แนะ และช่วยแก้ไขจนผู้เรียนทำได้ เมื่อได้แล้วผู้สอนจึงเริ่มสาธิตทักษะย่อยส่วนต่อไป และให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยนั้นจนจนทำได้ ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนกระทั่งครบทุกส่วน

4. ขั้นให้เทคนิควิธีการ เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้ว ผู้สอนอาจแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำงานนั้นได้ดีขึ้น เช่น ทำได้ประณีตสวยงามขึ้นทำได้รวดเร็วขึ้น ทำได้ง่ายขึ้นหรือสิ้นเปลืองน้อยลง เป็นต้น

5. ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์ เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติแต่ละส่วนได้แล้ว จึงให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ และฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้งจนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างที่ชำนาญ

จึงสรุปได้ว่ารูปแบบของทักษะปฏิบัติต้องมีการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนที่เหมาะสม เป็นการฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ ในขั้นตอนเหล่านั้นได้ก่อน แล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ปฏิบัติมาก ๆ จึงจะเกิดทักษะการกระทำที่ชำนาญ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความแตกต่างของบุคคล มักจะขึ้นอยู่กับ ความสามารถ ความสนใจ นิสัย อารมณ์ และความขยันหมั่นเพียรของผู้ปฏิบัติด้วย

2.3.3 การสอนทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์

มีนักวิชาได้กล่าวถึงการสอนทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนี้

เรณู โกสินานนท์ (2548, น. 67-69) ได้กล่าวถึง วิธีการสอนนาฏศิลป์และขั้นตอนการสอนไว้ ดังนี้

1. สอนจากง่ายไปหายาก เช่น สอนการท่ามือจีบและวง ก่อนที่จะสอนให้นักเรียนทำท่าสวดสร้อยมาลา

2. สอนตามความสามารถของบุคคล เช่น นักเรียนคนไหนทำได้เร็วก็จะสอนเร็ว แต่ถ้านักเรียนคนไหนทำได้ช้าครูก็จะต่อท่าหรือสอนช้าให้อย่างช้า ๆ

3. เปลี่ยนแปลงท่ารำที่ยากให้เป็นท่ารำที่ง่าย แต่มีความหมายของภาษาท่ารำคงเดิม ท่ารำบางท่าอาจยากเกินความสามารถของผู้เรียน ครูผู้สอนอาจจะพิจารณาเปลี่ยนแปลงท่ารำให้ง่ายขึ้น เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ การเปลี่ยนแปลงท่ารำจะต้องคำนึงถึงความหมายของท่ารำเป็นสำคัญ

4. การสอนแต่ละท่าต้องอธิบายและแนะนำ อย่างละเอียดตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า

5. ระหว่างปฏิบัติทำรำครูต้องคอยสังเกตและเตือนลีลาการรำของผู้เรียนให้อยู่ใน ระดับที่ถูกต้องเสมอ เช่น ขณะรำต้องหันหลังหันไหล่ไม่ก้มหน้าขณะรำ การสอนนาฏศิลป์ต้องมีความละเอียดถี่ถ้วนมากกว่าการสอนหนังสือ เพราะต้องอาศัยเวลาในการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญโดยเฉพาะทำรำนาฏศิลป์ไทยมีความละเอียดละไม อวัยวะทุกส่วนจากแขน ขา มือ เท้า ลำตัว ศีรษะ ไหล่ ต้องเคลื่อนไหวไปพร้อม ๆ กัน ยากแก่การปฏิบัติให้ได้ผลดีในระยะเวลาดังนั้น การต่อทำรำหรือสอนรำให้นักเรียนต้องยึดหลักเดียวกัน คือ ต่อทำรำหรือสอนรำที่ละท่ารำและแต่ละท่าต้องสอนซ้ำ ๆ กันจนเห็นว่านักเรียนสามารถรำได้แล้วด้วยตนเอง จึงจะต่อทำรำต่อไป

6. สังเกตท่าทางการรำของนักเรียน ถ้าพบว่ารำไม่ถูกต้อง ครูผู้สอนต้องแนะนำอธิบายให้นักเรียนปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ไม่ปล่อยให้ให้นักเรียนจำผิดต่อไปใช้

7. การใช้ศัพท์นาฏศิลป์ ในบางครั้งครูผู้สอนอาจเปลี่ยนใช้คำศัพท์ที่ฟังแล้วเข้าใจง่าย จำง่ายเพื่อให้นักเรียนเข้าใจง่ายและจำได้อย่างรวดเร็วและเมื่อนักเรียนจำได้แล้ว ครูจึงบอกให้ทราบถึงศัพท์ที่เรียกที่ถูกต้องตามหลักวิชานาฏศิลป์

8. ให้นักเรียนฝึกร้องเพลงประกอบการรำไปพร้อม ๆ กับการฝึกรำเพื่อให้นักเรียนสามารถร้องเพลงที่รำได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง เพื่อเวลาซ้อมรำด้วยตนเองก็สามารถรำได้อย่างถูกต้องตามเพลงและเป็นการปลูกฝังนิสัยการร้องเพลงไทย ให้นักเรียนเกิดความรักเห็นคุณค่าและความสำคัญของเพลงไทยอีกได้ด้วย

9. การสอนรำแต่ละเพลง ทำรำที่สอนควรเป็นมาตรฐานแบบแผนเดียวกันเพื่อให้นักเรียนที่ได้เรียนรุ่นต่อมาจะได้รำเหมือนกันทำให้ผู้เรียนไม่สับสน

10. เปรียบเทียบท่ารำ นำท่ารำที่คล้ายกันมาเปรียบเทียบ ทำให้ดูเพื่อให้เห็นความแตกต่างของท่ารำและไม่ทำให้ผู้เรียนจำท่ารำปะปนสับสนกัน เพราะคิดว่าท่ารำเหมือนกัน เช่น การม้วนมือ สลัดมือ และคลายมือ

11. วิธีสาธิต ครูผู้สอนควรนำหน้าให้นักเรียนดู การรำนำหน้ามี 2 แบบ คือ

11.1 ครูรำนำหน้านักเรียน คือ ครูอยู่ด้านหน้าของนักเรียนและหันหลังให้นักเรียน นักเรียนจะมองเห็นด้านหลังของครูและรำตามครู

11.2 ครูรำต่อหน้าหรือรำประจันหน้า คือ ครูหันหน้าเจอกับนักเรียนแต่ครูจะรำสลับด้านกับนักเรียน เช่น ทำรำจริงจับมือขวา ครูก็จับมือซ้ายหรือเรียกว่า ครูรำเป็นกระจกให้นักเรียนดูให้ถนัดและชัดเจน วิธีการนี้เป็นวิธีการสาธิตที่ดีเพราะขณะที่ครูสาธิตให้นักเรียนดูและรำตามครูสามารถมองเห็นท่ารำของนักเรียนและสามารถบอกหรือชี้แนะนักเรียนได้ขณะกำลังสาธิต

12. การจัดแถวขณะรำหรือตำแหน่งที่รำ ควรฝึกให้นักเรียนระวังเรื่องตำแหน่งที่อยู่ขณะรำไม่ว่าจะรำอยู่กับที่ หมุนตัวหรือวิ่งไปมา

13. การสอนแยกทำรำให้เข้าใจทีละอย่าง เช่น ทำรำบางท่าต้องปฏิบัติพร้อมกัน ทั้งมือและเท้า ครูอาจแยกสอนทีละอย่างโดยสอนให้ปฏิบัติส่วนมือจนคล่องแล้วจึงสอนให้ปฏิบัติ ส่วนเท้าและเมื่อคล่องแล้วจึงสอนทั้งมือและเท้ารวมกัน

14. การใช้เพลงประกอบการสอนแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

14.1 ยังไม่ใช้เพลง คือ ครูสาธิตทำรำให้นักเรียนดูและให้นักเรียนรำตามครูบ่อย ๆ จนสามารถรำได้ ขั้นนี้ครูเป็นผู้ร้องเพลงเองและให้นักเรียนฝึกพร้อมครูไปด้วย

14.2 เริ่มใช้เพลงบ้างเมื่อสอนทำรำ หรือต่อทำรำไปได้พอสมควรแล้วควรให้นักเรียนได้ฟังเพลงจากเทปบันทึก เสียงและฝึกร้องฝึกรำไปเรื่อย ๆ กับเพลงจริง

14.3 เมื่อสอนทำรำหรือต่อทำรำจบเพลงแล้ว ควรให้นักเรียนได้ฝึกรำตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมเพลงจริงจากเทปบันทึกเสียงและอาจให้นักเรียนร้องเพลงควบคู่ไปกับเพลงจากเทปบันทึกเสียงด้วย เพื่อให้นักเรียนร้องเพลงและรำประกอบเพลงได้ดียิ่งขึ้น

2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของซิมป์สัน

2.4.1 ทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน

ทศนา แจมมณี (2561, น. 244-245, อ้างถึงใน Simpson, 1972) กล่าวว่า ทักษะเป็น เรื่องที่มีความเกี่ยวกับพัฒนาการทางกายของผู้เรียน เป็นความสามารถในการประสานการทำงาน ของกล้ามเนื้อหรือร่างกาย ในการทำงานที่มีความซับซ้อนและต้องอาศัยความสามารถในการใช้ กล้ามเนื้อหลาย ๆ ส่วน การทำงานดังกล่าวเกิดขึ้นได้จากการสั่งงานของสมองซึ่งต้องมีปฏิสัมพันธ์กับ ความรู้สึกที่เกิดขึ้น ทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน ซึ่งหากได้รับการฝึกที่ดีแล้วจะเกิด ความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญชำนาญ และความคงทน ผลของพฤติกรรมหรือ การกระทำสามารถสังเกตได้จากความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความแรงหรือความราบรื่นในการจัดการ

2.4.1.1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือทำงานที่ต้องอาศัยการเคลื่อนไหว หรือการประสานงาน ของกล้ามเนื้อทั้งหลายได้อย่างดี มีความถูกต้อง และมีความชำนาญ

2.4.1.2 กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ (perception) เป็นขั้นการให้ผู้เรียนรับรู้ในสิ่งที่ จะทำโดยการ ให้ผู้เรียนสังเกตการทำงานนั้นอย่างตั้งใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นการเตรียมความพร้อม (set) เป็นขั้นการปรับตัวให้พร้อม เพื่อการทำงาน หรือแสดงพฤติกรรมนั้น ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยการปรับตัวให้พร้อมที่จะทำ

การเคลื่อนไหวหรือแสดงทักษะนั้น ๆ และมีจิตใจและสภาวะอารมณ์ที่ดีต่อการที่จะทำหรือแสดงทักษะนั้น ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม (guided response) เป็นขั้นที่ให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ ซึ่งอาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนเลียนแบบการกระทำ หรือการแสดงทักษะนั้น หรืออาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนลองผิดลองถูก (trial and error) จนกระทั่งสามารถตอบสนองได้อย่างถูกต้อง

ขั้นที่ 4 ขั้นการให้ลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำตัวเอง (mechanism) เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติ และเกิดความเชื่อมั่น ในการทำสิ่งนั้น ๆ

ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างสมบูรณ์แบบ (complex over response) เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการกระทำนั้น ๆ จนผู้เรียนสามารถกระทำทุกขั้นตอนของ ทักษะนั้นอย่างถูกต้องสมบูรณ์แบบ และด้วยความมั่นใจ

ขั้นที่ 6 ขั้นการปรับปรุง/ประยุกต์ (adaptation) เป็นขั้นที่ช่วยให้ ผู้เรียนปรับปรุงทักษะหรือการปฏิบัติของตนให้ดียิ่งขึ้น และประยุกต์ทักษะที่ตนได้รับการ พัฒนาในสถานการณ์ต่าง ๆ

ขั้นที่ 7 ขั้นการคิดริเริ่ม (origination) เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างชำนาญและสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลายจนเริ่มเกิดความคิดใหม่ ๆ ในการกระทำหรือปรับการกระทำนั้นให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ

จากการศึกษาทักษะปฏิบัติของชิมพ์ชัน จึงสรุปได้ว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการปฏิบัติงานโดยใช้การฝึกฝน การประสานงานของกล้ามเนื้อทุกส่วนของร่างกาย มุ่งเน้นการฝึกฝนให้เกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความชำนาญ ความรวดเร็ว และแม่นยำ โดยผู้วิจัยได้นำวิธีการปฏิบัติงานทั้งหมด 7 ขั้นตอน มาใช้ดังนี้ 1) ขั้นการรับรู้ อธิบายเกริ่นนำเกี่ยวกับการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสานให้นักเรียนรับรู้ 2) ขั้นการเตรียมความพร้อม โดยการให้นักเรียนปฏิบัตินาฏยศาสตร์เบื้องต้น 3) ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม ครูเป็นผู้สาธิตการพ็อนมโนห์ราเส้นย้ายให้นักเรียนดู 4) ขั้นการลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำตัวเอง ครูให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทักษะนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสานให้มีทักษะความชำนาญและสามารถปฏิบัติเองได้ 5) ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ นักเรียนปฏิบัติทักษะนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสานพ็อนมโนห์ราเส้นย้ายได้อย่างชำนาญและสามารถปฏิบัติเองได้อย่างคล่องแคล่ว 6) ขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ นักเรียนหาข้อบกพร่องของตนเองและแก้ไขปรับปรุง 7) ขั้นการคิดริเริ่ม เป็นขั้นที่นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสานโดยให้นักเรียนสามารถใช้ความคิดปรับท่าหรือรูปแบบการแปรแถวได้ตามคิดสร้างสรรค์ของแต่ละกลุ่ม และสามารถปฏิบัติได้อย่างชำนาญ คล่องแคล่ว

2.5 แผนการจัดการเรียนรู้

2.5.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

พรพิมล พรพีรชนม์ (2550, น. 220) ได้ให้ความหมายว่า การวางแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการเตรียมกิจกรรมและข้อมูลที่จะต้องใช้ในการสอนของผู้สอนล่วงหน้าอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550, น. 2) ได้ให้ความหมายว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือแนวการดำเนินการและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ซึ่งมีส่วนสำคัญประกอบด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้เนื้อหา (สาระการเรียนรู้) วิธีการจัดกิจกรรม (กระบวนการเรียนรู้) สื่อการเรียนรู้ (แหล่งการเรียนรู้) และการประเมินผลผู้เรียน (กระบวนการวัดและการประเมินผล)

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น. 213) ได้ให้ความหมายว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความหมายเช่นเดียวกับแผนการสอนกล่าวคือ เป็นแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้อาศัยสื่อการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2551, น. 281) ได้ให้ความหมายว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่าคือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าแผนการสอนเป็นแผนที่ผู้สอนจัดทำขึ้นจากคู่มือครูหรือแนวการสอนของกรมวิชาการทำให้ผู้สอนทราบว่าสอนเนื้อหาใดเพื่อจุดประสงค์ใดสอนอย่างไรใช้สื่ออะไรและวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด

ชวลิต ชูกำแพง (2553, น. 94) ได้ให้ความหมายว่า แผนการจัดการเรียนรู้หมายถึงเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรของครูผู้สอน ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง โดยใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหา เวลาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้เป็นไปอย่างเต็มศักยภาพ

จึงสรุปความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ คือ แนวการดำเนินการและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการใช้สื่อการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ทำให้ผู้สอนทราบว่าสอนเนื้อหาใดเพื่อจุดประสงค์ใดสอนอย่างไรใช้สื่ออะไรและวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด

2.5.2 ความสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ประภาพร สุขพูล (2544, น. 49) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการสอน ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูใฝ่ศึกษาหาความรู้ ทั้งหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสม

2. ครูได้เตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า

3. อำนวยความสะดวกแก่ครูที่ไม่มีประสบการณ์ด้านการสอน

4. ให้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอนแทน เมื่อติดธุระหรือลา

5. ทำให้การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

6. เพื่อเป็นแนวทางในการแนะนำหรือนิเทศการเรียนการสอน

สุวิทย์ มูลคำ (2549, น. 58) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนที่ดีวิธีเรียนที่ดีที่เกิดจากการผสมผสานความรู้และจิตวิทยาการศึกษา

2. ช่วยให้ครูผู้สอนมีคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำไว้ล่วงหน้าด้วยตนเอง และทำให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย

3. ช่วยให้ครูผู้สอนทราบว่าการสอนของตนได้เดินไปในทิศทางใด หรือทราบว่าจะสอนอะไรด้วยวิธีใดสอนทำไมสอนอย่างไรจะใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อะไรและจะวัดผลและประเมินผลอย่างไร

4. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนใฝ่ศึกษาหาความรู้ทั้งเรื่องหลักสูตรวิธีการจัดการเรียนรู้จะจัดทาและใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผล

5. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอน (จัดการเรียนรู้) แทนได้

6. แผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปใช้และพัฒนาแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อการศึกษา

7. เป็นผลงานทางวิชาการที่แสดงถึงความชำนาญและความเชี่ยวชาญของครูผู้สอนสำหรับประกอบการประเมินเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งและวิทยฐานะครูให้สูงขึ้น

ฉันท ชาติทอง (2552, อ้างถึงใน เอมมิกา สุวรรณหิตาทร, 2558, น. 21) และชนาธิป พรกุล (2554, น. 134) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ 9 ประการ ดังนี้

1. ทำให้การจัดการการสอนมีความหมายยิ่งขึ้น

2. ทำให้ครูมีคู่มือการสอนที่ดี

3. ทำให้ครูมีผลงานที่มีศักยภาพเป็นคู่มืออาชีพ

4. ครูคนอื่นสามารถสอนแทนได้

5. ทำให้จัดการเรียนการสอนได้ตามสภาพที่เป็นจริง

6. ทำให้การเรียนรู้แบบองค์รวมที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้หลายอย่างในขณะเดียวกัน

7. ทำให้ขยายขอบเขตการศึกษาไปได้อย่างไม่จำกัด โดยมีความเกี่ยวข้องกับวิชาอื่น ๆ ได้อย่างกลมกลืน

8. ช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา

9. ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ครอบคลุม โดยไม่จำกัดระยะเวลา

สุวิทย์ มูลคำ (2554, น. 58) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนที่ดี วิธีเรียนที่ดี ที่เกิดจากการผสมผสานความรู้และจิตวิทยาการศึกษา ช่วยให้ครูผู้สอนมีคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ทำได้ล่วงหน้าด้วยตนเอง ก่อให้เกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย อีกทั้งยังช่วยให้ครูผู้สอนทราบว่าการสอนของตนได้เดินไปในทิศทางใด หรือทราบว่าจะสอนอะไร ด้วยวิธีใด สอนทำไม สอนอย่างไร จะใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อะไร และจะวัดประเมินผลอย่างไร นอกจากนี้ แผนการจัดการเรียนรู้อย่างส่งเสริมให้ครูผู้สอนใฝ่ศึกษาหาความรู้ ทั้งเรื่องหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการวัดประเมินผล และยิ่งไปกว่านั้นแผนการจัดการเรียนรู้อย่างยังสามารถใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอนแทนได้ ใช้เป็นผลงานทางวิชาการที่แสดงถึงความชำนาญ ความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน ทั้งนี้แผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปใช้และพัฒนาแล้วยังมีประโยชน์ต่อวงการศึกษาก็ด้วย

จึงสรุปความสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ทำให้เป็นแนวทางในการแนะนำหรือนิเทศการเรียนการสอน ช่วยให้ครูผู้สอนทราบทิศทางการสอนของตน หรือทราบว่าจะสอนอะไร สอนด้วยวิธีใด สอนทำไม สอนอย่างไร จะใช้สื่อการสอนอะไร ใช้แหล่งเรียนรู้ อะไรและจะวัดประเมินผลอย่างไร อีกทั้งส่งผลให้การเรียนการสอนมีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา

2.5.3 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

ชนาธิป พรกุล (2552, น. 86) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่

1. เรื่องและเวลาที่ใช้สอน
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (จุดประสงค์การเรียนรู้)
3. สารสำคัญ เนื้อหา (สาระ)
4. กิจกรรมการเรียนรู้ (สื่อการเรียนการสอน)
5. การวัดและประเมินผล

ไสว ประภาศรี (2553, น. 224) ได้ศึกษาและสรุปองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. ส่วนชื่อเรื่อง ประกอบด้วย ชื่อกลุ่มสาระ ชั้น ภาคเรียน ชื่อแผน และเวลา

2. ส่วนขององค์ประกอบที่สำคัญ ประกอบด้วย สาระสำคัญหรือความคิดรวบยอด ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หรือวัตถุประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ หรือเนื้อหา กิจกรรมการเรียน การสอน การวัดผลและประเมินผล แหล่งเรียนรู้ หรือสื่อการเรียนรู้ กิจกรรมเสนอแนะ หรือบันทึก หลังสอน

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ (2557, น. 87) กล่าวว่า องค์ประกอบหลักของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ มี 4 ประการหลัก คือ

1. วัตถุประสงค์การเรียนรู้
2. สาระ/เนื้อหา
3. กิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ขั้นตอนการเรียน การสอนและสื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้

4. การประเมินผลการเรียนรู้ นอกจากนี้ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ในการวางแผนงาน ใดก็ตาม องค์ประกอบที่ต้องคำนึงถึงในการวางแผน คือ 5W และ 2H ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

W1	(Why)	หมายถึง สอนไปทำไม (วัตถุประสงค์การเรียนรู้)
W2	(What)	หมายถึง สอนอะไร (เนื้อหา/สาระ)
W3	(Who)	หมายถึง สอนใคร (ใครสอน/สอนใคร)
W4	(Where)	หมายถึง สอนที่ใด
W5	(When)	หมายถึง สอนเมื่อใด
H1	(How)	หมายถึง สอนอย่างไร (กิจกรรมการเรียนรู้)
H2	(How)	หมายถึง ประเมินอย่างไร (ประเมินการเรียนรู้)

เอมมิกา สุวรรณหิตาทร (2558, น. 81-82) ได้สังเคราะห์องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้มี 6 องค์ประกอบสำคัญ คือ

1. สาระสำคัญ
2. ผลการเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
3. เนื้อหา/สาระการเรียนรู้
4. กิจกรรมการเรียนรู้
5. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้
6. การวัดและประเมินผล

สมาน เอกพิมพ์ (2560, น. 385) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ควรประกอบด้วย 8 องค์ประกอบสำคัญดังนี้

1. สาระสำคัญ
2. จุดประสงค์การเรียนรู้

3. สารระการเรียน (เนื้อหา)
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
5. สื่อและแหล่งเรียนรู้
6. การวัดและประเมินผล
7. กิจกรรมเสนอแนะ (อาจจะมีหรือไม่มีก็ได้)
8. บันทึกหลังการสอน และ
9. ภาคผนวกของแต่ละแผน (ถ้ามี)

จึงสรุปองค์ประกอบที่สำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ 1) ส่วนชื่อเรื่อง ประกอบด้วย ชื่อกลุ่มสาระ ชั้น ภาคเรียน ชื่อแผน และเวลา 2) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ 3) สารระสำคัญ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 6) การประเมินผลการเรียนรู้ 7) กิจกรรมเสนอแนะ 8) บันทึกหลังการสอน

2.5.4 ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ดังนี้

ชนาธิป พรกุล (2552, น. 86) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีองค์ประกอบที่สำคัญครบถ้วนทุกองค์ประกอบมีความสอดคล้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์อย่างเหมาะสมผู้สอนสามารถตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งความถูกต้องนั้น หมายถึง ข้อความในแต่ละองค์ประกอบมีความถูกต้องตามลักษณะขององค์ประกอบนั้น และความสอดคล้อง หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องต่อเนื่องอย่างสมเหตุสมผลเป็นเรื่องเดียวกัน

ชวลิต ชูกำแหง (2553, น. 93) ได้สรุปลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ดังนี้

1. มีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน
2. กิจกรรมการสอนชัดเจน นำไปสู่ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
3. บทบาทและพฤติกรรมของครูในการจัดกิจกรรมมีความชัดเจน
4. สื่อมีความสอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้
5. วิธีการวัดประเมินผลการเรียนรู้ชัดเจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และมีความหลากหลาย

สุวิทย์ มูลคำ (2554, น. 59) อธิบายลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีไว้ ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ชัดเจน (ในการสอนเรื่องนั้น ๆ ต้องการให้ผู้เรียนเกิดคุณสมบัติอะไร หรือด้านใด)
2. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ชัดเจน และนำไปสู่ผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ได้จริง (ระบุบทบาทของครูผู้สอนและผู้เรียนไว้ชัดเจนว่าจะต้องทำอะไร จึงจะทำให้การเรียนการสอนบรรลุผล)

3. กำหนดสื่ออุปกรณ์ หรือแหล่งเรียนรู้ไว้ชัดเจน (จะใช้สื่ออุปกรณ์หรือแหล่งเรียนรู้อะไรช่วยบ้าง และจะใช้อย่างไร)

4. กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลไว้ชัดเจน (จะใช้วิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลใด เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้นั้น)

5. ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ (ในกรณีที่มีปัญหาเมื่อมีการนำไปใช้ หรือไม่สามารถจัดการเรียนรู้ตามแผนนั้นได้ก็สามารถปรับเปลี่ยนได้ โดยไม่กระทบต่อการเรียนการสอนและผลการเรียนรู้)

6. ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ และสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงที่ผู้เรียนดำเนินชีวิตอยู่

7. สามารถแปลความได้ตรงกัน แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นจะต้องสื่อความหมายได้ตรงกัน เข้าใจง่าย กรณีมีการสอนแทนหรือเผยแพร่ ผู้ที่นำไปใช้จะต้องสามารถเข้าใจและใช้ได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้จัดทำแผน

8. มีการบูรณาการ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะสะท้อนให้เห็นการบูรณาการแบบองค์รวมของเนื้อหาสาระความรู้ และวิธีการจัดการเรียนการสอนเข้าด้วยกัน

9. มีการเชื่อมโยงความรู้ไปใช้อย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

จึงสรุปองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ดังนี้คือ 1) ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญครบถ้วนมีสอดคล้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ 2) มีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน 3) กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ชัดเจน 4) มีสื่ออุปกรณ์หรือแหล่งเรียนรู้ไว้ชัดเจน กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลไว้ชัดเจน และ 5) ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ

2.5.5 ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

มีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายถึงขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538, น. 19) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้หรือแผนการสอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารหลักสูตรฯและเอกสารค้นคว้าต่าง ๆ
2. วิเคราะห์คำอธิบายของแต่ละทักษะที่หลักสูตรกำหนด
3. กำหนดจุดประสงค์ย่อย
4. วิเคราะห์จุดประสงค์ในคู่มือครู
5. กำหนดหน่วยการเรียนและคาบเรียน
6. กำหนดจุดประสงค์ในแต่ละหน่วยการเรียน
7. การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน
8. การกำหนดสื่อและอุปกรณ์

9. การวัดและประเมินผล

ณัฐวดี กิจรุ่งเรืองและคณะ (2545, น. 74-81) กล่าวว่า การเขียนแผนการเรียนรู้หรือแผนการสอนเป็นงานสำคัญในการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับครูเพราะเป็นการเตรียมการช่วยเหลือในการสอนบรรลุผลตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพในการเขียนแผนการเรียนรู้ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ดังนี้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2551, น. 288) กล่าวว่า การเขียนแผนการสอนเป็นงานสำคัญอย่างยิ่งของผู้เป็นครูเพราะเป็นการเตรียมการสอนที่สมบูรณ์ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริงในการเขียนแผนการสอนผู้สอนต้องศึกษาเอกสารหลักสูตรเป็นเบื้องต้นก่อนที่จะลงมือเขียนโดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่จะสอน

- 1.1 จุดประสงค์ประจำวิชา
- 1.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 1.3 คำอธิบายรายวิชา
- 1.4 โครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.5 การวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้
- 1.6 แผนการเรียนรู้

2. ศึกษาแนวการสอนของกรมวิชาการเพื่อ

2.1 ศึกษารายละเอียดสาระการเรียนรู้กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละช่วงระดับและระดับระดับว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่เพื่อเพิ่มเติมอีกให้สมบูรณ์

2.2 วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือไม่ถ้าไม่สอดคล้องควรปรับและนำมาเขียนในแผนการสอนให้ชัดเจนต่อไป

2.3 นำกิจกรรมในแนวการสอนมาพิจารณาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการเขียนแผนการสอนต่อไป

3. ชั้นเขียนแผนการสอน เป็นขั้นสำคัญซึ่งผู้เขียนต้องวางแผนอย่างรอบคอบ โดยกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับเวลา กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้จริงกำหนดสื่อการสอนและการวัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอนอย่างไรก็ตามควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นกระบวนการและใช้กระบวนการต่าง ๆ เช่น กระบวนการกลุ่มกระบวนการแก้ปัญหากระบวนการ 9 ประการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จึงสรุปได้ว่าขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้นจะต้องเริ่มจากการศึกษาเอกสารหลักสูตรฯและเอกสารค้นคว้าต่าง ๆ ศึกษาและวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่จะสอน

และวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

2.6 ประสิทธิภาพของการเรียนรู้

มีวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงวิธีการหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมวิจัย ดังนี้

เผชิญ กิจระการ (2544, น. 45-51) อธิบายถึงวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) ไว้ว่า วิธีการนี้จะนำไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนเป้าหมายการหาประสิทธิภาพของสื่อ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) บทเรียนโปรแกรม ชุดการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ แบบฝึกทักษะ เป็นต้น ส่วนมากใช้วิธีการหาประสิทธิภาพด้วยวิธีนี้ ประสิทธิภาพที่วัดส่วนใหญ่จะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การทำแบบฝึกหัดหรือกระบวนการเรียน ระหว่างเรียนหรือแบบทดสอบย่อย โดยแสดงค่าเป็นตัวเลข 2 ตัวเช่น $E_1/E_2 = 80/80$, $E_1/E_2 = 85/85$, $E_1/E_2 = 90/90$ เป็นต้นเกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) มีความหมายแตกต่างกันหลายลักษณะในที่นี้จะยกตัวอย่าง $E_1/E_2 = 80/80$ ดังนี้

1. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือนักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อย ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของ กระบวนการ ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือนักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือว่าเป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์
2. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือนักเรียนร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนครั้งนั้นได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80
3. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 3 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ที่นักเรียนทำเพิ่มขึ้นจากแบบทดสอบหลังเรียนโดยเทียบกับคะแนนที่ ทำได้ก่อนการเรียน
4. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือนักเรียนทั้งหมด ทำแบบทดสอบหลังเรียนแต่ละข้อถูก มีจำนวนร้อยละ 80 (ถ้านักเรียนทำข้อสอบข้อใดถูกมีจำนวน ไม่ถึงร้อยละ 80 แสดงว่าสื่อไม่มีประสิทธิภาพและชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ที่ตรงกับข้อนั้นมี ข้อบกพร่อง)

2.6.1 วิธีการหาประสิทธิภาพทางเหตุผล

ประสาธต์ เนื่องเฉลิม. (2554, น. 81-87) กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ มีกระบวนการที่สำคัญอยู่ 2 วิธี ได้แก่ การหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) และการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach)

1.วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผลกระบวนการนี้ เป็นการหาประสิทธิภาพโดยใช้หลักของความรู้และเหตุผลในการตัดสินคุณค่าของนวัตกรรมการเรียนการสอน โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญ (Panel of Experts) เป็นผู้พิจารณาตัดสินคุณค่าซึ่งเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมในด้านความถูกต้องของการนำไปใช้ (Usability) ผลจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะนำมาหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตร

$$CRV = \frac{2-N_e}{N} - 1 \quad (2-1)$$

เมื่อ CVR แทน ประสิทธิภาพเชิงเหตุผล
 N_1 แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ผู้เชี่ยวชาญจะประเมินการเรียนการสอนตามแบบประเมินที่สร้างขึ้นในลักษณะของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (นิยมใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ) นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบประเมินของแต่ละคนไปแทนค่าในสูตรสำหรับค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับจะต้องอยู่ในระดับมากขึ้นไปคือค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ถึง 5.00 ค่าที่คำนวณได้ต้องสูงกว่าค่าที่ปรากฏในตารางตามจำนวนของผู้เชี่ยวชาญจึงจะยอมรับว่าสื่อมีประสิทธิภาพถ้าได้ค่าไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดต้องปรับปรุงแก้ไขสื่อและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาใหม่

2. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์วิธีนี้จะนำสื่อไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือเช่น แผนการจัดการเรียนรู้แบบฝึกทักษะ เป็นต้น ส่วนมากใช้วิธีการหาประสิทธิภาพด้วยวิธีนี้ ประสิทธิภาพที่วัดส่วนใหญ่จะพิจารณาจากร้อยละของกระบวนการเรียนการสอน โดยแสดงค่าเป็นตัวเลข 2 ตัว เช่น $E_1/E_2 = 75/75$, $E_1/E_2 = 80/80$, $E_1/E_2 = 85/85$ เป็นต้น

เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการส่วนตัวเลข 80

ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือว่าเป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์เกณฑ์ 80/80

เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนครั้งนั้นได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 3 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ที่นักเรียนทำเพิ่มขึ้นจากแบบทดสอบหลังเรียนโดยเทียบกับคะแนนที่ได้ก่อนการเรียน

เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมด ทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนแต่ละข้อถูกมีจำนวนร้อยละ 80 (ถ้านักเรียนทำข้อสอบข้อใดถูกมีจำนวนไม่ถึงร้อยละ 80 แสดงว่านวัตกรรมการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพและชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ที่ตรงกับข้อนั้นมีข้อบกพร่อง)

การยอมรับประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 80/80 ดังนี้

1. สูงกว่าเกณฑ์ คือ ตั้งเกณฑ์ E_1/E_2 ไว้แล้วได้ค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่น ตั้งเกณฑ์มาตรฐานไว้ 80/80 แล้วคำนวณค่าประสิทธิภาพพบที่เรียนสำเร็จรูปได้ 80/80
2. เท่าเกณฑ์ คือ ตั้งเกณฑ์ E_1/E_2 ไว้แล้วได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เช่น ตั้งเกณฑ์มาตรฐานไว้ 80/80 แล้วคำนวณค่าประสิทธิภาพพบที่เรียนสำเร็จรูปได้ 80/80
3. ต่ำกว่าเกณฑ์ คือ ตั้งเกณฑ์ E_1/E_2 ไว้แล้วได้ค่าประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกินร้อยละ 2.5

การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือหรือนวัตกรรมการเรียนการสอน (E_1/E_2) เป็นขั้นตอนทำการจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้แล้ว การที่จะสรุปได้นำนวัตกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพหรือไม่จะต้องมีการกำหนดเกณฑ์เพื่อใช้ในการพิจารณา และยอมรับความผิดพลาดได้ไม่เกินร้อยละ 2.50

2.6.2 วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์

ปิยะธิดา ปัญญา (2562, น. 53) กล่าวว่า หลักการของการหาค่าเฉลี่ยและร้อยละได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการหาประสิทธิภาพของนวัตกรรม โดยมีเกณฑ์การยอมรับประสิทธิภาพของนวัตกรรม ดังนี้

1. ถ้าประสิทธิภาพด้านการบวนการและก้านผลลัพธ์ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับหรือสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ สรุปได้ว่านวัตกรรมนั้นมีประสิทธิภาพ

2. ถ้าประสิทธิภาพด้านการบวนการและก้านผลลัพธ์ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ไม่เกิน 2.5 สรุปได้ว่าวัตรกรรมนั้นมีประสิทธิภาพ

เกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) มีความหมายแตกต่างกัน ในที่นี้จะยกตัวอย่าง $E_1/E_2 = 80/80$ ดังนี้

เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คืบคเนนที่ได้จากคุณลักษณะ/พฤติกรรม/การทดสอบระหว่างเรียนได้คเนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการส่วนตัวเลข 80 (E_2) คืบคเนนที่ได้จากคุณลักษณะ/พฤติกรรม/การทดสอบหลังเรียน ได้คเนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนการหาค่า E_1/E_2 ใช้สูตร ดังนี้

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \times 100 \quad (2-2)$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพด้านกระบวนการ

$\sum X$ แทน คเนนที่ได้จากคุณลักษณะ/พฤติกรรม/การทดสอบระหว่างเรียนของผู้เรียนแต่ละคน

A แทน คเนนเต็มของคุณลักษณะ/พฤติกรรม/การทดสอบระหว่างเรียนของผู้เรียนแต่ละคน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\frac{\sum Y}{N}}{B} \times 100 \quad (2-3)$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์

$\sum Y$ แทน คเนนที่ได้จากคุณลักษณะ/พฤติกรรม/การทดสอบระหว่างเรียนของผู้เรียนแต่ละคน

B แทน คเนนเต็มของคุณลักษณะ/พฤติกรรม/การทดสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2.7 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.7.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

Good (1973, p. 7) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ คือ การทำให้สำเร็จ (Accomplishment) หรือประสิทธิภาพทางการกระทำในลักษณะที่กำหนดให้หรือด้านความรู้ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึงการเข้าถึงความรู้ (Knowledge Attained) ที่กำหนดให้หรือคะแนนที่ได้จากงานที่ครูมอบให้หรือทั้งสองอย่าง

Mehrens (1976, p. 73) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ทักษะ และสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนต่อการเรียนแต่ละวิชา ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ปราณี กองจินดา (2549, น. 42) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถหรือผลสำเร็จที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และยังได้จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ตามลักษณะของวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน

มนชิตา เรืองรัมย์ (2556, น. 44) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ทั้งหมดที่เกิดจากการเรียนรู้ เกิดจากกระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

จึงสรุปความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ความรู้ ทักษะและสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนต่อการเรียนแต่ละวิชา ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.7.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีนักวิชาการอธิบายเกี่ยวกับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

สมนึก ภัททิยธนี (2551, น. 73-97) ได้กล่าวว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเภทที่ครูสร้างมีหลายแบบแต่ที่นิยมใช้มี 6 แบบดังนี้

1. ข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง (Subjective or Essay Test) เป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถามแล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรีเขียนบรรยายตามความรู้และข้อคิดเห็นของแต่ละคน
2. ข้อสอบแบบถูก-ผิด (True-False Test) เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือก แต่ละตัวเลือกดังกล่าวเป็นแบบคงที่และมีความหมายตรงกันข้าม เช่น ถูก-ผิดใช่-ไม่ใช่จริง-หรือไม่จริงเหมือนกัน-ต่างกัน เป็นต้น

3. ข้อสอบแบบเติมคำ (Completion Test) เป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์แล้วให้ผู้ตอบเติมคำหรือประโยคหรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ นั้น เพื่อให้ได้ใจความและถูกต้อง

4. ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ (Short Answer Test) เป็นข้อสอบคล้ายกับข้อสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ เขียนเป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ (ข้อสอบเติมคำเป็นประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์) แล้วให้ผู้ตอบเป็นเป็นคนเขียนตอบคำถามที่ต้องการสั้น ๆ และกะทัดรัดได้ใจความสมบูรณ์ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง

5. ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching Test) เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบโดยมีคำถามหรือข้อความแยกออกจากกันเป็น 2 ชุดแล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่าแต่ละข้อความในชุดหนึ่ง (ตัวยืม) จะจับคู่กับคำหรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง (ตัวเลือก) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างไรอย่างหนึ่งตามที่ผู้ออกข้อสอบกำหนดไว้

6. ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) จะประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนนำหรือคำถาม (Stem) กับตอนเลือก (Choice) ในตอนเลือกนี้จะประกอบด้วยตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกและตัวเลือกที่เป็นตัวลวงและคำถามแบบเลือกตอบที่นิยมใช้ตัวเลือกที่ใกล้เคียงกันดูเผิน ๆ จะเห็นว่าทุกตัวเลือกถูกหมดแต่ความจริงมีน้ำหนักถูกมากน้อยต่างกัน

สมนึก ภัททิยธนี (2551, น. 67-71) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังต่อไปนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึงลักษณะของแบบทดสอบทั้งฉบับที่สามารถวัดได้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้องแม่นยำความเที่ยงตรงจึงเปรียบเสมือนหัวใจของการทดสอบ

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึงลักษณะของแบบทดสอบทั้งฉบับที่สามารถวัดได้คงที่คงวาไม่เปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะทำการสอบใหม่กี่ครั้งก็ตาม

3. ความยุติธรรม (Fair) หมายถึงลักษณะของแบบทดสอบที่ไม่เปิดโอกาสให้มีการได้เปรียบเสียเปรียบในกลุ่มผู้เข้าสอบด้วยกันและไม่เปิดโอกาสให้ทำข้อสอบได้โดยการเดา

4. ความลึกของคำถาม (Searching) หมายถึงข้อสอบแต่ละข้อนั้นจะต้องไม่ถามผิวเผินหรือถามประเภทความรู้ความจำแต่ต้องให้นักเรียนนำความรู้ความเข้าใจไปคิดตัดแปลงแก้ปัญหาแล้วจึงตอบได้

5. ความยั่วยุ (Exemplary) หมายถึงแบบทดสอบที่นักเรียนทำด้วยความสนุกเพลิดเพลินไม่เบื่อหน่าย

6. ความจำเพาะเจาะจง (Definition) หมายถึงข้อสอบที่มีแนวทางหรือทิศทางการถามตอบชัดเจนไม่คลุมเครือไม่แฝงกลเม็ดให้นักเรียนง

7. ความเป็นปรนัย (Objective) โดยมีสมบัติ 3 ประการ ได้แก่ ตั้งคำถามให้ชัดเจน ทำให้ผู้เข้าสอบทุกคนเข้าใจความหมายตรงกัน ตรวจสอบให้คะแนนได้ตรงกันแม้ว่าจะตรวจหลายครั้ง และแปลความหมายของคะแนนให้เหมือนกัน

8. ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึงแบบทดสอบที่มีจำนวนข้อสอบมากพอประมาณใช้เวลาสอบพอเหมาะประหยัดค่าใช้จ่ายจัดทำแบบทดสอบด้วยความประณีตตรวจให้คะแนนได้รวดเร็วรวมถึงสิ่งแวดล้อมในการสอบที่ดี

9. อำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึงความสามารถในการจำแนกผู้เข้าสอบแบบทดสอบที่ดีจะต้องมีอำนาจจำแนกสูง

10. ความยาก (Difficulty) ขึ้นอยู่กับทฤษฎีที่เป็นหลักยึดเช่นตามทฤษฎีการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ข้อสอบที่ดีคือข้อสอบที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไปหรือมีความยากพอเหมาะส่วนทฤษฎีการวัดผลแบบอิงเกณฑ์นั้นความยากง่ายไม่ใช่สิ่งสำคัญสิ่งสำคัญอยู่ที่ข้อสอบนั้นได้วัดในจุดประสงค์ที่ต้องการวัดได้จริงหรือไม่ถ้าวัดได้จริงก็นับว่าเป็นข้อสอบที่ดีได้แม้ว่าจะเป็นข้อสอบที่ง่ายก็ตาม

2.7.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เป็นแนวในการสร้างแบบทดสอบ

Bloom (1956, p. 219, อ้างถึงใน วารี ธีระจิตร, 2534, น. 220-221) ซึ่งจำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นเรื่องที่ต้องการรู้ ว่าผู้เรียนระลึกได้จำข้อมูลที่จำเป็นข้อเท็จจริงได้เพราะข้อเท็จจริงบางอย่างมีคุณค่าต่อการเรียนรู้
2. ความเข้าใจ (Comprehension) แสดงถึงระดับความสามารถการแปลความ การตีความ และขยายความในเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น การจับใจความได้ อธิบายความหมาย และเนื้อหาได้
3. การนำไปใช้ (Application) ต้องอาศัยความเข้าใจเป็นพื้นฐานในการช่วยตีความของข้อมูล เมื่อต้องการทราบว่าคุณมุนั้นมีประเด็นสำคัญอะไรบ้างต้องอาศัยความรู้จากเปรียบเทียบ แยกแยะ ความแตกต่างพิจารณานำข้อมูลไปใช้โดยให้เหตุผลได้
4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นทักษะทางปัญญาในระดับที่สูง จะเน้นการแยกแยะข้อมูลออกเป็นส่วนย่อย ๆ และพยายามมองหาส่วนประกอบที่มีความสัมพันธ์และการจัดรวบรวม Bloom ได้แยกจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ระดับ คือ การพิจารณาหรือการจัดประเภทองค์ประกอบต่าง ๆ การสร้างความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้นและควรคำนึงถึงหลักการที่ได้รวบรวมไว้แล้ว
5. การสังเคราะห์ (Synthesis) การนำเอาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่แยกแยะกันอยู่มารวมเข้าด้วยกัน ในรูปแบบใหม่ ถ้าสามารถสังเคราะห์ได้ก็สามารถประเมินได้ด้วย

6. การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง การใช้เกณฑ์หรือมาตรฐานเพื่อพิจารณาจุดมุ่งหมายที่ต้องการ นั้นบรรลุหรือไม่ การที่ให้นักเรียนสามารถประเมินค่าได้ต้องอาศัยเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นแนวทางในการตัดสินคุณค่าการตัดสินใด ๆ ที่ไม่ได้อาศัยเกณฑ์ น่าจะเป็นลักษณะความคิดเห็นมากกว่าการประเมิน

ขวลิต ชูกำแหง (2553, น. 91) กล่าวว่า การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนิยมวัดตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) ของ Bloom ที่ปรับปรุงใหม่โดย เดวิทแครทโวลท์ จำแนกเป็น 6 ชั้นดังนี้

1. จำ (Remembering) หมายถึง ความสามารถในการระลึกได้ แสดงข้อความระบุได้ บอกความรู้ที่ตนได้ศึกษามาด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้ เช่น นักเรียนบอกได้ว่าพยัญชนะตัวใดเป็นอักษรกลางอักษรสูงหรืออักษรต่ำ

2. เข้าใจ (Under Standing) หมายถึง ความสามารถในการแปลความหมายตีความหมาย หรือขยายความข้อมูล เช่น การอธิบายความหมายของสำนวนสุภาษิตต่าง ๆ

3. ประยุกต์ใช้ (Applying) หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ความเข้าใจที่ตนมีไปใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างไปจากเดิมได้ เช่น เลือกปุ๋ยที่ใช้ในการปลูกผักที่บ้านได้เหมาะสม

4. วิเคราะห์ (Analyzing) หมายถึง ความสามารถในการเปรียบเทียบ อธิบายบอกจุดเด่นจุดด้อย เช่น เรียนบอกความแตกต่างของพีช 2 ชนิดได้

5. ประเมิน (Evaluating) หมายถึง ความสามารถในการตรวจสอบ วิจาร์ณตัดสิน เช่น บอกได้ว่าอาหารจานนั้นมีคุณค่าอย่างไร เพราะเหตุใด

6. คิดสร้างสรรค์ (Creating) หมายถึง ความสามารถในการออกแบบ (Desing) วางแผนการผลิต เช่น นักเรียนสร้างชิ้นงานที่แปลกใหม่

จึงสรุปได้ว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบทดสอบที่ใช้เพื่อประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียนเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว เป็นคำถามที่วัดเนื้อหาและพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวการประเมินและสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

2.8 ความพึงพอใจของการเรียนรู้

2.8.1 ความหมายของความพึงพอใจ

มีนักวิชาการได้อธิบายถึงความหมายของความพึงพอใจไว้ ดังนี้

วินัย ไชยทอง (2547, น. 73-74) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจในงานถือเป็นเจตคติพื้นฐาน ของคนที่มีต่องานที่ตนทำซึ่งสามารถทราบได้โดยง่ายด้วยการใช้คำถาม

เป็นเครื่องมือวัดบุคคลนั้น ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับงาน ซึ่งจะให้ คำตอบต่าง ๆ เช่น ammirkanganที่ทำมาก แต่เกลียดนาย หรือ งานที่นี้จ่ายค่าจ้างถูกจัง แต่เพื่อน ๆ ร่วมงานทุกคนยอดเยี่ยมมาก เป็นต้น จากผลงานวิจัย พบว่า เจตคติที่เกี่ยวกับงานส่วนใหญ่ ประกอบด้วยประเด็นแง่มุมต่อไปนี้ ตัวงานเอง (Work itcel) ค่าจ้าง (Pay) โอกาสก้าวหน้า (Promotion)ได้รับการยอมรับ (Recognition) ผลประโยชน์ตอบแทนต่าง ๆ (Benefits) เงื่อนไขการทำงาน (Working conditions) คุณภาพ (Co-workers) และนโยบายบริษัท (Organizational Policy) นอกจากการมองความพึงพอใจในงานโดยแยกเป็นประเด็นแง่มุมต่าง ๆ ดัง พึงพอใจต่องานเป็นภาพรวม เช่น คำกล่าวที่ว่าโดยรวมแล้ว ผมชอบงานนี้มาก แม้จะมีจุดต้องปรับปรุงอยู่ 2 เรื่องก็ตามเป็นคำกล่าวที่บ่งชี้ลักษณะของความพึงพอใจโดยรวมที่มาจากค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจต่องานในประเด็นแง่มุมต่าง ๆ นั้นเอง โดยสรุป ความพึงพอใจ จึงหมายถึง ผลโดยรวมของเจตคติของบุคคลที่เกี่ยวกับงานที่ตนทำนั่นเอง ซึ่งแสดงออกด้วยอารมณ์ ความรู้สึก ความนึกคิดและ พฤติกรรม ดังกล่าวแล้วที่มากับค่าเฉลี่ย

ธนวรรณ ตั้งสินทรัพย์ศิริ (2550, น. 68) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจในงาน (Job satisfaction) เป็นสภาพความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจที่พนักงานมีทัศนคติต่อการทำงาน หรือ ทัศนคติของพนักงานที่เอื้อประโยชน์ต่องานของเขา ความพึงพอใจได้รับอิทธิพล จาก (1) ปัจจัย ด้านองค์การ (Organization factor) (2) ปัจจัยของกลุ่ม (Group factor) (3) ปัจจัย ของบุคคล (Personal factor) ปัจจัยเหล่านี้เป็นสาเหตุของความพึงพอใจและไม่พึงพอใจใน การทำงาน ถ้าพนักงานมีความพึงพอใจในการทำงานจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงาน และมี อัตราการลาออกและการขาดงานในระดับต่ำ

ณัฐพันธ์ เชนนนันท์ (2551, น. 98) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า ความพอใจในงาน (Job Satisfaction) หมายถึงทัศนคติเกี่ยวกับงานของพนักงาน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยแวดล้อม ในงานของเขา เช่น ค่าตอบแทน โอกาสในการเลื่อนตำแหน่ง ความก้าวหน้า หัวหน้างาน ตลอดจน เพื่อนร่วมงาน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการรับรู้ในงานของบุคคล ความพอใจในงานยังเกิดขึ้นจากปัจจัย แวดล้อมของงาน ได้แก่ รูปแบบการบริหาร นโยบายและขั้นตอนการทำงาน กลุ่มงานที่เกี่ยวข้อง สภาพแวดล้อมการทำงาน ตลอดจนประโยชน์และผลตอบแทน อย่างไรก็ตาม มีข้อมูลสนับสนุนว่า ความพอใจในงานจะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายในบุคคลมากกว่าเป็นผลจากสภาพแวดล้อมภายนอก โดยมีการศึกษาว่าพันธุกรรมมีส่วนเกี่ยวข้องกับความพอใจในงานของบุคคล

นิติพล ภูตะโชติ (2556, น. 170) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจ ในงานเป็นความรู้สึกที่ดี ของพนักงานต่องานที่เขาทำ อันเป็นผลมาจากสิ่งดี ๆ ที่ พวกเขาได้รับจาก การทำงาน เช่น ค่าตอบแทนที่ดี เพื่อนร่วมงาน ลักษณะการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน ระบบการบริหารจัดการ การบังคับบัญชา ฯลฯ ผลจากการที่พนักงานเกิดความพึงพอใจในการทำงาน

จึงสรุปได้ว่า ความหมายของความพึงพอใจคือเจตคติพื้นฐานหรือทัศนคติของคนที่มีต่อ งานที่ตนทำ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น รูปแบบการบริหารจัดงานของงาน นโยบายและ ขั้นตอนการทำงาน กลุ่มงานที่เกี่ยวข้อง สภาพแวดล้อมการทำงาน ตลอดจนประโยชน์และ ผลตอบแทนที่ได้รับ

2.8.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

มีนักวิชาการได้ให้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ ดังนี้

Maynard and Shelly (1975, p. 9) ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ และสรุป ไว้ว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึก แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ความรู้สึกในทางบวกและความรู้สึก ในทางลบ ความรู้สึกในทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้เกิดความสุข ความสุขนี้เป็น ความสุขที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นความรู้สึกที่มีระบบย้อนกลับ ความสุข สามารถทำให้เกิดความสุขหรือความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ ความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกและ ความรู้สึกที่มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนและระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้ เรียกว่า ระบบความพึงพอใจ

Herzberg (1970, pp. 113-115, อ้างถึงใน สุนทร หลักคำ, 2547, น. 44) กล่าวว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factor) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับงานซึ่งมีผลก่อให้เกิด ความพึงพอใจในการทำงาน เช่น ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน
2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factor) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน และมีส่วนทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น เงินเดือน โอกาสที่จะก้าวหน้าในอนาคต สถานะอาชีพ สภาพการทำงาน เป็นต้น

Vroom (1964, อ้างถึงใน วสันต์ เตชะพอง, 2549, น. 8) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็น ผลจากบุคคลนั้นเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือเข้าไปรับรู้แล้วเกิดความพอใจโดยความหมายของ ความพึงพอใจสามารถทดแทนความหมายของทัศนคติได้ บางที เรียกว่าทฤษฎี V.I.E. มีองค์ประกอบ ทฤษฎีที่สำคัญ คือ ความพึงพอใจ (Valence) เครื่องมือหรือวิธีทางนำไปสู่ความพึงพอใจ (Instrumentality) และความคาดหวัง (Expectancy) ภายในตัวบุคคลมีความต้องการ และมีความคาดหวังในหลายสิ่ง หลายอย่าง ดังนั้นจึงต้องกระทำด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งเพื่อตอบสนอง ความต้องการหรือสิ่งที่คาดหวังเอาไว้ ซึ่งเมื่อได้รับการตอบสนองแล้วตามที่ตั้งความหวังหรือที่คาดหวังเอาไว้ นั่น บุคคลก็จะได้รับความพึงพอใจ และในขณะเดียวกันก็จะคาดหวังในสิ่งที่สูงขึ้นไป อีกเรื่อย ๆ สรุปเป็นสมการได้ดังนี้

$$\text{แรงจูงใจ} = \text{ผลของความพึงพอใจ} + \text{ความพึงพอใจ}$$

ซึ่งหมายถึง แรงจูงใจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งต่อการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น แรงจูงใจที่บุคคลจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนจะเป็นผลที่เกิดจากทัศนคติต่อครูผู้สอน หรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวม ตลอดจนความคาดหวังที่ผู้เรียนคาดหวังไว้ ถ้ามีทัศนคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และได้รับการตอบสนองทั้งรูปธรรมและนามธรรมเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ แรงจูงใจที่จะมีความรู้สึกพึงพอใจก็จะสูง แต่ในทางกลับกันถ้ามีทัศนคติในเชิงลบต่อการเรียนรู้กิจกรรมนั้น ๆ และการตอบสนองไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้แรงจูงใจที่จะมีความรู้สึกพอใจก็จะต่ำไปด้วย (สมหมาย เปียถนอม, 2551, น. 7)

วิชัย เหลืองธรรมชาติ (อ้างถึงใน สมหมาย เปียถนอม, 2551, น. 4) อธิบายว่า ความพึงพอใจมีส่วนเกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์ คือ ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนอง ซึ่งมนุษย์ไม่ว่าอยู่ที่ใดย่อมมีความต้องการขั้นพื้นฐานไม่ต่างกัน และแน่นอน พงษ์สามารถ อธิบายว่าหมายถึง ทำที่ทั่ว ๆ ไปที่เป็นผลมาจากทำที่ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ 3 ประการ ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับกิจกรรม ปัจจัยเกี่ยวกับบุคคล และ ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม จากทัศนะเกี่ยวกับแนวคิดความพึงพอใจในข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความพึงพอใจมีความเกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์ มีนักการศึกษากล่าวถึงทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ ดังนี้

1. ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ของ MacClenland (1978, อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2540, น. 141-144) กล่าวว่า ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ของ MacClenland (1978) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Needs for Achievement) เป็นพฤติกรรมที่จะกระทำการใด ๆ ให้เป็นผลสำเร็จดีเลิศตามมาตรฐาน เป็นแรงขับที่นำไปสู่ความเป็นเลิศ 2) ความต้องการสัมพันธ์ภาพ (Needs for Affiliation) เป็นความต้องการที่จะสร้างมิตรภาพและความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น 3) ความต้องการอำนาจ (Hierarchy of needs) เป็นความต้องการที่มีอิทธิพลต่อผู้อื่น และต้องการควบคุมผู้อื่น

2. ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow (1970, อ้างถึงใน จันทรเพ็ญ ภูโสภา, 2558, น. 225-226) กล่าวว่า ความต้องการ (Needs) เป็นภาวะที่เกิดจากอินทรีย์สูญเสียสมดุลทางร่างกายหรืออารมณ์ การขาดอาจถึงขั้นขาดแคลนหรือมีบ้างแต่ไม่เพียงพอ เช่น ภาวะที่ร่างกายขาดน้ำ อาหาร หรือการที่เด็กคนหนึ่งรู้สึกว่ามีแม่รักตนน้อย จึงพยายามดิ้นรนหาสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาเติมให้เต็มอันเป็นการตอบสนองความต้องการในการดำเนินชีวิตของคนเรามีการกระทำหลายอย่างที่เกิดจากความต้องการเป็นแรงผลักดัน ซึ่งทฤษฎีที่สำคัญเกี่ยวกับการศึกษาธรรมชาติความต้องการคือ ทฤษฎีความต้องการลำดับขั้น ของ Maslow (1987) ที่แบ่งความต้องการของคนเราไว้เป็นลำดับขั้น ดังนี้
 - 1) ความต้องการทางสรีระ (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของร่างกายให้ชีวิตดำรงชีวิตอยู่ได้ เช่น อาหาร อากาศ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค รวมไปถึงความต้องการทางเพศ
 - 2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการให้ร่างกายและอารมณ์

มีความมั่นคงปลอดภัย เป็นอิสระจากความกลัว ปราศจากการถูกบังคับข่มขู่เชิงฆูห่างไกลจากอันตราย และความเจ็บปวดไม่เกิดการสูญเสียตำแหน่งงาน รวมทั้งทรัพย์สินเงินทอง 3) ความต้องการความรักและการมีส่วนร่วม (Belonging and Needs) เป็นความปรารถนาที่จะให้ตนเองเป็นที่รักของคนอื่น ต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น และเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มอยากให้คนในกลุ่มรับตนเข้าเป็นสมาชิก 4) ความต้องการที่จะรู้สึกตนเองมีค่า (Esteem Needs) เป็นความต้องการให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าเห็นความสำคัญของตน ยกย่องให้เกียรติตน ตลอดจนปรารถนาให้ผู้อื่นคิดถึงตนในแง่ดี ซึ่งในการดำเนินชีวิตทุกคนต้องการประสบความสำเร็จต้องการเป็นคนที่มีความสามารถ เมื่อประสบความสำเร็จตามที่ต้องการก็จะเกิดความมั่นใจในตนเองรู้สึกว่ามีค่า แต่หากไม่ประสบความสำเร็จตามที่ต้องการอาจมองโลกในแง่ร้าย เพราะเกิดความรู้สึกว่าตนมีปมด้อยไร้ความสามารถ 5) ความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริงและพัฒนาตามศักยภาพ (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดที่ต้องการจะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริง ถ้าที่จะตัดสินใจเลือกทางเดินของชีวิตรู้จักค่านิยมของตนเอง มีความจริงใจต่อตนเองปรารถนาที่จะเป็นคนดีที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ทั้งทางสติปัญญา ทักษะ และอารมณ์ความรู้สึก พร้อมทั้งจะยอมรับตนเองทั้งส่วนดีและไม่ดี มีสติที่จะยอมรับว่าตนใช้กลไกการป้องกันตนเองในการปรับตัว จึงพร้อมที่จะเผชิญกับความเป็นจริงของชีวิต มองสิ่งใหม่รอบตัวเป็นสิ่งที่ท้าทาย น่าตื่นเต้น และมีความหมายเพื่อให้ตนเองได้พัฒนาศักยภาพที่มีอยู่อันเป็นการพิสูจน์ความสามารถของตนเอง

2.8.3 การวัดความพึงพอใจ

การวัดความพึงพอใจ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการวัดประเมินผลการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย และเครื่องมือวัด ดังนี้

อพันธ์ พูลพทุธา (2558, น. 95-96) สรุปได้ ธรรมชาติของการวัดความพึงพอใจ ดังนี้

1. เป็นการวัดความรู้สึกของบุคคลจึงไม่มีผิดหรือถูก ดังนั้นเทคนิควิธีการที่นำมาใช้ต้องสอดคล้องกับคุณลักษณะที่ต้องการวัดอย่างแท้จริง
2. เป็นการวัดทางอ้อม ในทางการวัดผลถือว่าเป็น Typical Performance คือ ให้ผู้ถูกวัดแสดงความรู้สึกออกมาว่าชอบหรือไม่ชอบ หรือรู้สึกอย่างไร อยากทำสิ่งนั้นหรือไม่ โดยการใช้สถานการณ์จำลองเป็นเงื่อนไขในการวัดหรือเป็นสิ่งเร้าในการกระตุ้น และอาศัยการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกมา เช่น การพูด หรือการเขียน ซึ่งคาดว่าเป็นผลสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ของบุคคลแล้วจึงสรุปถึงจิตพิสัยหรือคุณลักษณะที่วัดนั้นว่าบุคคลเป็นอย่างไร
3. เป็นการวัดที่มีความคลาดเคลื่อนในการวัดเกิดขึ้นได้ง่าย เนื่องมาจากจิตพิสัยเป็นเรื่องของอารมณ์และความรู้สึกของบุคคล ที่มีลักษณะไม่คงที่ หรือไม่คงเส้นคงวา สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ เวลา วุฒิภาวะและประสบการณ์ของผู้ถูกวัด บางครั้งผู้ถูกวัดอาจมี

การเสแสร้งและบิดเบือนคำตอบ ตอบไม่ตรงความคิดหรือความรู้สึกที่แท้จริง หากทราบว่าคำตอบของตนมีส่วนได้ส่วนเสียอย่างใดอย่างหนึ่ง

4. เป็นการวัดที่มักจะได้รับคำตอบของผู้ถูกวัดในลักษณะเป็นไปตามที่สังคมมุ่งหวัง ผู้ตอบทราบว่าสังคมต้องการหรือคาดหวัง หรือยกย่องสิ่งใด ก็มีแนวโน้มในการตอบไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ทั้งที่จริงแล้วอาจไม่ได้มีแนวโน้มว่าจะปฏิบัติเช่นนั้น

นอกจากนี้ยังได้สรุปหลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านจิตพิสัยไว้ว่า ประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. วัดให้ครอบคลุมพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ต้องการวัด เนื่องจากบุคคลมีอารมณ์ ความรู้สึกเดียวกันแต่อาจแสดงออกไม่เหมือนกัน หรือบุคคลที่แสดงออกเหมือนกันอาจมาจากอารมณ์ ความรู้สึกที่ต่างกัน ดังนั้นในการวัดจึงต้องกำหนดขอบเขตของพฤติกรรมให้ชัดเจน และสร้างเครื่องมือวัดให้ครอบคลุมพฤติกรรมนั้น ๆ

2. วัดหลาย ๆ ครั้ง ด้วยเทคนิคการวัดหลายวิธี เนื่องจากความรู้สึกของบุคคลไม่คงที่ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ จึงไม่ควรวัดเพียงครั้งเดียวหรือสถานการณ์เดียว เนื่องจากบางสถานการณ์อาจเหมาะสมกับวิธีการวัดอย่างหนึ่ง อีกสถานการณ์เหมาะสมกับวิธีการวัดอีกอย่างหนึ่ง

3. วัดผลอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีการที่หลากหลายและวิธีการหรือเทคนิคที่นำมาวัดนั้นจะต้องช่วยให้ผู้ถูกวัดมีความสบายใจ ไม่เครียดและมั่นใจในการให้ข้อมูลว่าไม่มีผลใด ๆ ต่อผู้ให้ข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้ทราบคุณลักษณะที่แท้จริงในด้านจิตใจ อันเป็นลักษณะถาวรของบุคคลนั้น ๆ ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่ถูกวัดเป็นอย่างดี จึงจะได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง

4. ใช้ผลการวัดให้ถูกต้อง เพราะการวัดด้านจิตพิสัยเป็นการวัดความรู้สึกที่ไม่มีผิดหรือถูกเหมือนด้านพุทธิพิสัย ผลการวัดจึงไม่ได้เน้นที่การตัดสินว่าผ่านหรือไม่ผ่าน แต่ข้อมูลที่ได้จากการวัดนำไปใช้เพื่อการปรับปรุงพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ หรือเป็นข้อมูลสำหรับการช่วยเหลือผู้เรียน

ดังนั้นจึงสรุปการวัดความพึงพอใจได้คือ การวัดความพึงพอใจสามารถทำได้หลายวิธี เป็นการวัดความรู้สึกของบุคคลว่ามีความชอบ มีความสนใจ หรือไม่ชอบก็ได้ จึงไม่มีผิดหรือถูกถามใช้เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นของผู้ที่ต้องการวัด ซึ่งสามารถกระทำได้ในลักษณะการกำหนดคำตอบให้เลือกเป็นข้อ ๆ หรือคำถามอิสระ อาจจะถามเพื่อต้องการทราบความพึงพอใจด้านต่าง ๆ

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.9. งานวิจัยในประเทศ

มัญชุสา สุขนิยม (2560, น. 59) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีคีย์บอร์ด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ โรงเรียนดอนบอสโกวิทยา ตำบลหมกแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ เปรียบเทียบการพัฒนาทักษะกับเกณฑ์คะแนนร้อยละ 85 นักเรียนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ และศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีคีย์บอร์ด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีคีย์บอร์ด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 88.04/96.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (85/85) นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีคีย์บอร์ด กลุ่มสาระศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ กับเกณฑ์คะแนนร้อยละ 85 และมีนักเรียนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ มีนักเรียนผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 85 คิดเป็นร้อยละ 88.04 และนักเรียนผ่านเกณฑ์ทักษะ ปฏิบัติคีย์บอร์ดร้อยละ 80 ทุกคน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 100 สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีคีย์บอร์ด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

รัตมี ศรีแพงมล (2559, น. 91-92) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมชุมนุมดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเหล่าผักไล่ จังหวัดสกลนคร จำนวน 30 คน พบว่ากิจกรรมชุมนุมดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.84/81.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมชุมนุมดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความรู้ความเข้าใจเรื่องดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่เรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน มีทักษะปฏิบัติดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญสถิติ ที่ระดับ .01 นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมชุมนุมดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมชุมนุมดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานอยู่ในระดับมากที่สุด

อุมาрі นาสมตอง (2559, น. 145) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ เรื่อง การประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลงไทยสากล (รางวัลของครู) กลุ่มสาระ

การเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนการกุศลวัดหนองแขวง พบว่ามีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.32/85.04 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของคะแนน ระหว่างเรียนของนักเรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 81.32 ของคะแนนเต็มและคะแนนเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนเท่ากับร้อยละ 85.04 ของคะแนนเต็ม สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

กรรณิการ์ กมลพันธ์ (2561, น. 84-85) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติ เรื่องเชิงกระหย่ง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาเมืองพล จังหวัดขอนแก่น จำนวน 38 คน พบว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติ เรื่องเชิงกระหย่ง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.63/86.32 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถในการ ปฏิบัติเพ็่งกระหย่งได้ในระดับสูง มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 89.02 เมื่อเทียบกับประสิทธิภาพ ของผลลัพธ์ E_2 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 86.32 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

บุสรินทร์ พาระแพน (2561, น. 109) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซันที่ส่งเสริมบุคลิกภาพและความคิดสร้างสรรค์ การปฏิบัติทำรำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 39 คน พบว่าผลพัฒนาชุดการเรียนรู้การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซัน ที่ส่งเสริมบุคลิกภาพและความคิดสร้างสรรค์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 92.51/87.05 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ตามแนวคิดทักษะ ปฏิบัติของซิมพ์ซัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.8143 หรือคิดเป็นร้อยละ 81.43 บุคลิกภาพการปฏิบัติทำรำนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้การแสดงนาฏศิลป์ พื้นบ้าน ตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซัน ที่ส่งเสริมบุคลิกภาพและความคิดสร้างสรรค์การปฏิบัติทำรำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รวมเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด ความคิดสร้างสรรค์การปฏิบัติทำรำนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้การแสดง นาฏศิลป์พื้นบ้าน ตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซัน ที่ส่งเสริมบุคลิกภาพและความคิดสร้างสรรค์ การปฏิบัติ ทำรำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รวมเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด

รสสุคนธ์ เพ็ญเนตร (2561, น. 97-98) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ และภาษาท่า โดยใช้การเรียนรู้ แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแนวคิดการสอนปฏิบัติของแฮร์โรว์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทุ่งมน อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 32 คน พบว่าการจัดกิจกรรมทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่า โดยใช้การเรียนรู้ แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค

TAI ร่วมกับแนวคิดการสอนปฏิบัติของแฮร์โรว์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มี ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.81/80.21 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) ค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดกิจกรรม พัฒนาทักษะปฏิบัติในนาฏยศัพท์และภาษาท่า โดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่ม ร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแนวคิดการสอนปฏิบัติของแฮร์โรว์ มีค่าเท่ากับ 0.5138 หรือคิดเป็นร้อยละ 51.38 นักเรียนที่เรียน เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่า โดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค TAI ร่วมกับแนวคิดการสอน ปฏิบัติของแฮร์โรว์ มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์ และภาษาท่าโดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่ม ร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแนวคิดการสอนปฏิบัติของแฮร์โรว์ โดยรวมอยู่ระดับมาก

ปัญญา ไชยพรมาช (2563, น. 68) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามแนวคิดการพัฒนา ทักษะของซิมพ์สัน พบว่าจัดการเรียนรู้กลุ่ม สาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง วงอังกะลุง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนา ทักษะปฏิบัติของซิมพ์สันมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.60/84.73 ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัด การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง วงอังกะลุง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ตาม แนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สันมี ค่าเท่ากับ 0.7746 คิดเป็นร้อยละ 77.46 นักเรียนที่ เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง วงอังกะลุง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดพัฒนาทักษะ ปฏิบัติของซิมพ์สัน ที่เปิดโอกาสให้ซักถามร่วมแสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือนักเรียนชอบที่ได้แสดงความคิดริเริ่ม และนักเรียนชอบที่ได้เรียนผ่าน การพูด ฟัง และปฏิบัติ ตามลำดับ

2.9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Simpson (1972, pp. 90-99) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการปฏิบัติ ว่าทักษะเป็น เรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางกายของผู้เรียน เป็นความสามารถในการประสานการทำงาน ของกล้ามเนื้อหรือร่างกายในการทำงานที่มีความซับซ้อนและต้องอาศัยความสามารถในการใช้ กล้ามเนื้อหลาย ๆ ส่วน การทำงานดังกล่าวเกิดขึ้นได้จากการสั่งงานของสมอง ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์ กับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน ซึ่งหากได้รับการฝึกฝนที่ดีแล้ว จะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญชำนาญการและความคงทนผลของพฤติกรรม หรือการกระทำสามารถสังเกตได้จากความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความเร็วหรือความราบรื่นในการจัดการ

Alison (1995, p. 1) ได้ศึกษาความแตกต่างกันระหว่างสถาบันการศึกษา โดยใช้ศิลปะ ปฏิบัติร่วมกันในการเรียนการสอนเต้นรำ ผลการวิจัยพบว่า การรวมศิลปะปฏิบัติ 2 อย่างเข้าด้วยกัน

เป็นการเติมเต็มและเพิ่มความท้าทาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจข้อเท็จจริงที่ลึกซึ้งได้มากกว่าการใช้ศิลปะปฏิบัติอย่างเดียว

Chun (2000, pp. 3883-A) ได้ศึกษาหลักสูตรการเรียนการสอนการเต้นรำพื้นเมือง ได้เปลี่ยนไปโดยเพาะลักษณะเด่นของผู้เต้น เกิดจากบุคลิกภาพของผู้เต้นผู้ศึกษาต้องการรักษา รูปแบบการเต้นพื้นเมืองและพัฒนายุทธศาสตร์การเต้นรำพื้นเมืองจึงศึกษาการเคลื่อนไหวของมนุษย์ กับการเต้นรำแล้วได้นำไปทดลองใช้กับคณะวิชาเต้นรำ ในมหาวิทยาลัยเซของการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาร่างกายมีส่วนกับการฝึกปฏิบัติการเต้นรำ

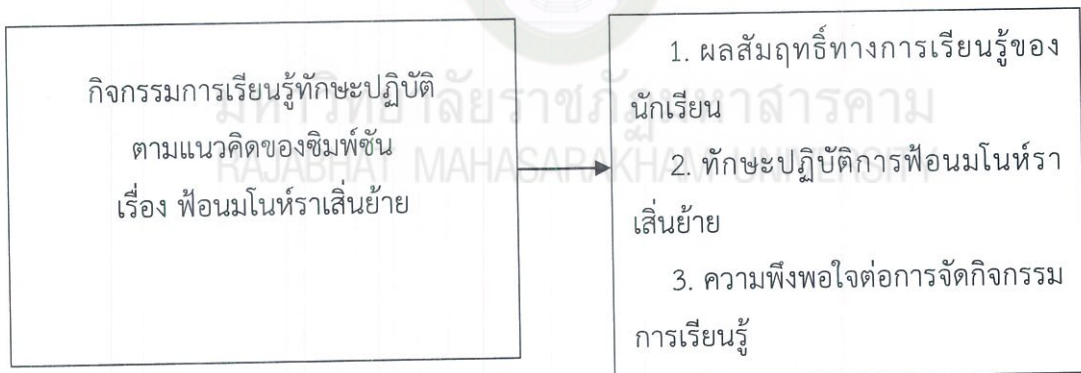
Burdon (2001, p. 635) ได้วิจัยทำการสำรวจกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมที่เป็น การฝึกฝนปฏิบัติงานจริงในสตูดิโอของพิพิธภัณฑ์ศิลปะ ซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งมีความสัมพันธ์กับผู้เรียน ที่เป็นผู้ใหญ่ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของผู้เข้าร่วมในการวิจัยที่ เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ จำนวน 6 คน หลังจากที่ได้เข้าร่วมในกิจกรรมที่เป็นการฝึกปฏิบัติงานจริง ในสตูดิโอ ณ ห้องแสดงภาพ National Gallery of Canada ประเทศแคนาดา การวิจัยได้ทำการอภิปราย และวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับประสบการณ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมในพิพิธภัณฑ์และทฤษฎีด้านการจัดการศึกษารวมถึงการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ ทฤษฎีด้าน การเรียนรู้แบบเผชิญประสบการณ์ตรงและความคงทนในการจำด้วย ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ของนักศึกษาผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุด เมื่อได้รับโอกาสให้เข้าไปทำการศึกษาหาความรู้ โดยการ สัมผัสจับต้องและฝึกปฏิบัติโดยใช้วัสดุจริงการเชื่อมโยงกับงานศิลปะที่เป็นต้นแบบ โดยประสบการณ์ การเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมที่เป็นการฝึกปฏิบัติงานจริงในสตูดิโอ คือตัวเร่งให้ นักศึกษามุ่งที่จะทำการสืบเสาะและค้นหาโอกาสในการเรียนรู้ที่มากยิ่งขึ้น ๆ ขึ้นไปอีก ยิ่งไปกว่านั้นยัง พบด้วยว่าเมื่อผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทำให้มีแนวโน้มที่เป็นได้สูงว่าผู้เรียนมี ความคงทนใน การจำจากประสบการณ์ทุกอย่างที่ได้รับ

Denise and Renzuli (2002, pp. 376-386) ได้วิจัยเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมฝึกอบรม ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอเนกนัยและความสามารถในการรู้คิด ด้วย ตนเองของห้องเรียนที่มีการใช้ภาษา 1 ภาษา และ 2 ภาษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาผล ของการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีแนะนำสิ่งใหม่ในความคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอเนกนัยและความสามารถในการรู้คิดด้วยตนเองกับนักเรียนระดับ ประถมศึกษาที่มีการใช้ 1 ภาษา จำนวน 8 คน และห้องเรียน 2 ภาษา จำนวน 6 คน เป็นนักเรียนชาวบราซิล วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์จำแนกเพื่อศึกษาความต่างและความสามารถในการคิดอเนกนัย และความสามารถในการรู้คิดด้วยตนเองระหว่างกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการฝึกอบรม และกลุ่มควบคุม มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ครูและนักเรียนที่มีส่วนร่วมใน โปรแกรมการ ฝึกอบรมจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่าโปรแกรมฝึกอบรมสามารถพัฒนา ความสามารถ

ในการคิดอเนกนัยและความสามารถในการรู้คิดด้วยตนเองของกลุ่มที่ได้รับการสอนโดย โปรแกรมการฝึกอบรมได้ค่อนข้างยากและผลจากการทดสอบก่อนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่ม ควบคุม พบว่ามีความสามารถในการรู้คิดด้วยตนเองลดลงและห้องเรียนที่มีการใช้ภาษา 1 ภาษา และ 2 ภาษา ไม่มีผลกระทบต่อความสามารถในการคิดอเนกนัยและความสามารถในการรู้คิดด้วย ตนเองและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะวิเคราะห์ออกเป็น 3 ด้านหลักซึ่งจะช่วยอธิบายโปรแกรมการฝึกอบรม คิดสร้างสรรค์และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อความสามารถในการคิดอเนกนัยและความสามารถในการรู้คิดด้วยตนเองอย่างไรเพื่อการนำโปรแกรมการฝึกอบรมไปใช้เพื่อยกระดับของนักเรียนบราซิลในการใช้ 2 ภาษา และเพื่อเข้าใจประเด็นที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาองค์ความรู้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ เรื่อง ฟ็อนมโนห์ราเส้นย้าย ตามแนวคิดของซิมพ์สันในลำดับต่อไป

2.10 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมป์สัน เรื่อง ฟ็อนนโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำนวน 6 ห้อง มีนักเรียนจำนวน 211 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีนักเรียนจำนวน 33 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือการวิจัย ดังนี้

3.2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมป์สัน เรื่อง ฟ็อนนโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 แผนการเรียนรู้ แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง

3.2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ตามแนวคิดของซิมป์สัน เรื่อง ฟ็อนนโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.2.3 แบบประเมินทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.3.1.1 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 3 นาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.3.1.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ทฤษฎี หลักการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.3.1.3 ดำเนินการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 แผน รวม 16 ชั่วโมง

ตารางที่ 3.1 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย

แผนที่	เนื้อหา	จุดประสงค์	การวัดประเมินผล	เวลา (ชั่วโมง)
1	ความเป็นมาของการแสดงชุด ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย	1. อธิบายที่มาของการแสดงชุด ฟอนมโนห์ราเส้นย้ายได้ 2. มีความกล้าแสดงออกสามารถนำเสนอที่มาของการแสดงชุด ฟอนมโนห์ราเส้นย้ายได้	เก็บคะแนนจากการทดสอบย่อยหลังแผน	2

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

แผนที่	เนื้อหา	จุดประสงค์	การวัด ประเมินผล	เวลา (ชั่วโมง)
		3. ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความ สนุกสนาน		
2	องค์ประกอบของการ แสดงชุด ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย	1. อธิบายความหมายองค์ประกอบ ของการแสดงชุด ฟ้อนมโนห์ราเส้น ย้ายได้ 2. วิเคราะห์จำแนกองค์ประกอบแต่ ละประเภทของการแสดงชุด ฟ้อน มโนห์ราเส้นย้ายได้ 3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ กิจกรรมด้วยความสนุกสนาน	เก็บคะแนน จากการ ทดสอบย่อย หลังแผน	2
3	ทักษะพื้นฐานในการ ฝึกปฏิบัติการแสดง ชุดฟ้อนมโนห์ราเส้น ย้าย	1. อธิบายที่มาและความหมายของ ท่ารำที่ฝึกปฏิบัติได้ 2. ฝึกปฏิบัติท่ารำพื้นฐานตามท่าที่ กำหนดได้และถูกต้อง 3. ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความ สนุกสนาน	เก็บคะแนน จากการ ทดสอบย่อย หลังแผน	2
4	การปฏิบัติกระบวน ท่ารำในการแสดงชุด ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย ท่าที่ 1-15	1. อธิบายที่มาและความหมายของ ท่ารำฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย ที่ฝึก ปฏิบัติ ท่าที่ 1-15 ได้ 2. ฝึกปฏิบัติร้องเพลงฟ้อนมโนห์รา เส้นย้าย ได้ถูกต้อง 3. ฝึกปฏิบัติท่ารำฟ้อนมโนห์ราเส้น ย้าย ท่าที่ 1-15 ได้ถูกต้องและ สวยงาม	เก็บคะแนน จากการ ประเมิน ทักษะปฏิบัติ โดยใช้แบบ ประเมินแบบ Scoring Rubric	2

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

แผนที่	เนื้อหา	จุดประสงค์	การวัด ประเมินผล	เวลา (ชั่วโมง)
		4. ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความ สนุกสนาน		
5	การปฏิบัติกระบวนการ ทำรำในการแสดงชุด ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย ท่าที่ 16-25	1. อธิบายที่มาและความหมายของ ท่ารำฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย ที่ฝึก ปฏิบัติ ท่าที่ 16-25 ได้ 2. ฝึกปฏิบัติร้องเพลงฟ้อนมโนห์รา เส้นย้าย ได้ถูกต้อง 3. ฝึกปฏิบัติท่ารำฟ้อนมโนห์ราเส้น ย้าย ท่าที่ 16-25 ได้ถูกต้องและ สวยงาม 4. ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความ สนุกสนาน	เก็บคะแนน จากการ ประเมิน ทักษะปฏิบัติ โดยใช้แบบ ประเมินแบบ Scoring Rubric	2
6	การปฏิบัติกระบวนการ ทำรำในการแสดงชุด ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย ท่าที่ 26-35	1. อธิบายที่มาและความหมาย ของท่ารำฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย ที่ฝึกปฏิบัติ ท่าที่ 26-35 ได้ 2. ฝึกปฏิบัติร้องเพลงฟ้อนมโนห์รา เส้นย้าย ได้ถูกต้อง 3. ปฏิบัติท่ารำฟ้อนมโนห์ราเส้น ย้าย ท่าที่ 26-35 ได้ถูกต้องและ สวยงาม 4. ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความ สนุกสนาน	เก็บคะแนน จากการ ประเมิน ทักษะปฏิบัติ โดยใช้แบบ ประเมินแบบ Scoring Rubric	2

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

แผนที่	เนื้อหา	จุดประสงค์	การวัด ประเมินผล	เวลา (ชั่วโมง)
7	ความงามและคุณค่า ของการแสดงชุด ฟอรัมโน้ทราเส้นย้าย	1. อธิบายความงามและคุณค่าของ การแสดงชุด ฟอรัมโน้ทราเส้นย้าย ได้ 2. นำเสนอความงามและคุณค่าของ การแสดงชุด ฟอรัมโน้ทราเส้นย้าย ด้วยความมั่นใจและกล้าแสดงออก 3. นำเสนอแนวทางการอนุรักษ์ นาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน ด้วยความ มั่นใจและกล้าแสดงออก 4. ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความ สนุกสนาน	เก็บคะแนน จากการ ทดสอบย่อย หลังแผน	2
8	การจัดการแสดงชุด ฟอรัมโน้ทราเส้นย้าย	1. อธิบายหลักการจัดการแสดงชุด ฟอรัมโน้ทราเส้นย้ายได้ 2. จัดการแสดงชุด ฟอรัมโน้ทรา เส้นย้าย ได้ 3. ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความ สนุกสนาน	เก็บคะแนน จากการ ประเมิน ทักษะปฏิบัติ โดยใช้แบบ ประเมินแบบ Scoring Rubric	2

การพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอรัมโน้ทรา
เส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ให้เป็นไปตามขั้นตอน
การจัดการเรียนรู้ โดยมีกระบวนการเรียนการสอนของซิมพ์สัน มีรูปแบบ 7 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ ครูอธิบายและสนทนากับนักเรียนเพื่อเป็นการแนะนำกิจกรรมเพื่อให้
นักเรียนเข้าใจถึงรูปแบบของการแสดงนาฏศิลป์ที่จะปฏิบัติในบทเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นการเตรียมความพร้อม ครูพานักเรียนเตรียมความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยการปรับตัวให้พร้อมที่จะทำการเคลื่อนไหวหรือแสดงทักษะนั้น ๆ ก่อนการปฏิบัติ โดยครูให้นักเรียนเริ่มทำสมาธิ การฝึกปฏิบัตินาฏศิลป์เบื้องต้น ดัดมือและดัดตัว เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมและผ่อนคลาย

ขั้นที่ 3 ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม เป็นขั้นที่ครูเปิดโอกาสแก่นักเรียนในการตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ โดยการฝึกทักษะต่าง ๆ ที่ครูเป็นผู้สาธิต โดยครูเป็นผู้ออกคำสั่งทำให้นักเรียนปฏิบัติ โดยเลียนแบบท่ารำจากครูทีละขั้นตอน พร้อมทั้งครูคอยสังเกตนักเรียนว่าปฏิบัติงานอย่างไร พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะตอบข้อซักถามของนักเรียนแต่ละคนที่มีปัญหา

ขั้นที่ 4 ขั้นการลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำตัวเอง ครูให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทักษะให้สามารถปฏิบัติเองได้อย่างคล่องแคล่ว เป็นไปด้วยความมั่นใจในตนเอง

ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะปฏิบัตินั้น ๆ จนสามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว ชำนาญ เป็นไปโดยอัตโนมัติ และมีความมั่นใจในตนเองจนสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ด้วยตนเองใส่อารมณ์และความรู้สึกให้ท่ารำอ่อนช้อยงดงาม

ขั้นที่ 6 ขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ ครูให้คำแนะนำแต่ละกลุ่มหลังจากนั้นให้นักเรียนกลุ่มอื่น ๆ วิพากษ์การนำเสนอของเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ เพื่อนำข้อแนะนำที่ได้รับจากครูและเพื่อนไปปรับปรุงท่ารำในกลุ่มของตนเองว่ามีข้อบกพร่องเรื่องอะไรบ้าง

ขั้นที่ 7 ขั้นการคิดริเริ่ม เป็นขั้นที่นักเรียนเกิดความคิดริเริ่ม เกิดความคิดสร้างสรรค์ ในการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน เช่นผู้เรียนเสนอแนวคิดการประดิษฐ์ท่ารำหรือเพิ่มเติมปรุงแต่งท่ารำให้มีความแปลกใหม่จากท่าเดิม

3.3.1.4 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมป์สัน เรื่อง ฟ็อนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม แล้วนำข้อปรับปรุงมาแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง

3.3.1.5 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมป์สัน เรื่อง ฟ็อนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผ่านการพิจารณาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

1) รองศาสตราจารย์ ดร.ปัทมาวดี ชาณสุวรรณ (ปร.ด.) สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและนาฏศิลป์

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตติยา โกมินทรชาติ (ศศ.ม.) สาขานาฏศิลป์ไทย ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและนาฏศิลป์

3) อาจารย์วันที บุญพรหม (กศ.ม.) สาขาหลักสูตรและการสอน ตำแหน่งครูผู้สอน โรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

4) อาจารย์นริศรา ไชยกัญญา (กศ.ม.) สาขาวิจัยการศึกษา ตำแหน่งครูผู้สอน โรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและการวิจัย

5) อาจารย์วีระวรรณ แก้วสุวรรณ (ศศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา ตำแหน่งครูผู้สอน โรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

เพื่อพิจารณาประเมินคุณภาพ ความเหมาะสมของจุดประสงค์เนื้อหาสาระแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

3.3.1.6 วิเคราะห์การประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมินให้คะแนนคุณภาพและความเหมาะสมของแผนแต่ละแผนด้วยแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และผู้วิจัยได้นำคะแนนผลการประเมินมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อเทียบกับเกณฑ์คุณภาพ ดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2559, น. 252)

ระดับความเหมาะสมมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
ระดับความเหมาะสมมาก	ให้ 4 คะแนน
ระดับความเหมาะสมปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ระดับความเหมาะสมน้อย	ให้ 2 คะแนน
ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

3.51-5.00	หมายถึง	ความเหมาะสมมากที่สุด
3.51-4.00	หมายถึง	ความเหมาะสมมาก
2.51-3.00	หมายถึง	ความเหมาะสมปานกลาง
1.51-2.00	หมายถึง	ความเหมาะสมน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	ความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.3.1.7 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมป์สัน เรื่อง ฟ็อนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ นำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาหาข้อบกพร่องและทดสอบหาเวลาที่เหมาะสมกับแผนการจัดกิจกรรมรู้ (ภาคผนวก ข. 1, น. 146)

3.3.1.8 ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลังจากการทดลองใช้ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

3.3.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำราเนื้อหาในหนังสือเรียน วิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ศึกษาสาระสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้ จุดประสงค์ การเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.3.2.2 ศึกษาคำอธิบายรายวิชา วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ สาระที่ 3 สาระนาฏศิลป์ ดังที่กล่าวมาข้างต้น นำมาสร้างแบบทดสอบเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้

3.3.2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมป์สัน เรื่อง ฟ็อนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 จำนวนข้อสอบที่ออก และข้อสอบที่ต้องการใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ ตามแนวคิดของซิมป์สัน เรื่อง ฟ็อนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เนื้อหาสาระ	พฤติกรรมที่ต้องการวัด						จำนวนข้อสอบ	
	ความรู้ ความจำ	ความเข้าใจ	การนำความรู้ไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า	สร้าง	ใช้จริง
1.ที่มาของการแสดงชุดฟ็อนมโนห์ราเส้นย้าย	3	2	-	-	-	-	5	3

(ต่อ)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

เนื้อหาสาระ	พฤติกรรมที่ต้องการวัด						จำนวน ข้อสอบ	
	ความรู้ ความจำ	ความ เข้าใจ	การนำ ความรู้ ไปใช้	การ วิเคราะห์	การ สังเคราะห์	การ ประเมิน ค่า	สร้าง	ใช้ จริง
2. องค์ประกอบของการแสดงชุดฟอนมโนห์ราเส้นย้าย	3	3	-	-	-	-	6	4
3. กระบวนทำรำฟอนมโนห์ราเส้นย้าย	2	2	2	2	2	-	14	10
4. ความงามและคุณค่าของการแสดงชุด ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย	-	-	1	2	2	-	5	3
รวม	8	7	3	4	4	0	30	20

3.3.2.4 กำหนดจำนวนข้อสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ที่เขียนทั้งหมดและต้องการใช้จริง แล้วเขียนข้อสอบให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อ

3.3.2.5 นำข้อสอบที่สร้างเสร็จ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม

3.3.2.6 วิเคราะห์การประเมินคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเนื้อหาของแบบทดสอบโดยประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนี้วัดตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนี้วัดตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนี้วัดไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

3.3.2.7 นำผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยหาค่าเฉลี่ยของข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป (ภาคผนวก ข. 2, น. 149)

3.3.2.8 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ทางการเรียนที่ผ่านการพิจารณาความเที่ยงตรง และตรวจสอบแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4/1 จำนวนนักเรียน 32 คน ที่เคยเรียนรายวิชานาฏศิลป์

3.3.2.9 นำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนน ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อตอบผิด หรือไม่ตอบให้คะแนน 0 แล้วทำการวิเคราะห์แบบทดสอบเป็นรายข้อ เพื่อหาค่าความยาก (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากตั้งแต่ 0.20–0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป เพื่อใช้จริงจำนวน 20 ข้อและนำไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) จากสูตร KR-20 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 110-111) (ภาคผนวก ข. 3, น. 152)

3.3.2.10 จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับจริงเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.3.3 แบบประเมินทักษะปฏิบัติ

3.3.3.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดทักษะปฏิบัติจากหนังสือการวัด และประเมินทักษะการปฏิบัติ (กมลวรรณ ตั้งธนกันนท์, 2559 น. 37-42)

3.3.3.2 วิเคราะห์สาระการเรียนรู้และเลือกพฤติกรรมการปฏิบัติที่จะใช้เกณฑ์ วัดความสามารถในการทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟ็อนมโนห์ราเสี้ยนย้าย สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของนักเรียนตามกรอบเนื้อหาเรื่อง ฟ็อนมโนห์ราเสี้ยนย้าย โดยการออกแบบ การวัดและประเมินผลทักษะการปฏิบัติ จะกำหนดทักษะที่ผู้เรียนแสดงความสามารถในการปฏิบัติ ทักษะปฏิบัติ เรื่อง ฟ็อนมโนห์ราเสี้ยนย้าย โดยกำหนดกรอบของการประเมินนี้เป็นการระบุถึงเนื้อหา ทักษะ กระบวนการ องค์ประกอบหรือมิติอื่น ๆ ที่ตรงสภาพจริงที่สุด โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน ระดับการปฏิบัติทักษะตามเกณฑ์ประเมินรูบริค ซึ่งใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ ดังที่กล่าวข้างต้น

3.3.3.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้ของการปฏิบัติทักษะ ตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟ็อนมโนห์ราเสี้ยนย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สาระสำคัญ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้

3.3.3.4 กำหนดรายการที่จะวัดความสามารถในการปฏิบัติทักษะ เรื่อง ฟ็อนมโนห์ราเสี้ยนย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามแนวคิดของซิมพ์สัน โดยใช้แบบประเมินชนิด Scoring Rubric ตามเกณฑ์ ดังนี้

ตารางที่ 3.3 รายการเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติทักษะปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอเนมโนร่าเสียง่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				
	5	4	3	2	1
1. การย่ำเท้า	ย่ำเท้าลง จังหวะ	ย่ำเท้าไม่ลง จังหวะ 1-5 ครั้ง	ย่ำเท้าไม่ลง จังหวะ 6-10 ครั้ง	ย่ำเท้าไม่ลง จังหวะ มากกว่า 10 ครั้ง	ไม่สามารถ ย่ำเท้าลง จังหวะได้
2. ลักษณะท่ารำ	ปฏิบัติท่ารำ ถูกต้องทุกท่า	ปฏิบัติท่ารำ ผิด 1-5 ท่า	ปฏิบัติท่ารำ ผิด 6-10 ท่า	ปฏิบัติท่ารำ ผิดมากกว่า 10 ท่า	ไม่สามารถ ปฏิบัติท่ารำ ได้
3. ท่ารำสัมพันธ์ กับจังหวะดนตรี และบทร้อง	ปฏิบัติท่ารำ ตรงกับจังหวะ ดนตรีและ บทร้องทุกท่า	ปฏิบัติท่ารำ ไม่ตรงกับ จังหวะดนตรี และบทร้อง 1-5 ท่า	ปฏิบัติท่ารำ ไม่ตรงกับ จังหวะดนตรี และบทร้อง 6-10 ท่า	ปฏิบัติท่ารำ ไม่ตรงกับ จังหวะ ดนตรีและ บทร้อง มากกว่า 10 ท่า	ไม่สามารถ ปฏิบัติท่ารำ ตรงกับ จังหวะ ดนตรีและ บทร้อง
4. ลีลาท่ารำและ การสื่ออารมณ์	ปฏิบัติท่ารำ ด้วยความกล้า แสดงออก อย่างมั่นใจ ใบหน้ายิ้ม แย้ม	ปฏิบัติท่ารำ ด้วยความ มั่นใจ เล็กน้อย แสดงสีหน้า วิตกกังวล	ปฏิบัติท่ารำ ด้วยสีหน้า วิตกกังวล สายตา วอกแวก	มีความไม่ กล้า แสดงออก ในการ ปฏิบัติท่ารำ	ไม่สามารถ ปฏิบัติท่ารำ ได้ มีสีหน้าบึ้ง ตึง

ระดับคุณภาพ

มีคุณภาพมากที่สุด ตรวจให้ 5 คะแนน

มีคุณภาพมาก ตรวจให้ 4 คะแนน

มีคุณภาพปานกลาง ตรวจให้ 3 คะแนน

มีคุณภาพน้อย ตรวจให้ 2 คะแนน

มีคุณภาพน้อยที่สุด ตรวจให้ 1 คะแนน

กำหนดเกณฑ์การประเมินทักษะปฏิบัติทำร่าของนักเรียน ดังนี้

ได้คะแนน 16-20 คะแนน แปลความว่า ดีมาก

ได้คะแนน 11-15 คะแนน แปลความว่า ดี

ได้คะแนน 6-10 คะแนน แปลความว่า พอใช้

ได้คะแนน 1-5 คะแนน แปลความว่า ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนน 16-20 คะแนน แปลความว่า ผ่านเกณฑ์

ได้คะแนน 1-15 คะแนน แปลความว่า ไม่ผ่านเกณฑ์

3.3.3.5 นำแบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติทักษะทำร่าฟ้อนมโนห์ราเส้นย้ายที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของรายการประเมินกับเกณฑ์หรือเงื่อนไขการให้คะแนนความสามารถในการปฏิบัติทักษะทำร่า ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.3.3.6 ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมพิจารณาตรวจสอบคุณภาพด้านสอดคล้องตามเนื้อหาของแบบประเมินทักษะปฏิบัติ โดยประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติทักษะทำร่าฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย ระหว่างรายการประเมินกับเกณฑ์หรือเงื่อนไขการให้คะแนนความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่ารายการที่วัดมีเกณฑ์เงื่อนไขการให้คะแนนสอดคล้อง

0 เมื่อไม่แน่ใจว่ารายการที่วัดมีเกณฑ์เงื่อนไขการให้คะแนนสอดคล้อง

-1 เมื่อแน่ใจว่ารายการที่วัดมีเกณฑ์เงื่อนไขการให้คะแนนไม่สอดคล้อง

3.3.3.7 นำผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติทักษะทำร่าฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย และเกณฑ์การให้คะแนนของแบบประเมินทักษะปฏิบัติ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยรายข้อ ใช้สูตร IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป (ภาคผนวก ข.4)

3.3.3.8 จัดพิมพ์แบบประเมินทักษะปฏิบัติ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจ

3.3.4.1 ศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้

3.3.4.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ จากหนังสือการวิจัยทางการศึกษา (ไพศาล วรคำ, 2559, น. 256)

3.3.4.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับตามวิธีของลิเคอร์ท (ไพศาล วรคำ, 2559, น. 252) จำนวน 17 ข้อ โดยกำหนดระดับความพึงพอใจ ดังนี้

ตารางที่ 3.4 รายการแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตาม
แนวคิดของซิมป์สันเรื่อง ฟอมนโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ ชวนให้ติดตาม					
2. เนื้อหาในกิจกรรมมีความกระชับ และชัดเจน					
3. กิจกรรมการเรียนรู้ มีความยากง่ายที่เหมาะสมนักเรียนสามารถปฏิบัติได้					
4. เนื้อหาสาระสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน					
5. นักเรียนชอบที่ครูเกริ่นนำเพื่อเป็นการรับรู้ก่อนที่จะปฏิบัติใน ทุกครั้ง					
6. นักเรียนชอบที่ครูพาเตรียมความพร้อม ก่อนที่ปฏิบัติกิจกรรม การเรียนรู้อยู่เสมอ					
7. นักเรียนชอบที่ครูมีการควบคุมดูแล สามารถขอรับคำแนะนำ และการช่วยเหลือจากครูในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้ง เมื่อมีปัญหาไม่เข้าใจ					
8. นักเรียนชอบที่ครูให้ลงมือกระทำหรือปฏิบัติกิจกรรมด้วย ตนเอง					
9. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่าง อย่างชำนาญ คล่องแคล่วมีความมั่นใจกล้าแสดงออก					
10. นักเรียนสามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้					
11. กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์					
12. นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ					
13. สื่อการสอนมีความทันสมัย เรียนรู้และเข้าใจได้ง่าย					
14. การใช้สื่อการสอนที่หลากหลายตรงกับความสนใจของ นักเรียน					
15. นักเรียนทราบการประเมินผลทุกครั้งก่อนปฏิบัติกิจกรรม					

(ต่อ)

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
16. นักเรียนได้รับทราบการประเมินผลทุกครั้งหลังการประเมิน					
17. นักเรียนได้รับการแนะนำ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทุกครั้งหลังการประเมิน					

พึงพอใจมากที่สุด	ให้	5 คะแนน
พึงพอใจมาก	ให้	4 คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	ให้	3 คะแนน
พึงพอใจน้อย	ให้	2 คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

โดยกำหนดระดับความพึงพอใจเมื่อเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ตามเงื่อนไขค่าเฉลี่ยดังนี้
ระดับคะแนนเฉลี่ย

ระดับคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
4.51-5.00	หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
3.51-4.00	หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก
2.51-3.00	หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง
1.51-2.00	หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย
1.00-1.50	หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

3.3.4.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของข้อความและนำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องแบบวัดความพึงพอใจในการเรียน มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยรายข้อใช้สูตร IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป (ภาคผนวก ข.5)

3.3.4.5 จัดพิมพ์แบบวัดความพึงพอใจเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองการทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัย One Group Posttest Design (ไพศาล วรคำ, 2552) ดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 3.5 แบบแผนการวิจัย One Group Posttest Design

กลุ่ม	ทดลอง	Posttest
E	X	O ₂

เมื่อ X แทน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน

E แทน การได้กลุ่มเป้าหมายมาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

O₂ แทน การทดสอบหลังเรียน

3.4.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.2.1 ก่อนทำการทดลอง ผู้วิจัยชี้แจงหลักการและเหตุผลในรายละเอียดขั้นตอนและการปฏิบัติให้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

3.4.2.2 ดำเนินการทดลองด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเสี้ยนย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง โดยเก็บคะแนนจากแบบทดสอบย่อยหลังแผน และแบบประเมินทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สันเรื่อง ฟอโนมโนห์ราเสี้ยนย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.4.2.3 หลังสิ้นสุดการทดลองผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน (Post Test) กับนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ และประเมินทักษะปฏิบัติ ตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเสี้ยนย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.4.2.4 หลังจากทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและประเมินทักษะปฏิบัติเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้ เพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเสี้ยนย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.4.2.5 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยวิเคราะห์ตามสูตรการหาค่า E_1/E_2

3.5.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 80

3.5.3 วิเคราะห์ทักษะปฏิบัติของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตาม แนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.5.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิด ของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ ของคะแนนที่ได้จากนักเรียนทุกคน ที่เป็นคะแนนความพึงพอใจ โดยรวมทุกข้อและรายข้อ

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.6.1 สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.6.1.1 วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับตัวชี้วัดโดยการใช้สูตร ดังนี้ (อรรณู ชูยกระเดื่อง, 2557)

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3-1)$$

เมื่อ	IOC	แทน	ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3.6.1.2 การหาค่าประสิทธิภาพของแผนการกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟิสิกส์ไฟฟ้าสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (เผชิญกิจระการ, 2545)

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \times 100 \quad (3-2)$$

$$E_2 = \frac{\frac{\sum F}{N}}{B} \times 100 \quad (3-3)$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนที่ได้จากการวัดระหว่างเรียน
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน
	A	แทน	คะแนนเต็มของคะแนนระหว่างเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.6.2 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$P = \frac{f}{N} \times 100 \quad (3-4)$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่หรือจำนวนข้อมูลที่ต้องการหาร้อยละ
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.6.2.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (3-5)$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มเป้าหมาย

3.6.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}} \quad (3-6)$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละคน
	ΣX^2	แทน	ผลรวมคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง
	$(\Sigma X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มเป้าหมาย

3.6.2.4 ค่าความสอดคล้องของผู้ประเมิน (RAI) (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, 2544)

$$RAI = 1 - \frac{|R_1 - R_2|}{I - 1} \quad (3-7)$$

เมื่อ	RAI	แทน	ค่าดัชนีสอดคล้องของผู้ประเมิน
	R_1	แทน	คะแนนที่ได้จากผู้ประเมินคนที่ 1
	R_2	แทน	คะแนนที่ได้จากผู้ประเมินคนที่ 2
	I	แทน	จำนวนคะแนนทั้งหมด (ตามเกณฑ์การให้คะแนน)

3.6.2.5 วิเคราะห์หาความยาก โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$P = \frac{R}{N} \quad (3-8)$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าความยากง่าย
	R	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

3.6.2.6 การหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$r = PU - PL \quad (3-9)$$

เมื่อ r แทน ค่าอำนาจจำแนก
 PU แทน สัดส่วนคนที่ตอบถูกในกลุ่มสูง
 PL แทน สัดส่วนคนที่ตอบถูกในกลุ่มต่ำ

3.6.2.7 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร KR20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder–Richardson) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$r_{tt} = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right\} \quad (3-10)$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
 K แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ
 p แทน ระดับความยาก
 q แทน สัดส่วนของผู้ตอบผิดในข้อหนึ่ง ๆ $q = 1 - p$
 S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนสอบทั้งฉบับ

ดังนั้น สถิติที่กล่าวมาข้างต้นนี้จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแปลค่าตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมป์สัน เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อเกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายสัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{x}	แทน ค่าเฉลี่ย
N	แทน จำนวนนักเรียน
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
E_1	แทน ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากประสิทธิภาพของกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของซิมป์สัน (Simpson) ที่ได้จากการเก็บคะแนนทดสอบย่อยและคะแนนทักษะปฏิบัติหลังแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
E_2	แทน ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

ตอนที่ 1 เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมป์สัน เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 80

ตอนที่ 3 เพื่อศึกษาทักษะปฏิบัติของนักเรียน หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ ตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80

จำนวนนักเรียน	คะแนน คะแนน	คะแนน เต็ม	\bar{x}	S.D.	คะแนน เฉลี่ยร้อยละ
33	ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	100	87.15	3.47	87.15
	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	20	16.88	1.88	84.39

ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 87.15/84.39

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีที่มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 87.15/84.39 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (80/80) (ภาคผนวก ค.1)

ตอนที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ผลปรากฏดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบและระดับนัยสำคัญทางสถิติของ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	% of Mean	t	Sig (1-tailed)
หลังเรียน	33	20	16.88	0.99	84.39	5.09	0.0000

จากตารางที่ 4.2 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของ ซิมพ์สัน เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.88 คิดเป็นร้อยละ 84.39 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนสอบของนักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ 80) ซึ่งเป็นตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ภาคผนวก ค.2)

ตอนที่ 3 เพื่อศึกษาทักษะปฏิบัติของนักเรียน หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ ตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลปรากฏดัง ตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินทักษะปฏิบัติฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 33 คน (จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน)

จำนวน นักเรียน	รายการ ประเมิน	คะแนนทักษะปฏิบัติฟอโนมโนห์ราเส้นย้ายของนักเรียน							
		ครูผู้ประเมินคนที่ 1				ครูผู้ประเมินคนที่ 2			
		\bar{x}	ร้อยละ	รวมคะแนนเฉลี่ย 20 คะแนน	เกณฑ์การประเมิน	\bar{x}	ร้อยละ	รวมคะแนนเฉลี่ย 20 คะแนน	เกณฑ์การประเมิน
33	1.การย่อ เท่า	4.73	94.55	19.00	ดีมาก	4.55	90.91	18.33	ดีมาก
	2.ลักษณะ ทำร้าย	4.79	95.76			4.58	91.52		

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

จำนวน นักเรียน	รายการ ประเมิน	คะแนนทักษะปฏิบัติพื่อนมโนห์ราเสี้ยนย้ายของนักเรียน							
		ครูผู้ประเมินคนที่ 1			ครูผู้ประเมินคนที่ 2				
		× I	ร้อยละ	รวมคะแนนเฉลี่ย 20 คะแนน	เกณฑ์การประเมิน	× I	ร้อยละ	รวมคะแนนเฉลี่ย 20 คะแนน	เกณฑ์การประเมิน
33	3.ทำรำ สัมพันธ์ กับจังหวะ ดนตรีและ บทร้อง	4.76	95.15	19.00	ดีมาก	4.58	91.52	18.33	ดีมาก
	4.ลีลาท่า รำและ การสื่อ อารมณ์	4.73	94.55			4.64	92.73		
ค่าความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน (RAI) 2 คนเท่ากับ 1.15									
คะแนนเฉลี่ยรวมของครูผู้ประเมิน 2 คน เท่ากับ 17.00									
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของครูผู้ประเมิน 2 คน เท่ากับ 9.67									
ร้อยละของครูผู้ประเมิน 2 คน เท่ากับ 85.00									

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่าทักษะปฏิบัติท่ารำหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง พื่อนมโนห์ราเสี้ยนย้าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายการประเมินทักษะปฏิบัติของนักเรียนที่ประเมินจากครูคนที่ 1 มีคะแนนมากที่สุดและน้อยที่สุด ดังนี้ คะแนนมากที่สุด คือ ลักษณะท่ารำ $\bar{x} = 4.79$ คิดเป็นร้อยละ 95.76 คะแนนน้อยที่สุด คือ การย่อเท้า และลีลาท่ารำและการสื่ออารมณ์ $\bar{x} = 4.73$ คิดเป็นร้อยละ 94.55 รวมคะแนนเฉลี่ยเต็ม 20 คะแนน เท่ากับ 19.00 อยู่ในเกณฑ์การประเมินรายในระดับ ดีมาก การประเมินทักษะปฏิบัติของนักเรียนที่ประเมินจากครูคนที่ 2 มีคะแนนมากที่สุดและน้อยที่สุด ดังนี้ คะแนนมากที่สุด คือ ลีลาท่ารำและการสื่ออารมณ์ $\bar{x} = 4.64$ คิดเป็นร้อยละ 95.76 คะแนนน้อยที่สุด คือ การย่อเท้า $\bar{x} = 4.55$ คิดเป็นร้อยละ 90.91 รวมคะแนนเฉลี่ยเต็ม 20 คะแนน เท่ากับ 18.33 อยู่ในเกณฑ์การประเมินในระดับดีมาก

ดังนั้นทักษะปฏิบัติทำร่ำที่ครูต้องเพิ่มเติมในการฝึกปฏิบัติทำร่ำให้นักเรียนคือการย้ำทำ เพื่อให้ นักเรียนสามารถปฏิบัติทำร่ำได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่วและมีความชำนาญมากยิ่งขึ้น ดังนั้นค่าความ สอดคล้องของผู้ประเมิน 2 คน เท่ากับ 1.15 มีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 17.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 9.67 คิดเป็นร้อยละ 85.00 จึงส่งผลให้การให้คะแนนทักษะปฏิบัติทำร่ำของนักเรียน โดย ประเมินจากครูทั้งสองคนมีความใกล้เคียงกัน (ภาคผนวก ค.3)

ตอนที่ 4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยกิจกรรม การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอมนโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลปรากฏดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอมนโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

ข้อคำถาม	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
1. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ ชวนให้ติดตาม	4.55	0.51	มากที่สุด
2. เนื้อหาในกิจกรรมมีความกระชับ และชัดเจน	4.79	0.42	มากที่สุด
3. กิจกรรมการเรียนรู้ มีความง่ายที่เหมาะสมนักเรียน สามารถปฏิบัติได้	4.61	0.56	มากที่สุด
4. เนื้อหาสาระสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4.64	0.60	มากที่สุด
5. นักเรียนชอบที่ครูเกริ่นนำเพื่อเป็นการรับรู้ก่อนที่จะปฏิบัติใน ทุกครั้ง	4.15	0.83	มาก
6. นักเรียนชอบที่ครูพาเตรียมความพร้อม ก่อนที่ปฏิบัติ กิจกรรมการเรียนรู้อยู่เสมอ	4.48	0.83	มาก
7. นักเรียนชอบที่ครูมีการควบคุมดูแล สามารถขอรับ คำแนะนำและการช่วยเหลือจากครูในการปฏิบัติกิจกรรมการ เรียนรู้ทุกครั้งเมื่อมีปัญหาไม่เข้าใจ	4.82	0.53	มากที่สุด
8. นักเรียนชอบที่ครูให้ลงมือกระทำหรือปฏิบัติกิจกรรมด้วย ตนเอง	4.58	0.61	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อคำถาม	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
9. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างอย่างชำนาญ คล่องแคล่วมีความมั่นใจกล้าแสดงออก	4.67	0.69	มากที่สุด
10. นักเรียนสามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.27	0.72	มาก
11. กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.33	0.65	มาก
12. นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	4.24	0.75	มาก
13. สื่อการสอนมีความทันสมัย เรียนรู้และเข้าใจได้ง่าย	4.33	0.60	มาก
14. การใช้สื่อการสอนที่หลากหลายตรงกับความสนใจของนักเรียน	4.30	0.68	มาก
15. นักเรียนทราบการประเมินผลทุกครั้งก่อนปฏิบัติกิจกรรม	4.76	0.50	มากที่สุด
16. นักเรียนได้รับทราบการประเมินผลทุกครั้งหลังการประเมิน	4.82	0.46	มากที่สุด
17. นักเรียนได้รับการแนะนำ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทุกครั้งหลังการประเมิน	4.76	0.56	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ย	4.53	0.22	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอตอนโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 4.15 ถึง 4.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ 0.42 ถึง 0.83 ซึ่งพิจารณาโดยรวมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.22 มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (ภาคผนวก ค.5)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดโดยพิจารณาเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก จำนวน 3 ลำดับดังนี้ นักเรียนได้รับการแนะนำ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทุกครั้งหลังการประเมิน ($\bar{x} = 4.76$, S.D. = 0.56) เนื้อหาสาระมีความกระชับและชัดเจน ($\bar{x} = 4.79$, S.D. = 0.42) และนักเรียนสามารถขอรับคำแนะนำและการช่วยเหลือจากครูในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้งเมื่อมีปัญหาไม่เข้าใจ ($\bar{x} = 4.82$, S.D. = 0.53)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ เปรียบเทียบการพัฒนาทักษะกับเกณฑ์คะแนนร้อยละ 80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้สรุปตามลำดับ ดังนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

5.1.1 ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ $87.15/84.39$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($80/80$)

5.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ 80) ซึ่งเป็นตามสมมติฐานที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.3 ผลการศึกษาทักษะปฏิบัติของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติท่ารำที่สวยงามขึ้น ใช้ร่างกายได้อย่างถูกต้องในการปฏิบัติท่ารำ และมีความกล้าแสดงออก ซึ่งรายการประเมินทักษะปฏิบัติของนักเรียนที่ประเมินจากครูคนที่ 1 มีคะแนนมากที่สุดและน้อยที่สุด ดังนี้ คะแนนมากที่สุด คือ ลักษณะท่ารำ $\bar{x} = 4.79$ คิดเป็นร้อยละ 95.76 คะแนนน้อยที่สุด คือ การย่อเท้า และลีลาท่ารำและการสื่ออารมณ์ $\bar{x} = 4.73$ คิดเป็นร้อยละ 94.55 รวมคะแนนเฉลี่ยเต็ม 20 คะแนน เท่ากับ 19.00 อยู่ในเกณฑ์การประเมินรายในระดับดีมาก รายการประเมินทักษะปฏิบัติของนักเรียนที่ประเมินจากครูคนที่ 2 มีคะแนนมากที่สุดและน้อยที่สุด ดังนี้ คะแนนมากที่สุด คือ ลีลาท่ารำและการสื่ออารมณ์ $\bar{x} = 4.64$ คิดเป็นร้อยละ 95.76 คะแนนน้อยที่สุด คือ การย่อเท้า $\bar{x} = 4.55$ คิดเป็นร้อยละ 90.91 รวมคะแนนเฉลี่ยเต็ม 20 คะแนน เท่ากับ 18.33

อยู่ในเกณฑ์การประเมินรายในระดับดีมาก ดังนั้นทักษะปฏิบัติทำร่าที่ครูต้องเพิ่มเติมในการฝึกปฏิบัติทำร่าให้นักเรียนคือการย่ำเท้า เพื่อให้ นักเรียนสามารถปฏิบัติทำร่าได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว และมีความชำนาญมากยิ่งขึ้น ดังนั้นค่าความสอดคล้องของผู้ประเมิน 2 คน เท่ากับ 1.15 มีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 17.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.67 คิดเป็นร้อยละ 85.00 จึงส่งผลให้การให้คะแนนทักษะปฏิบัติทำร่าของนักเรียน โดยประเมินจากครูทั้งสองคนมีความใกล้เคียงกัน

5.1.4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.22 มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

5.2.1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 87.15/84.39 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) นั้นเป็นผลมาจากนักเรียนทำคะแนนจากการสอบท้ายแผนระหว่างเรียน จำนวน 8 แผน คิดเป็นร้อยละ 87.15 และคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 84.39 แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามแนวคิดของซิมพ์สัน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาเอกสาร หลักการ และทฤษฎี การพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สันและได้ผ่านกระบวนการขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือการวิจัยอย่างมีระบบและศึกษาวิธีการเขียนแผนที่ดี นอกจากนี้ยังได้ผ่านการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือการวิจัยจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญา ไช้พรมราช (2563, น. 68) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามแนวคิดการพัฒนา ทักษะของซิมพ์สัน พบว่าจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง วงอังกะลุง ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สันมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.60/84.73 ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง วงอังกะลุง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สันมี ค่าเท่ากับ 0.7746 คิดเป็นร้อยละ 77.46 นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง วงอังกะลุง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ตามแนวคิด

การพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซัน มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซันที่เปิดโอกาสให้ซักถามร่วมแสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือนักเรียนชอบที่ได้แสดงความคิดเห็นริเริ่ม และนักเรียนชอบที่ได้เรียนผ่าน การพูด ฟัง และปฏิบัติ ตามลำดับ

5.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์ซัน เรื่อง ฟอมนโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ 75) มีค่ามีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 16.88 คิดเป็นร้อยละ 84.39 จึงสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยการกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ เรื่อง ฟอมนโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามแนวคิดของซิมพ์ซัน สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นเป็นผลมาจากกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ เรื่อง ฟอมนโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามแนวคิดของซิมพ์ซัน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้มีการกำหนดเนื้อหา ลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกำหนดระดับความยากง่ายให้เหมาะสมกับผู้เรียน อีกทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ เรื่อง ฟอมนโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามแนวคิดของซิมพ์ซัน ได้ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน จึงทำให้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและเมื่อนำไปใช้ในการประเมินแล้ว จึงทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ อุมารี นาสมตอง (2559, น. 145) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ เรื่อง การประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลงไทยสากล (รางวัลของครู) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนการกุศลวัดหนองแขง พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.32/85.04 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของคะแนน ระหว่างเรียนของนักเรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 81.32 ของคะแนนเต็มและคะแนนเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนเท่ากับ ร้อยละ 85.04 ของคะแนนเต็ม สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

5.2.3 ผลการศึกษาทักษะปฏิบัติของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์ซัน เรื่อง ฟอมนโนห์ราเส้นย้าย สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีทักษะการปฏิบัติทำรำที่สวยงามขึ้น ใ้ร่างกายได้อย่างถูกต้องในการปฏิบัติทำรำ และมีความกล้าแสดงออก ซึ่งรายการประเมินทักษะปฏิบัติของนักเรียนที่ประเมินจากครูคนที่ 1 มีคะแนนมากที่สุด และน้อยที่สุด ดังนี้ คะแนนมากที่สุด คือ ลักษณะท่ารำ $\bar{x} = 4.79$ คิดเป็นร้อยละ 95.76 คะแนนน้อยที่สุด คือ การย่อเท้า และลีลาท่ารำและการสื่ออารมณ์ $\bar{x} = 4.73$ คิดเป็นร้อยละ 94.55 รวมคะแนนเฉลี่ยเต็ม 20 คะแนน เท่ากับ 19.00 อยู่ในเกณฑ์การประเมินรายในระดับดีมาก รายการประเมินทักษะปฏิบัติของนักเรียนที่ประเมินจากครูคนที่ 2 มีคะแนนมากที่สุด และน้อยที่สุด

ดังนั้น คะแนนมากที่สุด คือ ลีลาท่ารำและการสื่ออารมณ์ $\bar{x} = 4.64$ คิดเป็นร้อยละ 95.76 คะแนนน้อยที่สุด คือ การย่อเท้า $\bar{x} = 4.55$ คิดเป็นร้อยละ 90.91 รวมคะแนนเฉลี่ยเต็ม 20 คะแนน เท่ากับ 18.33 อยู่ในเกณฑ์การประเมินรายในระดับ ดีมาก ดังนั้นทักษะปฏิบัติท่ารำที่ครูต้องเพิ่มเติมในการฝึกปฏิบัติท่ารำให้นักเรียนคือการย่อเท้า เพื่อให้ นักเรียนสามารถปฏิบัติท่ารำได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว และมีความชำนาญมากยิ่งขึ้น ดังนั้นค่าความสอดคล้องของผู้ประเมิน 2 คน เท่ากับ 1.15 มีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 17.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.67 คิดเป็นร้อยละ 85.00 จึงส่งผลให้การให้คะแนนทักษะปฏิบัติท่ารำของนักเรียน โดยประเมินจากครูทั้งสองคนมีความใกล้เคียงกัน นั้นเป็นผลมาจากผู้วิจัยได้นำแบบประเมินทักษะปฏิบัติที่สร้างขึ้นผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มีการคัดกรองตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของเนื้อหารายการที่จะประเมินซึ่งผู้วิจัยได้มีวิธีการโดยเริ่มจากการนำเนื้อหาการเรียนรู้ที่จะปฏิบัติทักษะปฏิบัติ เนื้อหาทักษะปฏิบัติประกอบไปด้วย นาฏยศัพท์ส่วนมือ นาฏยศัพท์ส่วนเท้าและภาษาท่าทางนาฏศิลป์โดยเริ่มจากเนื้อหาความรู้ที่เป็นทฤษฎีก่อนนำไปสู่กระบวนการปฏิบัติท่ารำ ซึ่งทศนา แคมมณี (2561, น. 244-245, อ้างถึงใน Simpson, 1972) กล่าวว่า ทักษะเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวกับพัฒนาการทางกายของผู้เรียน เป็นความสามารถในการประสานการทำงานของกล้ามเนื้อหรือร่างกาย ในการทำงานที่มีความซับซ้อนและต้องอาศัยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อหลาย ๆ ส่วน การทำงานดังกล่าวเกิดขึ้นได้จากการสั่งงานของสมองซึ่งต้องมีปฏิสัมพันธ์กับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน ซึ่งหากได้รับการฝึกที่ดีแล้วจะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญ ชำนาญการ และความคงทน ผลของพฤติกรรมหรือการกระทำสามารถสังเกตได้จากความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความแรงหรือความราบรื่นในการจัดการ โดยมีกระบวนการเรียนการสอน 7 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ (perception) เป็นขั้นการให้ผู้เรียนรับรู้ในสิ่งที่ จะทำโดยการให้ผู้เรียนสังเกตการทำงานนั้นอย่างตั้งใจ ขั้นที่ 2 ขั้นการเตรียมความพร้อม (set) เป็นขั้นการปรับตัวให้พร้อมเพื่อการทำงานหรือแสดงพฤติกรรมนั้น ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยการปรับตัวให้พร้อมที่จะทำการเคลื่อนไหวหรือแสดงทักษะนั้น ๆ และมีจิตใจและสภาวะอารมณ์ที่ดีต่อการที่จะทำหรือแสดงทักษะนั้น ๆ ขั้นที่ 3 ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม (guided response) เป็นขั้นที่ให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ ซึ่งอาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนเลียนแบบการกระทำ หรือการแสดงทักษะนั้น หรืออาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนลองผิดลองถูก (trial and error) จนกระทั่งสามารถตอบสนองได้อย่างถูกต้อง ขั้นที่ 4 ขั้นการให้ลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำตัวเอง (mechanism) เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติ และเกิดความเชื่อมั่น ในการทำสิ่งนั้น ๆ ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างสมบูรณ์แบบ (complex over response) เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการกระทำนั้น ๆ จนผู้เรียนสามารถกระทำทุกขั้นตอนของทักษะนั้น

อย่างถูกต้องสมบูรณ์แบบ และด้วยความมั่นใจ ขั้นที่ 6 ขั้นการปรับปรุง/ประยุกต์ (adaptation) เป็นขั้นที่ช่วยให้ ผู้เรียนปรับปรุงทักษะหรือการปฏิบัติของตนให้ดียิ่งขึ้น และประยุกต์ทักษะที่ตนได้รับการ พัฒนาในสถานการณ์ต่าง ๆ ขั้นที่ 7 ขั้นการคิดริเริ่ม (origination) เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างชำนาญและสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลาย จนเริ่มเกิดความคิดใหม่ ๆ ในการกระทำหรือปรับการกระทำนั้นให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุสรินทร์ พาระแพน (2561, น. 109) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซันที่ส่งเสริมบุคลิกภาพและความคิดสร้างสรรค์การปฏิบัติทำรำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 39 คน พบว่าผลพัฒนาชุดการเรียนรู้การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซัน ที่ส่งเสริมบุคลิกภาพและความคิดสร้างสรรค์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 92.51/87.05 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.8143 หรือคิดเป็นร้อยละ 81.43 บุคลิกภาพการปฏิบัติทำรำนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้การแสดงนาฏศิลป์ พื้นบ้าน ตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซัน ที่ส่งเสริมบุคลิกภาพและความคิดสร้างสรรค์การปฏิบัติทำรำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รวมเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด ความคิดสร้างสรรค์การปฏิบัติทำรำนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซัน ที่ส่งเสริมบุคลิกภาพและความคิดสร้างสรรค์ การปฏิบัติทำรำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รวมเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด

5.2.4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์ซัน เรื่อง ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.22 โดยรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดโดยพิจารณาเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก จำนวน 3 ลำดับดังนี้ 1) นักเรียนได้รับการแนะนำ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทุกครั้งหลังการประเมิน 2) เนื้อหาสาระมีความกระชับและชัดเจน 3) นักเรียนสามารถขอรับคำแนะนำและการช่วยเหลือจากครูในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้งเมื่อมีปัญหาไม่เข้าใจ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ เรื่อง ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามแนวคิดของซิมพ์ซัน นักเรียนได้รับคำแนะนำและการช่วยเหลือจากครูทุกครั้งเมื่อมีปัญหาไม่เข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับ รัตมี ศรีแพงมล (2559, น. 91-92) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมชุมนุมดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเหล่าฝักไถ่ จังหวัดสกลนคร จำนวน 30 คน พบว่ากิจกรรมชุมนุมดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน สำหรับชั้น

มัธยมศึกษา ตอนต้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.84/81.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมชุมนุมดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง ดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่เรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน มีทักษะปฏิบัติ ดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญสถิติ ที่ระดับ .01 นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมชุมนุมดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมชุมนุมดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานอยู่ในระดับมากที่สุด

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอรัมโน้ทราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจและศึกษาวิธีการใช้การฝึกทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สันเป็นอย่างดี เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้

5.3.1.2 ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความรู้พื้นฐานของนักเรียนที่แตกต่างกัน ครูควรเริ่มจากวัดประสพการณ์ความรู้เดิมของนักเรียนก่อนเพื่อเป็นการปรับพื้นฐาน เพื่อให้การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประสบความสำเร็จตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

5.3.1.3 การนำแนวคิดทักษะปฏิบัติของซิมพ์สันไปใช้ จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในองค์ประกอบการสอนด้วยเพราะเนื่องจากมีชั้นการสอนทั้งหมด 7 ชั้น ดังนั้นก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนเรียนรู้ ครูควรจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการเปิดสื่อวิดีโอ และลำโพงเตรียมไว้ก่อน เพื่อเป็นการจัดความพร้อมของห้องเรียน

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรจัดมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สันในเรื่องการแสดงทางนาฏศิลป์ไทยชุดอื่น ๆ เช่นการแสดงรำวงมาตรฐาน ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยการเรียนรู้ในรายวิชาศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน ในเนื้อหาด้านนาฏศิลป์ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ที่เน้นสืบเสาะหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). การประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาเครื่องมือประเมินการศึกษาตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: ศูนย์สภาพัฒนา.
- กรรณิการ์ กมลพันธ์. (2561). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติ เรื่องเชิงกระหย่ง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กาญจนา อินทรสุนานนท์ และรุจี ศรีสมบัติ. (2546). *ร่วมมาตรฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ฉันท ธาตุทอง (2552). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบ จิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของ ประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2544). สถิติ: ความหมายและประเภท. สืบค้นจาก <http://www.watpon.com/Elearning/stat1.htm>.
- ชนาธิป พรกุล. (2552). การสอนกระบวนการคิดทฤษฎีและการนำไปใช้ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วี พรินท์ (1991) จำกัด.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2553). *การพัฒนาหลักสูตร*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ. (2532). *ศิลปะการพ่อนภาคอีสาน*. มหาสารคาม: ฝ่ายวิชาการสำนักวิทย บริการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2551). *พฤติกรรมมองค์การ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง. (2545). ผู้เรียนเป็นสำคัญและการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ของครูมืออาชีพตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: เยลโล่การพิมพ์.
- ทิตนา แคมมณี. (2561). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ. (2550). *พฤติกรรมมองค์การ*. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.
- ธีรวัฒน์ ช่างสาน. (2551). *ตำราทฤษฎีประดิษฐ์*. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- นิติพล ภูตะโชติ. (2556). *พฤติกรรมมองค์การ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บังอร อนุเมธางกูร. (2542). *พฤติกรรมการสอนนาฏศิลป์*. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- บุสรินทร์ พาระแพน. (2561). การพัฒนาชุดการเรียนรู้การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซันที่ส่งเสริมบุคลิกภาพและความคิดสร้างสรรค์การปฏิบัติท่ารำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประภาพร สุขพล. (2544). การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องงานประดิษฐ์จากข้าวโพดโดยใช้โครงงาน (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประสาธน์ เนื่องเฉลิม. (2554). หลักสูตรการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปราณี กองจินดา. (2549). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และทักษะการคิดเลขในใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบซิปปาโดยใช้แบบฝึกหัดที่เน้นทักษะการคิดเลขในใจกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้คู่มือครู (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปัญญา ไช้พรมราช. (2563). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะของซิมพ์ซัน (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปิยะธิดา ปัญญา. (2562). สถิติสำหรับการวิจัย. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- เผชัญญ์ กิจระการ. (2545). การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 8(7), 54-57.
- พจน์มัลย์ สมรรคบุตร. (2538). แนวความคิดประดิษฐ์ท่ารำเชิง. อุดรธานี: สำนักงานส่งเสริมวิชาการสถาบันราชภัฏอุดรธานี.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2552). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: คลังวิทยา.
- พรพิมล พรพิรชนม์. (2550). การจัดกระบวนการเรียนรู้. สงขลา: เหมการพิมพ์สงขลา.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2557). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.
- พีรพงศ์ เสนไสย. (2547). สายธารแห่งพ่อนอีสาน. ขอนแก่น: คลังนาวิทยา.
- ไพโรจน์ ติรณนากุล. (2542). การสอนวิชาช่างอุตสาหกรรมวิธีสอนวิชาทฤษฎี. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ไพศาล วรรค้ำ. (2559). การวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- มนชิตา เรืองรัมย์. (2556). การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร

- มัญชุสา สุขนิยม. (2560). การพัฒนาทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีคีย์บอร์ด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- โมฬี ศรีแสนรงค์. (2544). แผนการสอนรายวิชาสุนทรียทางนาฏศิลป์และศิลปะการแสดง.
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- รสสุคนธ์ เพ็ญเนตร. (2561). การพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่า โดยใช้การเรียนรู้
แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแนวคิดการสอนปฏิบัติของแฮร์โรว์ สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- รัศมี ศรีแพงมล. (2559). การพัฒนากิจกรรมชุมนุมดนตรีและนาฏศิลป์ที่บ้านอีสาน สำหรับชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รานี ชัยสงคราม. (2544). นาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา.
- รุจี ศรีสมบัติ. (2547). สารานุกรมนาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์ พ.ศ.พัฒนาจำกัด.
- เรณู โกศินานนท์. (2544). หลักการแสดงนาฏศิลป์. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วิชัย เหลืองธรรมชาติ. (2554). ความพึงพอใจในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมใหม่ของประชากร
หมู่บ้านอพยพโครงการเขื่อนรัชชประภาจังหวัดสุราษฎร์ธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วินัย ไชยทอง. (2547). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2551). นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2551). การวัดผลการศึกษา. กทม. สิ้นธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมาน เอกพิมพ์. (2560). การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่ปฏิบัติการออกแบบและพัฒนา. มหาสารคาม:
ตักสิลาการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2538). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุชาติ ศิริสุขไพบูลย์. (2557). เอกสารประกอบการฝึกอบรมการเลื่อนวิทยฐานะ. กรุงเทพฯ: สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้า
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2554). การสร้างแบบฝึก. ชัยนาท: จักรवालการพิมพ์.
- สุมิตร เทพวงษ์. (2541). นาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2543). นาฏศิลป์ปริทรรศน์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2550). การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2550). กลยุทธ์...การสอนคิดบูรณาการ. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

- อพันธ์ พูลพุกธา. (2558). รูปแบบการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*.
- อภิชาติ อนุกุลเวช. (2551). *การพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนฝึกปฏิบัติทางเทคนิคบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสำหรับนักเรียนอาชีวศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อมรา กล้าเจริญ. (2535). *วิธีสอนนาฏศิลป์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อมรา กล้าเจริญ. (2552). *นาฏศิลป์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรรรรณ ชมวัฒนา. (2530). *รำไทยในศตวรรษที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์*. กรุงเทพฯ: โครงการตำราวิทยาศาสตร์อุตสาหกรรม.
- อรัญ ชูยกระเดื่อง. (2557). *หลักการประเมินผล*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อร่ามจิต ชิมช่าง. (2531). *กาพย์เซ็งบั้งไฟ: ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2540). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อุมาลี นาสมตอง. (2559). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ เรื่อง การประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลงไทยสากล (รางวัลของครู) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนการกุศลวัดหนองแขง* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เอมมิกา สุวรรณหิตาทร. (2558). *การพัฒนาแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของครูระดับชั้นมัธยมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Alison, Abusabib and Mohamed, A. (1995). *African art: An aesthetic inquiry*. Uppsala University Sweden: Academies Ubsaliensis (Uppsala and Stockholm).
- Chun, M. H. (2000). Developing a Somatic Teaching Method for Korean Traditional Dance. *Dissrtion Abstracts International*, 60(11), 3883-A; May.
- Davies, I. K. (1971). *The Management of Learning*. London: McGraw-Hill.
- Fitts, P. M. (1964). Perceptual-motor Skill Learning. In A.W. Melton (ed.), *Categories of Human Learning*. London: Academic Press.
- Simpson, R. D. (1977). Validiating Science Teaching Competencies Using the Delphi: Method. *Science Education*, 61(6), 211-213.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชาศิลปะพื้นฐาน (นาฏศิลป์) รหัสวิชา ศ23102

เวลา 2 ชั่วโมง

เรื่อง ทักษะพื้นฐานในการฝึกปฏิบัติการแสดงชุด ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย

ครูผู้สอน นายนิธิพล ธิมะสาร

1. สาระสำคัญ

ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย เป็นการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านของภาคอีสานประกอบไปด้วยการร้อง การบรรเลง ดนตรีและการฟ้อนรำ ทั้งนี้เพราะการแสดงออกทางนาฏศิลป์จะต้องอาศัยบทร้องทำนอง เพลงประกอบการแสดง เพราะฉะนั้นก่อนที่จะมาเป็นการแสดงทางนาฏศิลป์ได้จะต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบสำคัญ ๆ เช่น ทำรำ บทร้องและทำนองเพลง เครื่องดนตรีที่บรรเลงประกอบการแสดงการแต่งกาย และรูปแบบของการแสดง เป็นต้น

2. มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่านาฏศิลป์ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด ม.3/2 ใช้นาฏยศัพท์หรือศัพท์ทางการละครที่เหมาะสมบรรยายเปรียบเทียบการแสดง อากัปกิริยาของผู้คนในชีวิตประจำวันและในการแสดง

ม.3/4 มีทักษะในการแปลความและการสื่อสารผ่านการแสดง

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ภาษาท่าหรือภาษาทางนาฏศิลป์

3.2 การประดิษฐ์ท่ารำและท่าทางประกอบการแสดง

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 นักเรียนสามารถอธิบายที่มาและความหมายของท่ารำที่ฝึกปฏิบัติได้ (K)

4.2 นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติท่ารำพื้นฐานตามท่าที่กำหนดได้และถูกต้อง (P)

4.3 นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน (A)

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 5.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 5.2 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - 5.2.1 กระบวนการปฏิบัติ
 - 5.2.2 กระบวนการทำงานกลุ่ม

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 6.1 ใฝ่เรียนรู้
- 6.2 มุ่งมั่นในการทำงาน
- 6.3 รักความเป็นไทย

7. ภาระงานระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การปฏิบัติทักษะท่ารำพื้นฐานในการแสดงชุด ฟ็อนมโนห์ราเส้นย้าย

8. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ตามขั้นตอนของซิมพ์สัน)

ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ ครูสนทนากับนักเรียนเพื่อเป็นการแนะนำกิจกรรมที่จะทำในบทเรียน และเปิดวิดีโอการแสดงชุด ฟ็อนมโนห์ราเส้นย้าย ให้นักเรียนดูแล้วนำภาพการฝึกปฏิบัตินาฏศิลป์ เบื้องต้นและภาษาท่าหรือภาษาทางนาฏศิลป์มาให้ นักเรียนดูพร้อมอธิบาย

ขั้นที่ 2 ขั้นการเตรียมความพร้อม ครูพานักเรียนเตรียมความพร้อมของร่างกายก่อน การปฏิบัติ โดยครูใช้หลักการฝึกหัดนาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น โดยในการฝึกหัดนาฏศิลป์ไทยเบื้องต้นนั้น ผู้เรียนจะเริ่มจากการฝึกตัดมือ ตัดแขน ตั้ววง (วงบน วงกลาง วงล่าง) (จีบหงาย จีบคว่ำ และจีบส่งหลัง) การย่อเท้า ยกเท้า และการก้าวเท้า

ขั้นที่ 3 ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม หลังจากที่ครูพานักเรียนฝึกหัดนาฏศิลป์ไทย เบื้องต้นแล้ว ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มแล้วปฏิบัติทักษะนาฏศิลป์เบื้องต้น โดยครูเป็นผู้ออกคำสั่งทำให้นักเรียนปฏิบัติ พร้อมทั้งครูคอยสังเกตนักเรียนว่าปฏิบัติงานอย่างไร พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะตอบ ข้อซักถามของนักเรียนแต่ละคนที่มีปัญหา

ขั้นที่ 4 ขั้นการให้ลงมือกระทำ ครูเริ่มให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำพื้นฐานของการแสดงชุด ฟ็อนมโนห์ราเส้นย้าย โดยครูเป็นผู้บอกท่ารำและสาธิตท่ารำที่ใช้ในการแสดงชุด ฟ็อนมโนห์ราเส้นย้าย แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติท่ารำแต่ละท่าโดยศึกษาเพิ่มเติมจากใบความรู้

ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ ครูทำการทดสอบปฏิบัติทำรำพื้นฐานของการแสดงชุด ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย โดยครูให้แต่ละกลุ่มออกมาทดสอบหน้าชั้นเรียนที่ละกลุ่มโดยครูเป็นผู้บอกและอธิบายโจทย์ว่าให้ทำใด เพื่อเป็นการวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน ครูสังเกตพฤติกรรมและบันทึกคะแนน

ขั้นที่ 6 ขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ ครูให้คำแนะนำแต่ละกลุ่มหลังจากนั้นให้นักเรียนกลุ่มอื่น ๆ วิจารณ์การนำเสนอของเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ เพื่อนำข้อแนะนำที่ได้รับจากครูและเพื่อนไปปรับปรุงทำรำในกลุ่มของตนเองว่ามีข้อบกพร่องเรื่องอะไรบ้าง

ขั้นที่ 7 ขั้นการคิดริเริ่ม ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิด ว่าทำรำพื้นฐานของการแสดงชุด ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย ได้นำหลักการฝึกหัดนาฏศิลป์ไทยเบื้องต้นมาออกแบบสร้างสรรค์ทำรำในท่าอะไรบ้าง โดยให้นำเสนอกลุ่มละ 3 ท่า เช่น ตั้งวง (วงบน) มีทำรำพื้นฐานของการแสดงชุด ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย ท่าใด ที่ใช้ลักษณะของการตั้งวง (วงบน)

เมื่อใกล้หมดชั่วโมงครูผู้สอนให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการปฏิบัติทักษะทำรำพื้นฐานในการแสดงชุด ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย พร้อมทั้งให้นักเรียนซักถามและสรุปอีกครั้ง

9. สื่อการเรียนรู้ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้

9.1 ใบความรู้ เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย

9.2 วิดีโอการแสดงชุด ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย

9.3 ห้องปฏิบัติการนาฏศิลป์ โรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย

10. การวัดประเมินผล

เทคนิค/วิธีการ	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การผ่าน
1. การสาธิต 2. สอนโดยใช้แนวคิด การเรียนการสอนของซิมพ์สัน 7 ขั้นตอน	1. แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

11. บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

11.1 ผลสำเร็จในการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....

11.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....
.....

11.3 แนวทางการแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....(ครูผู้สอน)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (นายนิธิพล ธิมะสาร)

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบความรู้ เรื่อง ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย

1. ที่มาและความสำคัญของฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย

ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย เป็นการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านของภาคอีสาน ถูกประดิษฐ์ขึ้นจากการศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เรื่องสีทน มะโนรา ที่ปรากฏพบในหนังสือผูกใบลานจาร อักษรไทน้อย และฉบับปริวรรต โดย พระอริยานุวัตร เขมจารีเถระ เมื่อปี พุทธศักราช 2514

สีทน มะโนรา หรือพระสุธน มโนห์รา เป็นวรรณกรรมลุ่มน้ำโขงที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ยังมีปรากฏหลักฐานการแพร่กระจายสู่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาจากภาคกลาง ไปยังภาคใต้อีกด้วย

การสร้างสรรค์ชุดการแสดงฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย เป็นการนำเนื้อหาวรรณกรรมในตอนที่นางมโนห์ราพร้อมด้วยพี่สาวทั้งหกผลัดเปลี่ยนเครื่องทรงพร้อมทั้งสวมปีกและหางอย่างวิจิตรงดงาม ก่อนที่จะพากันบินไปยังสระอโนดาต ด้วยความสนุกสนานร่าเริง

ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย เป็นชุดการแสดงที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ ตีความเนื้อหาในด้านความงามของ นางมโนห์รา ที่ให้คุณค่าแก่ผู้แสดงและผู้ชมแฝงไว้ด้วยนัยคติชนและให้คุณค่าด้านสุนทรียทางวรรณกรรมสู่การประกอบสร้างนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านของอีสานเพื่อนำมาเป็นชุดการแสดงในการฝึกทักษะปฏิบัติทางด้านนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. การประดิษฐ์ท่ารำและท่าทางประกอบการแสดงของฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย

นาฏศิลป์เป็นวิชาที่ว่าด้วยศิลปะการละครหรือการฟ้อนรำ โดยใช้สีระต่าง ๆ ของร่างกายแสดงออกด้วยกระบวนท่ารำ เพื่อสื่อความหมายตามความคิดและจินตนาการให้ผู้ชม เกิดอารมณ์สะท้อนใจจากการแสดงท่าทาง ซึ่งผู้แสดงจำเป็นต้องใช้ลีลาท่ารำที่สวยงาม บ่งบอก ความหมายให้ผู้ชมเข้าใจได้อย่างชัดเจน จึงจะสามารถสร้างความสะท้อนใจและความสนุกสนาน เพลิดเพลินให้แก่ผู้ชมด้วยการเลียนแบบท่าทางธรรมชาติของมนุษย์ หรือสัตว์ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันว่า “ภาษาท่า” หรือท่าทางที่ประดิษฐ์สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อสื่อความเข้าใจร่วมกัน ซึ่งภาษาทางนาฏศิลป์ เรียกว่า “นาฏยศัพท์” หรือ “นาฏยภาษา”

การแสดงฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย เป็นการประดิษฐ์ภาษาท่าที่เลียนแบบธรรมชาติและสัตว์ เป็นการใช้สรีระด้วยท่าทางธรรมชาติ ผสมผสานกับการใช้จินตนาการ เลียนแบบธรรมชาติและสัตว์ ให้มีความใกล้เคียงกันมากที่สุด เพื่อสื่อความหมายโดยเฉพาะฟ้อนมโนห์ราเส้นย้ายเป็นการเลียนแบบ อิริยาบถของนก เนื่องจากนางมโนห์ราเป็นนางกนิรีที่มีร่างกายท่อนบนเป็นมนุษย์ส่วนท่อนล่างเป็นนกก มีปีกบินได้ จึงมักไปไหนมาไหนด้วยการบินอย่างนกเสมอ การเลียนแบบธรรมชาติ หรือท่าทางของ สัตว์ดังกล่าวข้างต้น เป็นการใช้ท่าทางเลียนแบบธรรมชาติและท่าทางของสัตว์เพื่อสื่อความหมาย นอกจากนี้ยังใช้การแสดงสีหน้าและอารมณ์ ประกอบการแสดง เพื่อสื่อให้ผู้ชมเข้าใจและเกิดสุนทรียรส ในการชม ดังตัวอย่างการประดิษฐ์ท่ารำและท่าทางประกอบการแสดงของฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย ต่อไปนี้

ท่ายุงฟ้อนหาง

ท่ากนิรีร่อนลง

ท่านกบิน

- ท่ายุงฟ้อนหาง เป็นการเลียนแบบกิริยาท่าทางของนกยุง
 ท่ากนิรีร่อนลง เป็นการเลียนแบบการบินร่อนลงพื้นดินของกนิรี หรือนกกำลังบินลงพื้นดิน
 ท่านกบิน เป็นการเลียนแบบสัตว์ที่มีปีก เช่น นก พญาครุฑ กนิรี เป็นต้น

3. องค์ประกอบของการแสดงฟ็อนมโนห์ราเส้นย้าย

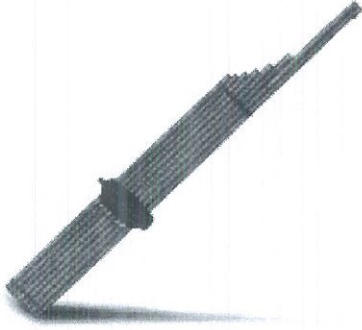
3.1 การแต่งกาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1. ดอกไม้ทัดหู (ดอกสามหาว)
2. กระบังหน้า จอนหู และเกี้ยว
3. ตุ่มหู
4. สั้งวาล
5. กำไลข้อมือ
6. เข็มขัด
7. จี๋นาง
8. เล็บ
9. กำไลข้อเท้า
10. ผ้าคาดอก
11. สไบ
12. ผ้าถุง
13. ปีกและหาง

3.2 เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง มีดังนี้

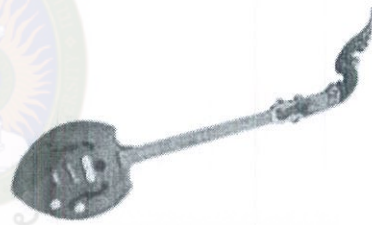
แคน

ซอ

ซอปี่

พิน

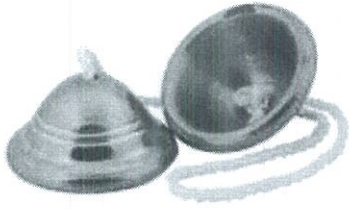

กลองโทน

กลองหาง

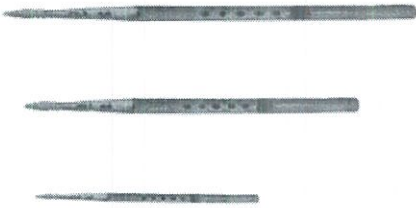
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ฉิ่ง

ฉาบ

ปี่ภูไท

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

โห้ซอ

3.3 บทร้องและทำนองเพลง

บทร้องเป็นการประพันธ์ขึ้นใหม่โดย นายอัครวิทย์ ทองใบ
เรียบเรียงดนตรีโดย นายภูมิศักดิ์เสรี สาส์ดา

-บทร้อง-

-ทำนองลำพื้น (ลำเดินดง)-

กะจั่งว่าแพงศรีสร้อย แพงศรีสร้อย	มโนห์รำน้อยอ่อน
สุมใส่ปีกแล้วฟ้อน	ดีแล้วสิเล่าไป
ฝูงสาวใช้ สาวใช้	ข้าให้บินแฝง
แนบน่านางนางแพง	ระวังแงงขวาซ้าย
ทืดทืดย้าย เลื่อนย้าย	เจ็ดเวินเวหา
สิไปหลีนอโนมา	แม่นที่หนองกว้าง
ภูหลวงชั้น เป็นชั้น	ป่าเลาเป็นเหล่า
ท้าวป่าเยาป่าเป่า	เป็นชั้นถ้ำถัน
ออกจากนั้น จากนั้น	เป็นไม้ใหญ่เลียนหนา
เกิดอยู่น่าหลิบผา	กายลำเลียนตัน
บินบนเข้า วนเข้า	พนาวันต้นดวน ต้นดวน
บินนำกันล่วนคววน	กายเข้าหว่างดง
ขงเขตนี้	แนมเห็นไม้ใหญ่หนา
ดอกมันปลาสอดสี	จุมจีเลียนล่าย
แนมหว่างใต้ ดูทางใต้	กะเต็มไปด้วยป่า
เห็นศิลาเถื่อนถ้ำ	เป็นก้อนใหญ่สูง
(ร้อง) เห็นนกยูงบินผ่านลำธาร (ซ้ำ)	สุขแสนสำราญมันขึ้นบานหัวใจ
ในไพรกว้างมีดวงดอกหมี	ดอกจำปีดอกซ้อนบานข้างแบ่งสี
ออกจากนี้ ออกจากนี้	ดอกหมีกะมีหลาย
มีทั้งย้ายเป็นถัน	ต่อกันเป็นชั้น
เถาว์วัลย์เกี่ยว	เป็นเกลียวตามง่า
เป็งสาขาง่าไม้	ใบซ้อนป่งซอน
ส่องชอกซ้อน ชอกซ้อน	กะดอนใหญ่ไพรหนา
สกุณามันบิน	ส่วนสนในด้าว
ดาวเตยต้น	เสาวคนจิ้งง่า จิ้งง่า
กระหาขันทาดถ่า	กะเดินหน้าต่อไป
ไปฮอดไกล้	หละเหวฮ่อมชอมโดน
สกุณากินผล	กะเซินบนในด้าว

4. การปฏิบัติท่ารำการแสดงชุด ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย

ท่าที่	ภาพประกอบ/บทร้อง	อธิบายท่ารำ
1	 <p>ภาพที่ 1.1 ท่านางนวยนาด ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) -ท่อนดนตรี-</p>	<p>ทิศ หน้าตรง</p> <p>ศีรษะ เอียงขวา</p> <p>ลำตัว กดเกลียวข้างขวา</p> <p>มือซ้าย ตั้งวงล้างระดับชายพก</p> <p>มือขวา วงข้างลำตัว แหวงมือลงระดับเอว</p> <p>เท้าซ้าย ซอยเท้า</p> <p>เท้าขวา ซอยเท้า</p>
2	 <p>ภาพที่ 1.2 ท่านางแวงคิ่ง ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) -ท่อนดนตรี-</p>	<p>ทิศ หน้าตรง</p> <p>ศีรษะ เอียงซ้ายมองตามมือซ้าย</p> <p>ลำตัว กดเกลียวข้างซ้าย</p> <p>มือซ้าย ตั้งวงเหยียดแขนตั้งระดับเข่า</p> <p>มือขวา จีบที่ไหล่</p> <p>เท้าซ้าย วางเต็มเท้าแล้วย่อ</p> <p>เท้าขวา ตะปะปลายจุมกเท้า (ทำท่าสลับข้างตามจังหวะ)</p>
3	 <p>ภาพที่ 1.3 ท่าสกุณาพับปีก ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) -ท่อนดนตรี-</p>	<p>ทิศ หันหลัง</p> <p>ศีรษะ หันซ้าย</p> <p>ลำตัว ตรง</p> <p>มือซ้าย จีบที่หลังเปิดศอก</p> <p>มือขวา จีบที่หลังเปิดศอก</p> <p>เท้าซ้าย ย่ำเท้าตามจังหวะ</p> <p>เท้าขวา ย่ำเท้าตามจังหวะ</p>

ท่าที่	ภาพประกอบ/บทร้อง	อธิบายท่าท่า
4	 <p>ภาพที่ 1.4 ท่าเหลียวหลัง ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) -ท่อนดนตรี-</p>	<p>ทิศ หันซ้าย</p> <p>ศีรษะ หันขวา</p> <p>ลำตัว กดเกลียวข้างขวา</p> <p>มือซ้าย ตั้งวงระดับไหล่</p> <p>มือขวา ตั้งวงระดับศีรษะ</p> <p>เท้าซ้าย วางหลังเปิดสัน</p> <p>เท้าขวา ก้าวหน้า</p>
5	 <p>ภาพที่ 1.5 ท่านกบิน ที่มา (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) -ท่อนดนตรี-</p>	<p>ทิศ หน้าตรง</p> <p>ศีรษะ เอียงซ้าย</p> <p>ลำตัว กดเกลียวข้างซ้าย</p> <p>มือซ้าย ตั้งวงระดับไหล่ตบปลายมือ ลง</p> <p>มือขวา ตั้งวงระดับศีรษะตบปลาย มือลง</p> <p>เท้าซ้าย ก้าวหน้า</p> <p>เท้าขวา วางเปิดสัน (ท่าท่าสลับข้าง ตามจังหวะ)</p>
6	 <p>ภาพที่ 1.6 ท่ายุ่งฟ้อนหาง ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) -ท่อนดนตรี-</p>	<p>ศีรษะ เอียงขวา</p> <p>ศีรษะ เอียงขวา</p> <p>ลำตัว กดเกลียวข้างขวา</p> <p>มือซ้าย เหยียดแขนตั้งแทงไป ข้างหลัง</p> <p>มือขวา เหยียดแขนตั้งแทงไป ข้างหลัง</p> <p>เท้าซ้าย ย่ำเท้าตามจังหวะ</p> <p>เท้าขวา ย่ำเท้าตามจังหวะ</p>

ท่าที่	ภาพประกอบ/บทร้อง	อธิบายท่ารำ
7	 <p>ภาพที่ 1.7 ท่ากินรีร่อนลง ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) -ท่อนดนตรี-</p>	<p>ทิศ หันขวา</p> <p>ศีรษะ ก้มมองจีบ</p> <p>ลำตัว โน้มตัวลงเล็กน้อย</p> <p>มือซ้าย ยึดไปข้างหลังท่าเหมือน ผาลาสั้น</p> <p>มือขวา จีบคว่ำไปข้างหน้างอศอก เล็กน้อย</p> <p>เท้าซ้าย วางหน้า</p> <p>เท้าขวา วางหลังเปิดส้นย่อเหมือนนั่ง ตั้งเข่า</p>
8	 <p>ภาพที่ 1.8 ท่ามโนห์รำน้อยอ่อน ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) กะจั่งว่าแพงศรีสร้อย แพงศรีสร้อย มโนห์รำน้อยอ่อน</p>	<p>ทิศ หน้าตรง</p> <p>ศีรษะ เอียงขวา</p> <p>ลำตัว กดเกลียวข้างขวา</p> <p>มือซ้าย จีบระดับสะดือ</p> <p>มือขวา ตั้งวงสูงเลยศีรษะ</p> <p>เท้าซ้าย ย่อเท้าตามจิ้งหะ</p> <p>เท้าขวา ย่อเท้าตามจิ้งหะ (ท่าท่าสลับข้างตามจิ้งหะ)</p>
9	 <p>ภาพที่ 1.9 ท่ายุ่งรำแพน ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) สุบใส่ปีกแล้วพอน ดีแล้วสิเล่าไป</p>	<p>ทิศ หน้าตรง</p> <p>ศีรษะ เอียงซ้าย</p> <p>ลำตัว กดเกลียวข้างซ้าย</p> <p>มือซ้าย ตั้งวงระดับไหล่</p> <p>มือขวา ตั้งวงระดับไหล่</p> <p>เท้าซ้าย ย่อเท้าตามจิ้งหะ</p> <p>เท้าขวา ย่อเท้าตามจิ้งหะ</p>

ท่าที่	ภาพประกอบ/บทร้อง	อธิบายท่ารำ
10	 <p>ภาพที่ 1.10 ท่านางนวยนาด ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) ฝูงสาวใช้ สาวใช้ ข้าให้บินแฝง แนบน่านางนางแพง ระวังเงงขวาซ้าย</p>	<p>ทิศ หันซ้ายเล็กน้อย ศีรษะ เอียงขวา ลำตัว ตรง มือซ้าย ตั้งวงล่าง มือขวา เขยียดแขนทำวงคว่ำข้าง ลำตัวคล้ายท่าผาลาเพียง ไหล่ เท้าซ้าย ย่ำเท้าตามจังหวะ เท้าขวา ย่ำเท้าตามจังหวะ (ทำท่าสลับข้างตามจังหวะ)</p>
11	 <p>ภาพที่ 1.11 ท่าสกุณาเลียนย้าย ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) ทืดทืดย้าย เลียนย้าย เจิดเวินเวหา ลีไปหลั่นโนมา แม่นที่หนองกว้าง</p>	<p>ทิศ หันซ้าย ศีรษะ เอียงซ้าย ลำตัว โนมตัวเล็กน้อย มือซ้าย ตั้งวงกลางตบปลายมือลง มือขวา ตั้งวงกลางตบปลายมือลง เท้าซ้าย วางเท้าแล้วย่อ เท้าขวา ใช้ปลายเท้าวางข้างหน้า (ทำท่าสลับข้างตามจังหวะ)</p>
12	 <p>ภาพที่ 1.12 ท่าชมภูหลวง ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) ภูหลวงชั้น เป็นชั้น ป่าเลาเป็นเหล่า ท้าวป่าเยาป่าเฝ้า เป็นชั้นถื่น</p>	<p>ทิศ หันซ้าย ศีรษะ เอียงขวา ลำตัว กดเกลียวข้างขวา มือซ้าย ตั้งวง (ท่าบัวชูฟัก) ระดับ มือขวา ตั้งวงล่าง เท้าซ้าย วางแล้วย่อ เท้าขวา (ทำท่าสลับข้างตามจังหวะ)</p>

ท่าที่	ภาพประกอบ/บทร้อง	อธิบายท่ารำ
13	 <p>ภาพที่ 1.13 ท่าเลียนออก ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) ออกจากนั้นจากนั้นเป็นไม้ใหญ่เลียนหนา เกิดอยู่นำหลังผา ก่ายลำเลียนต้น</p>	<p>ทิศ หน้าตรง ศีรษะ เอียงซ้าย ลำตัว กดเกลียวข้างซ้าย มือซ้าย ตั้งวงล่าง มือขวา แหวงมีระดับอก เท้าซ้าย ย่ำเท้าตามจิ้งหะ เท้าขวา ย่ำเท้าตามจิ้งหะ (ทำท่าสลับข้างตามจิ้งหะ)</p>
14	 <p>ภาพที่ 1.14 ท่าบินวนพนาวัน ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) บินบนเข้าวนเข้าพนาวันต้นต่วน ต้นต่วน บินนำกันลั่นค่วน กายเข้าหว่างตง</p>	<p>ทิศ หันซ้าย ศีรษะ เอียงขวา ลำตัว กดเกลียวข้างขวา มือซ้าย ตั้งวงระดับศีรษะ มือขวา จีบส่งหลัง เท้าซ้าย วางเท้า เท้าขวา กระดกเสี้ยว (ยึดยุบตามจิ้งหะ)</p>
15	 <p>ภาพที่ 1.15 ท่าปักลงขงเขต ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) ขงเขตนี้ แนมเห็นไม้ใหญ่หนา ดอกมันปลาสดสี จูมจีเลียนถ่าย</p>	<p>ทิศ หน้าตรง ศีรษะ เอียงขวามองมือ ลำตัว กดเกลียวข้างขวา มือซ้าย ตั้งวงล่าง มือขวา ผาสาสั้นข้างลำตัว เท้าซ้าย ย่ำเท้าตามจิ้งหะ เท้าขวา ย่ำเท้าตามจิ้งหะ (ทำท่าสลับข้างตามจิ้งหะ)</p>

ท่าที่	ภาพประกอบ/บทร้อง	อธิบายท่ารำ
16	 <p>ภาพที่ 1.16 ท่าชมศิลา</p> <p>ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563)</p> <p>แนมหว่างใต้ ดูทางใต้ กะเต็มไปด้วยป่า เห็นศิลาเลื่อนถ้ำ เป็นก้อนใหญ่สูง</p>	<p>ทิศ หันขวา</p> <p>ศีรษะ เอียงซ้าย</p> <p>ลำตัว กดเกลียวข้างซ้าย</p> <p>มือซ้าย จับส่งหลัง</p> <p>มือขวา ตั้งวงระดับศีรษะ</p> <p>เท้าซ้าย ย่อเท้าตามจังหวะ</p> <p>เท้าขวา ย่อเท้าตามจังหวะ</p> <p>(ท่าทำสลับข้างตามจังหวะ)</p>
17	 <p>ภาพที่ 1.17 ท่ายุงฟ้อนหาง</p> <p>ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563)</p> <p>(ร้อง) เห็นนกยุงบินผ่านลำธาร (ซ้ำ)</p>	<p>ทิศ หน้าตรง</p> <p>ศีรษะ เอียงซ้าย</p> <p>ลำตัว กดเกลียวข้างซ้าย</p> <p>มือซ้าย แทงมือแขนตั้งส่งไปข้างหลัง</p> <p>มือขวา แทงมือแขนตั้งส่งไปข้างหลัง</p> <p>เท้าซ้าย ก้าวหน้า</p> <p>เท้าขวา วางหลังเปิดสัน</p>
18	 <p>ภาพที่ 1.18 ท่าสำราญใจ</p> <p>ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563)</p> <p>สุขแสนสำราญมันชื่นบานหัวใจ</p>	<p>ทิศ หน้าตรง</p> <p>ศีรษะ เอียงขวา</p> <p>ลำตัว กดเกลียวข้างขวา</p> <p>มือซ้าย จับประสานที่อก</p> <p>มือขวา จับประสานที่อก</p> <p>เท้าซ้าย วางหลังเปิดสัน</p> <p>เท้าขวา ก้าวหน้า</p>

ท่าที่	ภาพประกอบ/บทร้อง	อธิบายท่ารำ
19	 <p>ภาพที่ 1.19 ท่าดมจำปี</p> <p>ที่มา: (นิธิพล ชิมะสาร, 2563)</p> <p>ในไพรกว้างมีดวงดอกหมี ดอกจำปีดอกซ้อนบานบ้างแบ่งสี</p>	<p>ทิศ หันซ้าย</p> <p>ศีรษะ เอียงขวา</p> <p>ลำตัว ตรง</p> <p>มือซ้าย จีบระดับจุมุก</p> <p>มือขวา จีบส่งหลัง</p> <p>เท้าซ้าย ย่ำเท้าตามจังหวะ</p> <p>เท้าขวา ย่ำเท้าตามจังหวะ</p>
20	 <p>ภาพที่ 1.20 ท่านางชมดวง</p> <p>ที่มา: (นิธิพล ชิมะสาร, 2563)</p> <p>ออกจากรนี้ ออกจากรนี้ ดอกหมีกะมีหลาย มีทั้งยายเป็นถัน ต่อกันเป็นชั้น</p>	<p>ทิศ หันขวาเล็กน้อย</p> <p>ศีรษะ เอียงซ้าย</p> <p>ลำตัว กดเกลียวข้างซ้าย</p> <p>มือซ้าย ท้าวสะเอว</p> <p>มือขวา ตั้งวงระดับศีรษะ</p> <p>เท้าซ้าย ย่ำเท้าตามจังหวะ</p> <p>เท้าขวา ย่ำเท้าตามจังหวะ</p> <p>(ทำท่าสลับข้างตามจังหวะ)</p>
21	 <p>ภาพที่ 1.21 ท่าเถาววัลย์เกี่ยว</p> <p>ที่มา: (นิธิพล ชิมะสาร, 2563)</p> <p>เถาววัลย์เกี่ยว เป็นเกลียวตามง่า</p>	<p>ทิศ หน้าตรง</p> <p>ศีรษะ เอียงซ้าย</p> <p>ลำตัว กดเกลียวข้างซ้าย</p> <p>มือซ้าย ประสานที่อกแล้วแทงออก</p> <p>มือขวา ประสานที่อกแล้วแทงออก</p> <p>เท้าซ้าย ย่ำเท้าตามจังหวะ</p> <p>เท้าขวา ย่ำเท้าตามจังหวะ</p>

ท่าที่	ภาพประกอบ/บทร้อง	อธิบายท่ารำ
22	 <p>ภาพที่ 1.22 ท่าชมหง่าไม้ ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) เบิ่งสาขาหง่าไม้ ไบซ็อนปงซอน</p>	<p>ทิศ หน้าตรง ศีรษะ เอียงซ้าย ลำตัว กดเกลียวข้างซ้าย มือซ้าย ตั้งวงสูงเลยหัว มือขวา ตั้งวงสูงเลยหัว เท้าซ้าย ก้าวหน้า เท้าขวา วางหลังเปิดสัน</p>
23	 <p>ภาพที่ 1.23 ท่ากินรีร้อนลง ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) ส่องชอกซอน ชอกซอน กะดอนใหญ่ไพโรหนา สฤณามันบิน ส่วนสนในด้าว</p>	<p>ทิศ หน้าตรง ศีรษะ ก้มหน้า ลำตัว โน้มไปข้างหน้า มือซ้าย จีบคว่ำระดับเข้าข้างหน้า มือขวา ทำผาลาสั้นไปข้างหลัง เท้าซ้าย วางหลังเปิดสันย่อเหมือนนั่ง ตั้งเข่า เท้าขวา ก้าวหน้าแล้วย่อ</p>
24	 <p>ภาพที่ 1.24 ท่านารีชมไม้ ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) ดาวเตยตัน เสาวคนจิ้งง่า จิ้งง่า กระหาขันทาดถ่า กะเดินหน้าต่อไป</p>	<p>ทิศ หน้าตรง ศีรษะ เอียงซ้าย ลำตัว กดเกลียวข้างซ้าย มือซ้าย ตั้งวงระดับศีรษะ มือขวา จีบส่งหลัง เท้าซ้าย ย่ำเท้าตามจิ้งหะ เท้าขวา ย่ำเท้าตามจิ้งหะ (ทำท่าสลับข้างตามจิ้งหะ)</p>

ท่าที่	ภาพประกอบ/บทร้อง	อธิบายท่ารำ
25	 <p>ภาพที่ 1.25 ท่าสุกษณากินผล ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) ไปฮอดไกล่ หละเหวฮ่อมชอมโดน</p>	<p>ทิศ หน้าตรง ศีรษะ เอียงซ้าย ลำตัว หันตัวไปด้านขวาเล็กน้อย มือซ้าย ตั้งวงล่างที่ด้ายขวา มือขวา จับที่อกซ้าย เท้าซ้าย ย่ำเท้าตามจังหวะ เท้าขวา ย่ำเท้าตามจังหวะ</p>
26	 <p>ภาพที่ 1.26 ท่ายุ่งรำแพน ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) สุกษณากินผล กะเขินบนในด้าว</p>	<p>ทิศ หน้าตรง ศีรษะ ตรง ลำตัว ตรง มือซ้าย ตั้งวงกลาง มือขวา ตั้งวงกลาง เท้าซ้าย ย่ำเท้าตามจังหวะ เท้าขวา ย่ำเท้าตามจังหวะ</p>
27	 <p>ภาพที่ 1.27 ท่าสุกษณาเหิน ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) -ท่อนดนตรี-</p>	<p>ทิศ หันซ้าย ศีรษะ เอียงขวา ลำตัว กดเกลียวขวา มือซ้าย แหวงมือลงระดับไหล่ มือขวา ตั้งวงระดับศีรษะ เท้าซ้าย ยกหน้า เท้าขวา วางเท้าแล้วย่อ</p>

ท่าที่	ภาพประกอบ/บทร้อง	อธิบายท่ารำ
28	 <p>ภาพที่ 1.28 ท่ากินรีปักหลัก ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) -ท่อนดนตรี-</p>	<p>ทิศ หันซ้าย</p> <p>ศีรษะ เอียงขวา</p> <p>ลำตัว กดเกลียวขวา</p> <p>มือซ้าย ตั้งวงล่าง</p> <p>มือขวา ผาลาสั้นระดับเอว</p> <p>เท้าซ้าย ก้าวข้าง</p> <p>เท้าขวา วางหลังเปิดส้นหลบเข้า</p>
29	 <p>ภาพที่ 1.29 ท่านางชมดอก ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) -ท่อนดนตรี-</p>	<p>ทิศ หันซ้าย</p> <p>ศีรษะ เอียงขวา</p> <p>ลำตัว กดเกลียวขวา</p> <p>มือซ้าย ตั้งวงระดับอกขนานกับจีบ</p> <p>มือขวา จีบเข้าระดับอก</p> <p>เท้าซ้าย ก้าวข้าง</p> <p>เท้าขวา วางหลังเปิดส้นหลบเข้า</p>
30	 <p>ภาพที่ 1.30 ท่าสกุณาเด็ดดอกไม้ ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) -ท่อนดนตรี-</p>	<p>ทิศ หันซ้าย</p> <p>ศีรษะ เอียงขวา</p> <p>ลำตัว กดเกลียวขวา</p> <p>มือซ้าย จีบหางยแชนตั้ง</p> <p>มือขวา จีบส่งหลัง</p> <p>เท้าซ้าย วางหลังเปิดส้น</p> <p>เท้าขวา ก้าวหน้า</p>

ท่าที่	ภาพประกอบ/บทร้อง	อธิบายท่ารำ
31	 <p>ภาพที่ 1.31 ท่ากินรีเห็นลง ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) -ท่อนดนตรี-</p>	<p>ทิศ หันซ้าย</p> <p>ศีรษะ เอียงขวา</p> <p>ลำตัว กดเกลียวขวา</p> <p>มือซ้าย ตั้งวงเข้าที่อก</p> <p>มือขวา จับส่งหลัง</p> <p>เท้าซ้าย ก้าวข้าง</p> <p>เท้าขวา วางหลังเปิดสันหลบเข้า (ย่อเท้าตามจังหวะ หมุนตัว ไปด้านซ้าย)</p>
32	 <p>ภาพที่ 1.32 ท่าสกุณาเห็นพ่อน ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) -ท่อนดนตรี-</p>	<p>ทิศ หันซ้าย</p> <p>ศีรษะ เอียงขวา</p> <p>ลำตัว กดเกลียวขวา</p> <p>มือซ้าย ตั้งวงกลาง</p> <p>มือขวา ตั้งวงกลาง</p> <p>เท้าซ้าย วางเท้าแล้วย่อ</p> <p>เท้าขวา ยกหน้า</p>
33	 <p>ภาพที่ 1.33 ท่านางชมตอก ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) -ท่อนดนตรี-</p>	<p>ทิศ หันซ้าย</p> <p>ศีรษะ เอียงขวา</p> <p>ลำตัว กดเกลียวขวา</p> <p>มือซ้าย ตั้งวงระดับอกขนาดกับ มือจับ</p> <p>มือขวา จับคว่ำระดับอก</p> <p>เท้าซ้าย วางหลังเปิดสัน กระทบตาม จังหวะ</p> <p>เท้าขวา ก้าวหน้า</p>

ท่าที่	ภาพประกอบ/บทร้อง	อธิบายท่ารำ
34	 <p>ภาพที่ 1.34 ท่าลอยเหิน ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) -ท่อนดนตรี-</p>	<p>ทิศ หันซ้าย</p> <p>ศีรษะ เอียงขวา</p> <p>ลำตัว กดเกลียวขวา</p> <p>มือซ้าย ตั้งวงระดับศีรษะ</p> <p>มือขวา ตั้งวงแขนตั้งส่งหลัง</p> <p>เท้าซ้าย ก้าวข้าง</p> <p>เท้าขวา วางหลังเปิดสันหลบเข้า</p>
35	 <p>ภาพที่ 1.35 ท่านกบิน ที่มา: (นิธิพล ธิมะสาร, 2563) -ท่อนดนตรี-</p>	<p>ทิศ หันซ้าย</p> <p>ศีรษะ เอียงขวา</p> <p>ลำตัว กดเกลียวขวา</p> <p>มือซ้าย ตั้งวงระดับศีรษะตบปลาย มือลง</p> <p>มือขวา ตั้งวงกลางตบปลายมือลง</p> <p>เท้าซ้าย ย่ำเท้าตามจังหวะ</p> <p>เท้าขวา ย่ำเท้าตามจังหวะ (ทำท่าสลับข้างตามจังหวะ)</p>

5. ความงามและคุณค่าของการแสดงชุด ฟ็อนมโนห์ราเส้นย้าย

5.1 ความงามของท่ารำ

ความงามของท่ารำอย่างมีสุนทรียะนั้นพิจารณาได้จากความถูกต้องตามแบบแผนของท่ารำ ได้แก่ ท่ารำถูกต้อง จังหวะถูกต้อง สีหน้าอารมณ์ความรู้สึกที่สอดคล้องไปกับท่ารำ ทำนองเพลงและบทบาทตามเนื้อเรื่องท่ารำสวยงาม มีความแตกฉานด้านท่ารำ มีท่วงทีลีลาเป็นเอกลักษณ์ของตน ถ่ายทอดท่ารำออกมาได้เหมาะสมตรงตามฐานะและบทบาทที่ได้รับไม่มากหรือน้อยเกินไป สิ่งเหล่านี้เป็นการชมและพิจารณาการแสดงที่เป็นขั้นสูง ผู้ชมเองก็จะต้องมีเกณฑ์และประสบการณ์ในการชม นาฏศิลป์ไทยไม่น้อยไปกว่าผู้แสดงเช่นกันการแสดงนาฏศิลป์ที่มีสุนทรียภาพทางวรรณกรรม ดนตรี การขับร้อง และท่ารำเป็นการผสมผสานความงามของศิลปะเหล่านี้ให้หลอมรวมกันเป็นหนึ่ง ซึ่งต้องมี

ทั้งความกลมกลืนในด้านความอ่อนช้อย ต่อเนื่องสอดคล้องเข้ากันได้ดี อันเป็นการสะท้อนถึงอารมณ์ของเรื่องราวมีความขัดแย้งในด้านของแง่คิด หรือคติสอนใจที่มีความสมจริงตามเรื่อง หากแต่ผู้ชมแต่ละคนอาจได้รับแง่คิดที่มากน้อยแตกต่างกัน ตามประสบการณ์ในการรับรู้ของแต่ละคนและมีจุดเน้นของเรื่องราวหรือสาระสำคัญของเรื่องที่น่าไปสู่ผู้ชมการแสดงได้อย่างชัดเจน ก่อให้เกิดความเข้าใจและซาบซึ้งทางจิตใจกับงานนาฏศิลป์นั้น ๆ อันจะนำไปสู่งานนาฏศิลป์ที่มีคุณค่าแห่งสุนทรียภาพอย่างแท้จริง

5.2 คุณค่าของนาฏศิลป์พื้นบ้าน

1. ให้คุณค่าด้านความเพลิดเพลินบันเทิงใจต่อผู้รับชม
2. ให้คุณค่าด้านการอนุรักษ์และเผยแพร่ เพราะเป็นศิลปะการแสดงที่เป็นมรดกของชาติให้คงอยู่สืบไป
3. ให้คุณค่าด้านพิธีกรรม เพราะมีการแสดงนาฏศิลป์ในงานพิธีต่าง ๆ เช่น รำอวยพรหรือการแสดงเกี่ยวกับความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์
4. ให้คุณค่าด้านความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีไทย เพราะการแสดงนาฏศิลป์บางชุดเป็นการแสดงที่ใช้ประกอบละคร วรรณคดีไทยต่าง ๆ จึงให้ได้รับความรู้ด้านวรรณคดีไทยไปด้วย

แบบประเมินทักษะปฏิบัติ เรื่อง ฟ้อนมโนห์ราเล่นย้าย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับคะแนนการปฏิบัติของนักเรียนที่ปฏิบัติได้
ตามสภาพจริง

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....(ผู้ถูกประเมิน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
	1	2	3	4	5
1. การย่อเท้า					
2. ลักษณะท่ารำ					
3. ท่ารำสัมพันธ์กับจังหวะดนตรีและบทร้อง					
4. ลีลาท่ารำและการสื่ออารมณ์					
รวมคะแนนที่ได้ (เต็ม 20 คะแนน)					

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY ผู้ประเมิน

(นายนิพิล ธิมะสาร)

...../...../.....

คำอธิบายเกณฑ์

รายการ ประเมิน	ระดับค่าคะแนน				
	5	4	3	2	1
1. การย่ำเท้า	ย่ำเท้าลง จังหวะ	ย่ำเท้าไม่ลง จังหวะ 1-5 ครั้ง	ย่ำเท้าไม่ลง จังหวะ 6-10 ครั้ง	ย่ำเท้าไม่ลง จังหวะ มากกว่า 10 ครั้ง	ไม่สามารถ ย่ำเท้าลง จังหวะได้
2. ลักษณะ ท่ารำ	ปฏิบัติท่ารำ ถูกต้องทุกท่า	ปฏิบัติท่ารำ ผิด 1-5 ท่า	ปฏิบัติท่ารำ ผิด 6-10 ท่า	ปฏิบัติท่ารำ ผิดมากกว่า 10 ท่า	ไม่สามารถ ปฏิบัติท่ารำ ได้
3. ท่ารำ สัมพันธ์กับ จังหวะดนตรี และบทร้อง	ปฏิบัติท่ารำ ตรงกับจังหวะ ดนตรีและ บทร้องทุกท่า	ปฏิบัติท่ารำ ไม่ตรงกับ จังหวะดนตรี และบทร้อง 1-5 ท่า	ปฏิบัติท่ารำ ไม่ตรงกับ จังหวะดนตรี และบทร้อง 6-10 ท่า	ปฏิบัติท่ารำ ไม่ตรงกับ จังหวะดนตรี และบทร้อง มากกว่า 10 ท่า	ไม่สามารถ ปฏิบัติท่ารำ ตรงกับจังหวะ ดนตรีและบท ร้อง
4. สีลาท่ารำ และการสื่อ อารมณ์	ปฏิบัติท่ารำ ด้วยความกล้า แสดงออก อย่างมั่นใจ ใบหน้ายิ้ม แย้ม	ปฏิบัติท่ารำ ด้วยความ มั่นใจเล็กน้อย แสดงสีหน้า วิตกกังวล	ปฏิบัติท่ารำ ด้วยสีหน้า วิตกกังวล สายตา วอกแวก	มีความไม่กล้า แสดงออกใน การปฏิบัติท่า รำ	ไม่สามารถ ปฏิบัติท่ารำ ได้ มีสีหน้าบึ้งตึง

ระดับคุณภาพ

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง พ็อนมโนห์ราเล่นย่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
รายวิชาศิลปะพื้นฐาน (สาระนาฏศิลป์)

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อละ 1 คำตอบ แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ
2. แบบทดสอบแบบปรนัย มีทั้งหมด 20 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 20 คะแนน
ใช้เวลาทั้งหมด 30 นาที

1. ข้อใดคือลักษณะของการแสดงพื้นบ้านอีสาน

ก. เน้นความประณีตวิจิตรบรรจง	ข. มีรูปแบบการแสดงที่เป็นแบบแผน
ค. สอดแทรกวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น	ง. ถูกทุกข้อ
2. การแสดงพื้นบ้านของภาคอีสานเกิดขึ้นจากอะไร

ก. กิจวัตรประจำวันหรือบุญประเพณี	ข. ฐานะทางเศรษฐกิจ
ค. ความอุดมสมบูรณ์	ง. รักความสนุกสนาน
3. การแสดงพื้นบ้านอีสาน ชุด พ็อนมโนห์ราเล่นย่าย ได้มีการพัฒนาการมาจากสิ่งใด

ก. การบูชาเทพเจ้า	ข. การละเล่นพื้นบ้าน
ค. วรรณกรรมพื้นบ้าน	ง. บุญประเพณี
4. พ็อนมโนห์ราเล่นย่าย ได้นำเนื้อหาวรรณกรรมตอนใดมาประดิษฐ์สร้างสรรค์ทำรำ

ก. ตอนนางมโนห์ราถูกจับบูชายัญ	ข. ตอนนางมโนห์ราบินเหาะเหินด้วยความสนุกสนาน
ค. ตอนนางมโนห์ราลงอาบน้ำ	ง. ตอนนางมโนห์ราถูกพรานบุญจับตัว
5. วงดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงชุด พ็อนมโนห์ราเล่นย่าย คือวงดนตรีประเภทใด

ก. วงปี่พาทย์	ข. วงดนตรีพื้นบ้านอีสาน
ค. วงสตริง	ง. วงดนตรีสากล

6. องค์ประกอบการแสดงประเภทใดที่มีความสวยงามวิจิตรและบ่งบอกถึงฐานะของตัวละคร
ก. เครื่องแต่งกาย การแต่งหน้า	ข. อุปกรณ์ประกอบการแสดง
ค. ดนตรีประกอบการแสดง	ง. ลีลาท่ารำ
7. การแต่งกายของการแสดงชุด ฟ็อนมโนห์ราเสี้ยนย้าย นุ่งผ้าแบบใด
ก. นุ่งจีบหน้านาง	ข. นุ่งโจงกระเบน
ค. นุ่งผ้าถุงเบี่ยงด้านซ้าย	ง. นุ่งกระโปรง
8. การแสดงชุด ฟ็อนมโนห์ราเสี้ยนย้าย ใช้ทำนองใดในการประพันธ์บทร้องประกอบการแสดง
ก. ทำนองลำเพลิน	ข. ทำนองลำทวงสั้น
ค. ทำนองลำเต้ย	ง. ทำนองลำพิน
9. บทร้องประกอบการแสดงชุด ฟ็อนมโนห์ราเสี้ยนย้าย มีเนื้อหากล่าวถึงสิ่งใดมากที่สุด
ก. ความงามของนางมโนห์รา	ข. ธรรมชาติพืชไม้นานาพรรณ
ค. ชื่นชมเสื้อผ้าอาภรณ์	ง. นางมโนห์ราและพี่สาวเล่นน้ำ
10. ศัพท์เฉพาะสำหรับเรียกชื่อท่าทางนาฏศิลป์ เรียกว่าอะไร
ก. นาฏยศาสตร์	ข. นาฏยศัพท์
ค. นาฏยศิลป์	ง. นาฏกรรม
11. ท่ารำของการแสดงชุด ฟ็อนมโนห์ราเสี้ยนย้าย ส่วนใหญ่ประดิษฐ์ขึ้นโดยใช้ภาษาท่าทางนาฏศิลป์ในลักษณะใด
ก. ภาษาท่าที่ใช้แทนอริยาบถของมนุษย์
ข. ภาษาท่าที่เลียนแบบธรรมชาติและสัตว์
ค. ภาษาท่าที่ใช้แสดงอารมณ์
ง. ภาษาท่าที่ใช้แทนคำพูด

12. จากบทร้องที่ว่า “สุขแสนสำราญมันชื่นบานหัวใจ” ผู้แสดงควรปฏิบัติท่าทางอย่างไร

- ก. จับมือหงายทั้งสองข้างประทับซ้อนกันกลางอก
- ข. ซี่ที่ปากหรือจับมือที่ปากแล้วม้วนออกไป
- ค. แบบสองมือคว่ำซ้อนกันข้างหน้าระดับเอว
- ง. พนมมือตั้งสูงระดับศีรษะข้างซ้ายหรือขวา

13.

จากภาพ สื่อความหมายลักษณะของท่าร่ำว่าอย่างไร

- ก. เป็นการเลียนแบบสัตว์ที่มีปีก
- ข. เป็นการเลียนแบบสัตว์น้ำประเภทปลา
- ค. เป็นการเลียนแบบสัตว์สี่เท้า
- ง. ถูกทุกข้อ

14.

จากภาพประกอบท่าร่ำ ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย ตรงกับบทร้องใด

- ก. เบิ่งสาขาง่าไม้ใบซ้อนป่งซอน
- ข. เห็นนกยูงบินผ่านลำธาร
- ค. สุขใส่ปีกแล้วฟ้อนดีแล้วลีเล่าไป
- ง. แพงศรีสร้อยมโนห์รำน้อยอ่อน

15. จากบทร้อง “ส่องชอกซ้อน กะตอนใหญ่ไพรหนา” ตรงกับท่ารำใด

ก.

ข.

ค.

ง.

16. จากบทร้อง “ออกจากนั้น เป็นไม้ใหญ่เสียนหนา” ตรงกับท่ารำใด

ก.

ข.

ค.

ง.

17. จากบทร้อง “บินบนเข้า พนาวันต้นต่วน” ตรงกับท่ารำใด

ก.

ข.

ค.

ง.

18. ข้อใดจัดเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์

ก. การประดิษฐ์ท่ารำ

ข. ความสวยงามของการแสดง

ค. การศึกษาประวัติความเป็นมา

ง. การนำผลงานนาฏศิลป์ไปจัดแสดง

19. ฟ็อนมโหรีราเส้นย้าย ให้คุณค่าด้านวัฒนธรรมอย่างไร

ก. สามารถควบคุมอวัยวะทุกส่วนให้ประสานงานกันอย่างกลมกลืน

ข. ก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ

ค. ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ช่วยผ่อนคลายความเครียด

ง. เป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ เครื่องดนตรี ภาษา และวรรณกรรมท้องถิ่น

20. ข้อใดจัดเป็นหัวใจสำคัญก่อนทำการแสดงนาฏศิลป์

ก. มีความอดทนและขยันฝึกซ้อม

ข. การแต่งหน้าให้สวยงาม

ค. ไหว้ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ง. นั่งสมาธิ

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง ฟอตอนมโนห์ตราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
รายวิชาศิลปะพื้นฐาน (สาระนาฏศิลป์)

ข้อ	เฉลย	ข้อ	เฉลย
1	ค	11	ข
2	ก	12	ก
3	ค	13	ก
4	ข	14	ง
5	ข	15	ค
6	ก	16	ข
7	ค	17	ก
8	ง	18	ก
9	ข	19	ง
10	ข	20	ก

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ เรื่อง ฟอมนโนท์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามแนวคิดของซิมป์สัน

ระดับคุณภาพ

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
 1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านสาระการเรียนรู้					
1.1 เนื้อหาสาระด้านความรู้ มีความน่าสนใจ ชวนให้ติดตาม					
1.2 เนื้อหาสาระมีความกระชับ และชัดเจน					
1.3 เนื้อหาสาระด้านความรู้ มีความยากง่ายที่เหมาะสม					
1.4 เนื้อหาสาระสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน					
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
2.1 นักเรียนชอบที่ครูชั้นการรับรู้ก่อนที่จะปฏิบัติในทุกครั้ง					
2.2 นักเรียนชอบที่ครูพาเตรียมความพร้อม ก่อนที่ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อยู่เสมอ					
2.3 นักเรียนชอบที่ครูมีการควบคุมดูแล สามารถขอรับคำแนะนำและการช่วยเหลือจากครูในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้งเมื่อมีปัญหาไม่เข้าใจ					
2.4 นักเรียนชอบที่ครูให้ลงมือกระทำหรือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง					

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
2.5 นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างอย่างชำนาญ คล่องแคล่วมีความมั่นใจกล้าแสดงออก					
2.6 นักเรียนสามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้					
2.7 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์					
3. ด้านสื่ออุปกรณ์					
3.1 นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ					
3.2 สื่อการสอนมีความทันสมัย เรียนรู้และเข้าใจได้ง่าย					
3.3 การใช้สื่อการสอนที่หลากหลายตรงกับความสนใจของ นักเรียน					
4. ด้านการประเมินผล					
4.1 นักเรียนทราบการประเมินผลทุกครั้งก่อนปฏิบัติกิจกรรม					
4.2 นักเรียนได้รับทราบการประเมินผลทุกครั้งหลังการ ประเมิน					
4.3 นักเรียนได้รับการแนะนำ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทุกครั้ง หลังการประเมิน					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

คุณภาพเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ข.1 สรุปคะแนนความคิดเห็นโดยผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3

รายการประเมิน	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1. ด้านสาระสำคัญ								
1.1 หน่วยการเรียนรู้มีความ สมบูรณ์ เหมาะสมและมี รายละเอียดสอดคล้องสัมพันธ์กัน	4.40	4.40	4.60	4.60	4.60	4.60	4.40	4.60
1.2 แผนการจัดการเรียนรู้มี องค์ประกอบสำคัญครบถ้วน	4.40	4.40	4.60	4.60	4.60	4.60	4.40	4.40
1.3 การเขียนสาระสำคัญ ถูกต้องได้ใจความ	4.60	4.60	4.60	4.80	4.80	4.80	4.60	4.40
2. จุดประสงค์การเรียนรู้								
2.1 นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง	4.60	4.60	4.60	4.80	4.80	4.80	4.60	4.80
2.2 สอดคล้องกับสาระการ เรียนรู้	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60
2.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการ เรียนรู้	4.60	4.60	4.60	4.80	4.80	4.80	4.60	4.80
2.4 ระบุพฤติกรรมที่วัดประเมิน ได้ชัดเจน	4.40	4.80	4.80	4.80	4.80	4.80	4.40	4.80
2.5 ครอบคลุมพฤติกรรมด้าน พุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย	4.40	4.40	4.40	4.60	4.60	4.60	4.40	4.60
3. สาระการเรียนรู้/กิจกรรมการ เรียนรู้								
3.1 สาระการเรียนรู้สอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.60	4.60	4.60	4.80	4.80	4.80	4.60	4.80

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่							
	1	2	3	4	5	6	7	8
3.2 สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60
3.3 กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.40
3.4 กิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนได้ชัดเจน	4.60	4.60	4.60	4.80	4.80	4.80	4.60	4.40
3.5 กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนให้แสวงหาความรู้ มีส่วนร่วม ค้นคว้า วิเคราะห์ และลงข้อสรุป	4.80	4.80	4.60	4.80	4.80	4.80	4.80	4.40
3.6 กิจกรรมเหมาะสมกับระดับผู้เรียน	4.40	4.40	4.60	4.60	4.60	4.60	4.40	4.60
3.7 กิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอนแนวคิดของซิมป์สัน	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60
4. สื่อ อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้								
4.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรม	0.45	4.80	4.80	4.80	4.80	4.80	4.80	4.80
4.2 สื่อเหมาะสมผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้	0.55	4.40	4.40	4.40	4.40	4.40	4.40	4.40
4.3 สนองต่อจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้	0.55	4.40	4.40	4.60	4.60	4.60	4.40	4.60
5. การวัดและประเมินผล								
5.1 การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระสำคัญ	4.60	4.60	4.60	4.80	4.80	4.80	4.60	4.80

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่							
	1	2	3	4	5	6	7	8
5.2 ใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลได้เหมาะสม	4.60	4.60	4.60	4.80	4.80	4.80	4.60	4.40
5.3 วัดและประเมินผลได้ครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.40
5.4 มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.40
5.5 ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	4.80	4.60	4.60	4.60	4.60	4.60	4.80	4.60
\bar{X}	4.57	4.58	4.59	4.68	4.68	4.68	4.57	4.57
S.D.	0.13	0.13	0.09	0.12	0.12	0.12	0.13	0.16
ระดับความเหมาะสม	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด

สรุปคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมป์สัน เรื่อง ฟอมนโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

แผนการเรียนรู้ที่ 1 ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.13 มีความเหมาะสมมากที่สุด)

แผนการเรียนรู้ที่ 2 ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.13 มีความเหมาะสมมากที่สุด)

แผนการเรียนรู้ที่ 3 ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.09 มีความเหมาะสมมากที่สุด)

แผนการเรียนรู้ที่ 4 ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.12 มีความเหมาะสมมากที่สุด)

แผนการเรียนรู้ที่ 5 ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.12 มีความเหมาะสมมากที่สุด)

แผนการเรียนรู้ที่ 6 ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.12 มีความเหมาะสมมากที่สุด)

แผนการเรียนรู้ที่ 7 ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.13 มีความเหมาะสมมากที่สุด)

แผนการเรียนรู้ที่ 8 ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.16 มีความเหมาะสมมากที่สุด)

ดังนั้นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมป์สัน เรื่อง ฟอโนมโนห์รา
เส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยรวม ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.12 มีความเหมาะสม
มากที่สุด)

ตารางที่ ข.2 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง ฟอโนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	-1	1	1	0.60	ใช้ได้
4	1	1	1	-1	-1	0.20	ตัดทิ้ง
5	1	1	-1	1	1	0.60	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	-1	1	-1	1	0.20	ตัดทิ้ง
8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	-1	-1	0.20	ตัดทิ้ง
14	1	1	-1	1	1	0.60	ใช้ได้
15	1	-1	1	1	1	0.60	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
17	1	-1	1	-1	1	0.20	ตัดทิ้ง
18	1	1	1	-1	1	0.60	ใช้ได้
19	1	1	1	-1	-1	0.20	ตัดทิ้ง
20	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ข.2 (ต่อ)

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
21	1	1	1	-1	1	0.60	ใช้ได้
22	1	-1	1	1	-1	0.20	ตัดทิ้ง
23	1	1	-1	1	1	0.60	ใช้ได้
24	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
25	1	-1	1	1	1	0.60	ใช้ได้
26	1	1	1	-1	1	0.60	ใช้ได้
27	1	-1	1	-1	1	0.20	ตัดทิ้ง
28	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	-1	1	0.60	ใช้ได้
30	1	1	1	-1	1	0.60	ใช้ได้

ตารางที่ ข.3 แสดงค่าความยากง่าย (p) อำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)
1	0.55	0.36
2	0.73	0.94
3	0.55	0.36
4	0.85	0.82
5	0.70	0.94
6	0.61	0.30
7	0.73	0.94
8	0.73	0.93
9	0.73	0.94
10	0.73	0.93
11	0.73	0.94
12	0.73	0.93

(ต่อ)

ตารางที่ ข.3 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)
13	0.61	0.30
14	0.82	0.80
15	0.73	0.94
16	0.82	0.80
17	0.94	0.29
18	0.73	0.93
19	0.42	0.34
20	0.70	0.94
21	0.73	0.94
22	0.85	0.82
23	0.73	0.94
24	0.79	0.30
25	0.67	0.69
26	0.73	0.94
27	0.67	0.69
28	0.42	0.34
29	0.73	0.94
30	0.52	0.12

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.97

ตารางที่ ข.4 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบประเมินทักษะปฏิบัติ เรื่อง ฟ้อนมโนห์รา
เส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็นการประเมิน/คำอธิบายเกณฑ์	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ					IOC	ระดับความ เหมาะสม
	1	2	3	4	5		
1. การย่ำเท้า (5) ย่ำเท้าลงจังหวะ (4) ย่ำเท้าไม่ลงจังหวะ 1-5 ครั้ง (3) ย่ำเท้าไม่ลงจังหวะ 6-10 ครั้ง (2) ย่ำเท้าไม่ลงจังหวะ มากกว่า 10 ครั้ง (1) ไม่สามารถย่ำเท้าลงจังหวะได้	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2. ลักษณะท่ารำ (5) ปฏิบัติท่ารำถูกต้องทุกท่า (4) ปฏิบัติท่ารำผิด 1-5 ท่า (3) ปฏิบัติท่ารำผิด 6-10 ท่า (2) ปฏิบัติท่ารำผิดมากกว่า 10 ท่า (1) ไม่สามารถปฏิบัติท่ารำได้	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3. ท่ารำสัมพันธ์กับจังหวะดนตรีและบทร้อง (5) ปฏิบัติท่ารำตรงกับจังหวะดนตรีและบทร้อง ทุกท่า (4) ปฏิบัติท่ารำไม่ตรงกับจังหวะดนตรีและบท ร้อง 1-5 ท่า (3) ปฏิบัติท่ารำไม่ตรงกับจังหวะดนตรีและบท ร้อง 6-10 ท่า (2) ปฏิบัติท่ารำไม่ตรงกับจังหวะดนตรีและบท ร้องมากกว่า 10 ท่า (1) ไม่สามารถปฏิบัติท่ารำตรงกับจังหวะดนตรี และบทร้อง	1	1	1	0	1	0.80	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ข.4 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน/คำอธิบายเกณฑ์	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ					IOC	ระดับความ เหมาะสม
	1	2	3	4	5		
4. ลีลาท่ารำและการสื่ออารมณ์ (5) ปฏิบัติท่ารำด้วยความกล้าแสดงออกอย่าง มั่นใจใบหน้ายิ้มแย้ม (4) ปฏิบัติท่ารำด้วยความกล้าแสดงออกอย่าง มั่นใจเล็กน้อยแสดงสีหน้าวิตกกังวล (3) ปฏิบัติท่ารำด้วยสีหน้าวิตกกังวลสายตา วอกแวก (2) มีความไม่กล้าแสดงออกในการปฏิบัติ ท่ารำ (1) ไม่สามารถปฏิบัติท่ารำได้และแสดงสีหน้าบึ้ง ตึง	1	1	1	0	1	0.80	ใช้ได้

ตารางที่ ข.5 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรม
การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟ้อนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ					IOC	ระดับความ เหมาะสม
	1	2	3	4	5		
1. ด้านสาระการเรียนรู้							
1.1 กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ ชวนให้ ติดตาม	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.2 เนื้อหาในกิจกรรมมีความกระชับ และ ชัดเจน	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ข.5 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ					IOC	ระดับความ เหมาะสม
	1	2	3	4	5		
1.3 กิจกรรมการเรียนรู้ มีความยากง่ายที่ เหมาะสมนักเรียนสามารถปฏิบัติได้	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
1.4 เนื้อหาสาระสอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
2.ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้							
2.1 นักเรียนชอบที่ครูขึ้นการรับรู้ก่อนที่จะ ปฏิบัติในทุกครั้ง	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.2 นักเรียนชอบที่ครูพาเตรียมความพร้อม ก่อนที่ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อยู่เสมอ	1	0	1	1	0	0.60	ใช้ได้
2.3 นักเรียนชอบที่ครูมีการควบคุมดูแล สามารถขอรับคำแนะนำและการช่วยเหลือจากครู ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้งเมื่อมี ปัญหาไม่เข้าใจ	1	0	1	0	1	0.60	ใช้ได้
2.4 นักเรียนชอบที่ครูให้ลงมือกระทำหรือปฏิบัติ กิจกรรมด้วยตนเอง	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
2.5 นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยตนเองอย่างอย่างชำนาญ คล่องแคล่วมีความ มั่นใจกล้าแสดงออก	1	1	1	0	1	0.80	ใช้ได้
2.6 นักเรียนสามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้ไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
2.7 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเกิด ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
3.ด้านสื่ออุปกรณ์							
3.1 นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ข.5 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ					IOC	ระดับความ เหมาะสม
	1	2	3	4	5		
3.2 สื่อการสอนมีความทันสมัย เรียนรู้และ เข้าใจได้ง่าย	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
3.3 การใช้สื่อการสอนที่หลากหลายตรงกับ ความสนใจของนักเรียน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4.ด้านการประเมินผล							
4.1 นักเรียนทราบการประเมินผลทุกครั้งก่อน ปฏิบัติกิจกรรม	1	0	1	0	1	0.60	ใช้ได้
4.2 นักเรียนได้รับทราบการประเมินผลทุกครั้ง หลังการประเมิน	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
4.3 นักเรียนได้รับการแนะนำ เพื่อแก้ไข ข้อบกพร่องทุกครั้งหลังการประเมิน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ค.1 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟ็อนมโนห์รา
เส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คนที่	แผนที่ 1	แผนที่ 2	แผนที่ 3	แผนที่ 4	แผนที่ 5	แผนที่ 6	แผนที่ 7	แผนที่ 8	รวม	คะแนนหลังเรียน
	ทดสอบย่อยหลังแผน	ทดสอบย่อยหลังแผน	ทดสอบย่อยหลังแผน	ประเมินทักษะปฏิบัติ	ประเมินทักษะปฏิบัติ	ประเมินทักษะปฏิบัติ	ทดสอบย่อยหลังแผน	ประเมินทักษะปฏิบัติ		
	5	5	5	20	20	20	5	20		
1	4	3	4	15	16	16	5	17	80	16
2	5	5	5	17	16	17	5	18	78	18
3	3	4	4	16	17	17	5	17	83	16
4	4	5	4	16	17	16	5	18	85	16
5	5	5	5	15	15	17	5	18	85	18
6	5	5	5	15	16	16	5	18	85	18
7	5	5	5	17	17	18	5	19	91	17
8	5	5	5	18	17	18	5	19	92	16
9	5	5	5	15	16	18	5	19	88	18
10	5	5	5	15	17	18	5	19	89	18
11	4	4	4	16	16	17	5	18	84	16
12	5	5	5	15	17	17	5	18	87	17
13	5	5	5	15	17	18	5	19	89	17
14	5	5	5	15	16	18	5	18	87	16
15	5	5	5	16	18	18	5	18	90	16
16	5	5	5	15	17	17	5	18	87	16
17	4	5	4	15	16	17	5	18	84	16

(ต่อ)

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

คนที่	แผนที่ 1	แผนที่ 2	แผนที่ 3	แผนที่ 4	แผนที่ 5	แผนที่ 6	แผนที่ 7	แผนที่ 8	รวม	คะแนนหลังเรียน
	ทดสอบย่อยหลังแผน	ทดสอบย่อยหลังแผน	ทดสอบย่อยหลังแผน	ประเมินทักษะปฏิบัติ	ประเมินทักษะปฏิบัติ	ประเมินทักษะปฏิบัติ	ทดสอบย่อยหลังแผน	ประเมินทักษะปฏิบัติ		
	5	5	5	20	20	20	5	20		
18	5	5	5	15	16	18	5	19	88	18
19	5	5	5	15	17	18	5	19	89	17
20	5	5	5	15	17	18	5	18	88	16
21	5	5	5	15	16	17	5	18	86	16
22	5	5	5	18	18	18	5	19	93	18
23	4	5	4	15	17	18	5	18	86	16
24	5	5	5	16	18	17	5	18	89	16
25	5	5	5	17	18	18	5	19	92	17
26	4	4	4	15	17	17	5	18	84	16
27	5	5	5	15	18	17	5	18	88	19
28	5	5	5	17	18	18	5	18	91	17
29	5	5	5	15	17	17	5	18	87	18
30	5	5	5	15	18	17	5	19	89	17
31	5	5	5	15	16	16	5	18	85	16
32	4	5	4	15	16	17	5	18	84	16
33	5	5	5	18	18	18	5	19	93	19
รวม	156	160	157	517	556	572	165	593	2876	557
เฉลี่ย	4.73	4.85	4.76	15.67	16.85	17.33	5.00	17.97	87.15	16.88
S.D.	0.52	0.44	0.44	1.02	0.83	0.69	0.00	1.88	3.47	0.99
ร้อยละ	94.55	96.97	95.15	78.33	84.24	86.67	100	89.85	87.15	84.39

ตารางที่ ค.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 80

คนที่	คะแนนแบบทดสอบ (คะแนนรวม 20 คะแนน)	ร้อยละของคะแนน	
		เกณฑ์	คะแนนทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
1	12	80	16
2	18	80	18
3	12	80	16
4	12	80	16
5	18	80	18
6	18	80	18
7	17	80	17
8	16	80	16
9	18	80	18
10	18	80	18
11	16	80	16
12	17	80	17
13	17	80	17
14	16	80	16
15	16	80	16
16	16	80	16
17	15	80	16
18	18	80	18
19	17	80	17
20	16	80	16
21	15	80	16
22	18	80	18
23	14	80	16

(ต่อ)

ตารางที่ ค.2 (ต่อ)

คนที่	คะแนนแบบทดสอบ (คะแนนรวม 20 คะแนน)	ร้อยละของคะแนน	
		เกณฑ์	คะแนนทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
24	16	80	16
25	17	80	17
26	14	80	16
27	19	80	19
28	17	80	17
29	18	80	18
30	17	80	17
31	16	80	16
32	15	80	16
33	19	80	19
รวมเฉลี่ยร้อยละ			84.39

ตารางที่ ค.3 คะแนนการทดสอบปฏิบัติทักษะปฏิบัติพื่อนมโนห์ราเส้นย้าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (จากครูผู้ประเมินคนที่ 1)

คนที่	รายการประเมิน				รวม (20 คะแนน)
	1.การย่อเท่า (5 คะแนน)	2.ลักษณะทำรำ (5 คะแนน)	3.ทำรำสัมพันธ์ กับจังหวะ ดนตรีและบท ร้อง (5 คะแนน)	4.ลีลาทำรำ และการสื่อ อารมณ์ (5 คะแนน)	
1	4	3	4	4	15
2	5	5	5	5	20
3	3	4	4	3	14
4	4	5	4	4	17
5	5	5	5	5	20

(ต่อ)

ตารางที่ ค.3 (ต่อ)

คนที่	รายการประเมิน				รวม (20 คะแนน)
	1.การย่อเท่า (5 คะแนน)	2.ลักษณะท่ารำ (5 คะแนน)	3.ท่ารำสัมพันธ์ กับจังหวะ ดนตรีและบท ร้อง (5 คะแนน)	4.ลีลาท่ารำ และการสื่อ อารมณ์ (5 คะแนน)	
6	5	5	5	5	20
7	5	5	5	5	20
8	5	5	5	5	20
9	5	5	5	5	20
10	5	5	5	5	20
11	4	4	4	4	16
12	5	5	5	5	20
13	5	5	5	5	20
14	5	5	5	5	20
15	5	5	5	5	20
16	5	5	5	5	20
17	4	5	4	4	17
18	5	5	5	5	20
19	4	3	4	4	15
20	5	5	5	5	20
21	5	5	5	5	20
22	5	5	5	5	20
23	5	5	5	5	20
24	5	5	5	5	20
25	4	5	4	4	17
26	5	5	5	5	20
27	5	5	5	5	20

(ต่อ)

ตารางที่ ค.3 (ต่อ)

คนที่	รายการประเมิน				รวม (20 คะแนน)
	1.การย่อเท้า (5 คะแนน)	2.ลักษณะท่ารำ (5 คะแนน)	3.ท่ารำสัมพันธ์ กับจังหวะ ดนตรีและบท ร้อง (5 คะแนน)	4.ลีลาท่ารำ และการสื่อ อารมณ์ (5 คะแนน)	
28	4	4	4	4	16
29	5	5	5	5	20
30	5	5	5	5	20
31	5	5	5	5	20
32	5	5	5	5	20
33	5	5	5	5	20
รวม	156	158	157	156	627
เฉลี่ย	4.73	4.79	4.76	4.73	19.00
ร้อยละ	94.55	95.76	95.15	94.55	95.00

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

RAJABHAT MAHASARAKAM UNIVERSITY

ตารางที่ ค.4 คะแนนการทดสอบปฏิบัติทักษะปฏิบัติพื่อนมโนห์ราเส้นย้าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (จากครูผู้ประเมินคนที่ 2)

คนที่	รายการประเมิน				รวม (20 คะแนน)
	1.การย่อเท้า (5 คะแนน)	2.ลักษณะท่ารำ (5 คะแนน)	3.ท่ารำสัมพันธ์ กับจังหวะ ดนตรีและบท ร้อง (5 คะแนน)	4.ลีลาท่ารำ และการสื่อ อารมณ์ (5 คะแนน)	
1	3	3	4	4	14
2	5	5	5	5	20
3	3	3	4	3	13
4	4	5	4	4	17

(ต่อ)

ตารางที่ ค.4 คะแนนการทดสอบปฏิบัติทักษะปฏิบัติพื่อนมโนห์ราเส้นย้าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (จากครูผู้ประเมินคนที่ 2)

คนที่	รายการประเมิน				รวม (20 คะแนน)
	1.การย่อเท่า (5 คะแนน)	2.ลักษณะทำรำ (5 คะแนน)	3.ทำรำสัมพันธ์ กับจังหวะ ดนตรีและบท ร้อง (5 คะแนน)	4.ลีลาทำรำ และการสื่อ อารมณ์ (5 คะแนน)	
5	5	4	5	4	18
6	5	5	5	5	20
7	5	5	5	5	20
8	3	5	3	5	16
9	5	5	5	5	20
10	5	3	4	5	17
11	4	4	4	4	16
12	5	5	5	5	20
13	5	5	5	5	20
14	5	5	5	5	20
15	5	5	4	5	19
16	3	5	5	5	18
17	4	5	4	4	17
18	5	4	5	5	19
19	4	3	4	4	15
20	5	5	5	5	20
21	5	5	5	5	20
22	5	5	5	5	20
23	4	4	5	5	18
24	5	5	5	5	20

(ต่อ)

ตารางที่ ค.4 คะแนนการทดสอบปฏิบัติทักษะปฏิบัติพืชนมโนห์ราเส้นย้าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (จากครูผู้ประเมินคนที่ 2)

คนที่	รายการประเมิน				รวม (20 คะแนน)
	1.การย่ำเท้า (5 คะแนน)	2.ลักษณะท่ารำ (5 คะแนน)	3.ท่ารำสัมพันธ์ กับจังหวะ ดนตรีและบท ร้อง (5 คะแนน)	4.ลีลาท่ารำ และการสื่อ อารมณ์ (5 คะแนน)	
25	4	5	4	4	17
26	5	5	5	5	20
27	5	5	5	5	20
28	4	4	4	4	16
29	5	5	5	5	20
30	5	5	5	5	20
31	5	5	4	4	18
32	5	5	4	5	19
33	5	4	5	4	18
รวม	150	151	151	153	605
เฉลี่ย	4.55	4.58	4.58	4.64	18.33
ร้อยละ	90.91	91.52	91.52	92.73	91.67

ตารางที่ ค.5 คะแนนความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอมนโน้ตราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ประเด็นการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านสาระการเรียนรู้			
1.1 กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ ชวนให้ติดตาม	4.55	0.51	มากที่สุด
1.2 เนื้อหาในกิจกรรมมีความกระชับ และชัดเจน	4.79	0.42	มากที่สุด
1.3 กิจกรรมการเรียนรู้ มีความยากง่ายที่เหมาะสมนักเรียนสามารถปฏิบัติได้	4.61	0.56	มากที่สุด
1.4 เนื้อหาสาระสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4.64	0.60	มากที่สุด
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
2.1 นักเรียนชอบที่ครูชั้นการรับรู้ก่อนที่จะปฏิบัติในทุกครั้ง	4.15	0.83	มาก
2.2 นักเรียนชอบที่ครูพาเตรียมความพร้อม ก่อนที่ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อยู่เสมอ	4.48	0.83	มาก
2.3 นักเรียนชอบที่ครูมีการควบคุมดูแล สามารถอธิบายคำแนะนำและการช่วยเหลือจากครูในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้งเมื่อมีปัญหาไม่เข้าใจ	4.82	0.53	มากที่สุด
2.4 นักเรียนชอบที่ครูให้ลงมือกระทำหรือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง	4.58	0.61	มากที่สุด
2.5 นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอย่างชำนาญ คล่องแคล่วมีความมั่นใจกล้าแสดงออก	4.67	0.69	มากที่สุด
2.6 นักเรียนสามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.27	0.72	มาก
2.7 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.33	0.65	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ ค.5 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
3. ด้านสื่ออุปกรณ์			
3.1 นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	4.24	0.75	มาก
3.2 สื่อการสอนมีความทันสมัย เรียนรู้และเข้าใจได้ง่าย	4.33	0.60	มาก
3.3 การใช้สื่อการสอนที่หลากหลายตรงกับความสนใจของนักเรียน	4.30	0.68	มาก
4. ด้านการประเมินผล			
4.1 นักเรียนทราบการประเมินผลทุกครั้งก่อนปฏิบัติกิจกรรม	4.76	0.50	มากที่สุด
4.2 นักเรียนได้รับทราบการประเมินผลทุกครั้งหลังการประเมิน	4.82	0.46	มากที่สุด
4.3 นักเรียนได้รับการแนะนำ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทุกครั้งหลังการประเมิน	4.76	0.56	มากที่สุด
รวม	4.53	0.22	มากที่สุด

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว ๗๙๑๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม
๔๕๐๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ปัทมาวดี ชาญสุวรรณ

ด้วย นายนิธิพล อิมะสาร รหัสประจำตัว ๖๒๘๐๑๐๕๒๐๑๒๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ เรื่อง ฟอมนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ตามแนวคิดของซิมพ์ซัน” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตาม
วัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนวยการฯ จันทขุม)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓

ที่ ขว ๐๖๑๔.๐๖/ว ๗๕๑๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตติยา ไกมินทรชาติ

ด้วย นายนิตินท์ ธิมะสาร รหัสประจำตัว ๖๒๔๐๓๐๕๑๐๓๒๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ เรื่อง พืชนมโนहरาเส้นย้าย สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ตามแนวคิดของซิมพ์ซัน" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตาม
วัตถุประสงค์

คณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 - ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 - ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 - อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทร์ชุม)
คณบดีคณะครูศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว ๗๙๑๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายวันที่ บุญพรหม

ด้วย นายนิธิพล ชิมะสาร รหัสประจำตัว ๖๒๘๐๑๐๕๒๐๑๒๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ เรื่อง ฟอมนมโนห์ราเล่นย้าย สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ตามแนวคิดของซิมพ์สัน” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตาม
วัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภัทรชัย จันทร์หอม)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

ที่ ฮว ๐๖๓๙.๐๒/ว ๒๙๓๙๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม
๕๙๐๐๐

๔ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์นริศรา ไชยกันยา

ด้วย นายนิริศ ไชยกันยา รหัสประจำตัว ๖๖๘๐๓๐๕๒๐๓๒๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ เรื่อง ทิวทัศน์โบราณสถาน สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ตามแนวคิดของซิมพ์สัน” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตาม
วัตถุประสงค์

คณะคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 - ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 - ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 - อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นักวิจัย จันทุม)
คณบดีคณะคณาจารย์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
โทรศัพท์ ๐๔๓-๙๓๒๒๓๓

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว ๗๙๑๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์วีระวรรณ แก้วสุวรรณ

ด้วย นายนิพิล ชิมะสาร รหัสประจำตัว ๖๒๘๐๑๐๕๒๐๑๒๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ เรื่อง ฟ็อนมโนห์ราเสี้ยนย้าย สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ตามแนวคิดของซิมพ์ซัน” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตาม
วัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทร์หอม)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว ๗๙๑๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย

ด้วย นายนิธิพล ธิมะสาร รหัสประจำตัว ๖๒๘๐๑๐๕๒๐๑๒๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ เรื่อง ฟอมนมโนห์ราเสี้ยนย้าย สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ตามแนวคิดของซิมพ์สัน” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตาม
วัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าใช้เครื่องมือวิจัยและ
เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑ เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุ
ตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบคุณมา
ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทร์ชม)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน

โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว ๗๙๑๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม
๔๕๐๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย

ด้วย นายนิธิพล อิมะสาร รหัสประจำตัว ๖๒๘๐๑๐๕๒๐๑๒๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ เรื่อง ฟ็อนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ตามแนวคิดของซิมพ์สัน” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตาม
วัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือ
วิจัยและเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔/๑ เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัย
ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบคุณมา
ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทชุม)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน

โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

นิธิพล ธิมะสาร, พิทยวัฒน์ พันธะศรี, และชัยวัฒน์ สุภัควรกุล. (2564). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมป์สัน เรื่อง ฟอนมโนห์ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ใน การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 5 (น. 400-412). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นายนิธิพล ธิมะสาร
วัน เดือน ปีเกิด	20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 46 หมู่ 12 ตำบลหนองพอก อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2562	ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศป.บ.) สาขาวิชาศิลปะการแสดง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. 2564	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY